

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Република България

Министерски съвет

Доклад за изпълнението на Националната програма за закрила на детето за 2013 г.

София, 2014

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Въведение.....	5
Област на интервенция: Намаляване на детската бедност. Създаване на условия за социално включване на децата	

Стратегическа цел: 1. Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства.....	6
Оперативна цел 1.1: Гарантиране правото на детето да живее в семейна среда и на контакт и с двамата родители.....	6
Оперативна цел 1.2: Изпълнение на Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”.....	9
Оперативна цел 1.3: „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”.....	17
Оперативна цел 1.4: Развитие на услуги за семейства с деца в ранна възраст, с цел отглеждане в родното семейство и деинституционализация на грижата.....	18
Оперативна цел: 1.5. Развитие и подобряване на предоставянето на услугата „приемна грижа”.....	25
Оперативна цел: 1.6. Изпълнение на дейностите по проект „И аз имам семейство”.....	27
Оперативна цел: 1.7. Подкрепа за родители, които сами отглеждат децата си и за семействата с деца до 3-годишна възраст.....	29
Стратегическа цел 2. Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца	31
Оперативна цел: 2.1. Създаване на по-добри условия за гарантиране правото на детето на защита от насилие.....	31
Оперативна цел: 2.2. Повишаване на административния капацитет и подобряване на междуинституционалното сътрудничество при работа с уязвими групи деца.....	36
Стратегическа цел 3: Гарантиране правата на децата в уязвимо положение - в институции, с увреждания, деца-мигранти, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона.....	41
Оперативна цел: 3.1. Спазване правата на децата и стандартите за качество на услугите за деца.....	41
Оперативна цел: 3.2. Осигуряване на своевременно ранно включване в образователната система на децата с увреждания.....	50

Област на интервенция: Подобряване здравето на децата

Стратегическа цел 1. Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства.....	53
Оперативна цел: 1.1. Разширяване достъпа до услуги за майчино и детско здраве.....	53
Оперативна цел: 1.2. Подобряване на майчиното и детското здраве.....	54
Оперативна цел: 1.3. Превенция на рисковото поведение и промотиране на здравето сред децата.....	60
Стратегическа цел 2. Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца	68
Оперативна цел: Повишаване знанията и уменията на медицинските кадри за адекватна и своевременно подкрепа на дете в риск.....	68

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Стратегическа цел 3. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение - в институции, с увреждания, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона.....	70
Оперативна цел: 3.1. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение	70

Област на интервенция: Осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование

Стратегическа цел:1. Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства	74
Оперативна цел 1.1. Развитие на различни видове и форми на услуги за обхващане на децата в образователната система	74
Оперативна цел: 1.2 Образование, достъпно за всички деца. Подобряване качеството на образователната система	78
Оперативна цел 1.3. Подобряване условията за спорт в образователната система.....	80
Стратегическа цел 2. Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца	81
Оперативна цел: 2.1 Създаване и развитие на различни форми, модели и инструменти за превенция на насилието и работа с деца, жертви на насилие.....	81
Стратегическа цел 3. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение - в институции, с увреждания, деца-мигранти, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона.....	84
Оперативна цел: 1.3. Подобряване на условията за достъп и обучението на децата със СОП в масовите училища	84

Област на интервенция: Правораздавателна, съдебна система

Стратегическа цел 1: Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства	89
Оперативна цел: 1.1 Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца в досег до правораздавателната/съдебна система и проследяване на сигналите за деца по Националната телефонна линия за изчезнали деца 116 000	89
Стратегическа цел 2: Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца	91
Оперативна цел: 2.1. Подобряване на законодателната рамка и на формите за превенция и подкрепа в случаи на насилие над дете.....	91
Оперативна цел: 2.2. Актуализиране и развитие на Националната програма “Работа на полицията в училищата”	93
Стратегическа цел 3. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение в институции, с увреждания, деца-мигранти, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона	96
Оперативна цел: 3.1 Укрепване на правното положение на детето като система от изчерпателно и ефективно предоставени права и Оперативна цел 3.2. Гарантиране на ефективна система за детско правосъдие в условия на междуинституционално сътрудничество.....	96

Област на интервенция: Насърчаване на участието на децата

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Стратегическа цел 1: Създаване на цялостна система от мерки за дългосрочно осъществяване - законодателство и политики	99
Оперативна цел: 1.1 Включване на децата в обучителни модули по различни теми.....	99
Оперативна цел: 1.2 Изграждане на постоянно действаща система за директни консултации с деца, чиято основна задача е регистриране на мненията на децата, с фокус върху гарантирането на техните права и участието им при изграждане на политики.....	102

Област на интервенция: Спорт, култура и дейности за свободното време

Стратегическа цел 1: Създаване на възможности за всички деца за занимания със спорт, култура и дейности в свободното време	103
Оперативна цел: 1.1. Създаване на условия и възможности за участие в безплатни занимания с физически упражнения и спорт	103
Оперативна цел: 1.2. Насърчаване изневидано на децата с изневидано дарби.....	106
Оперативна цел: 1.3. Достъп на всички деца до културни дейности и дейности за свободното време	106

Област на интервенция: Мониторинг и подобряване на работата на системата за закрила на детето

Оперативна цел: 1.1 Мониторинг на работата в системата за закрила на детето	110
Оперативна цел: 1.2 Повишаване капацитета на системата за закрила на децата.....	112

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Въведение

Национална програма за закрила на детето за 2013 г. (НПЗД 2013) е разработена в унисон със Стратегията на Съвета на Европа за правата на децата 2012-2014 г.

За първи път Програмата е разработена според Методологията за стратегическо планиране на Съвета за административна реформа към Министерския съвет (МС) за разработване на национални програми, концепции, стратегии и други стратегически документи, като се залага на прилагането на хоризонтални политики по няколко основни тематични области на въздействие.

Приоритетите са заложи в всички секторни политики и дейностите се изпълняват според функциите и компетентностите на министерствата, организациите и ведомствата, които едновременно през годината насочиха работата си за:

- Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства;
- Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца;
- Гарантиране правата на децата в уязвимо положение - в институции, с увреждания, деца-мигранти, от етнически малцинства, деца в конфликт;

Национална програма за закрила на детето за 2013 г. е структурирана в седем основни области, определени от Националната стратегия за детето:

1. Намаляване на детската бедност. Създаване на условия за социално включване на децата;
2. Подобряване здравето на децата;
3. Осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование;
4. Правораздавателна, съдебна система;
5. Насърчаване на участието на децата;
6. Спорт, култура и дейности за свободното време;
7. Мониторинг и подобряване на работата на системата за закрила на детето.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Област на интервенция

НАМАЛЯВАНЕ НА ДЕТСКАТА БЕДНОСТ. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ НА ДЕЦАТА

Стратегическа цел: 1. Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства

Оперативна цел 1.1: Гарантиране правото на детето да живее в семейна среда и на контакт и с двамата родители

1.1.1: Развитие на мрежата от социални услуги за деца и семейства.

Описание на постигнатото: През последните години в редица изследвания и доклади се отчиташе неравномерното и недостатъчно в определени области разпределение на социалните услуги. Именно поради това, на развитието на мрежата от социални услуги се отдава особено значение в създаването на условия за гарантиране правото на детето да живее в семейна среда, в родното му семейство. През изминалата 2013 година, по данни на Агенцията за социално подпомагане (АСП), са разкрити 33 нови социални услуги за деца, в т. ч. 14 услуги от резидентен тип, с общ капацитет 640 места, както следва:

- 6 Центрове за обществена подкрепа, с капацитет 175 места в Казанлък, Девин, Раднево, Русе, Левски и Балчик;
- 13 Центрове за настаняване от семеен тип, с капацитет 146 места в Пловдив, с. Нареченски бани /2/, Ловеч, Бургас /2/, Панагюрище, София /3/, с. Зелениково /2/ и с. Ново село;
- 5 Дневни центрове за деца с увреждания, с капацитет 104 места в Якоруда, Русе, Рудозем, София и Нови пазар;
- 7 Центрове за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 192 места в с. Долна Градешница, гр. Черноморец, Пловдив /2/, София, Търговище и Плевен;
- 1 Център за работа с деца на улицата, с капацитет 15 места в гр. Видин;
- 1 Преходно жилище, с капацитет 8 места в гр. Гоце Делчев.

Увеличен е капацитетът на 8 бр. социални услуги за деца – в общността и от резидентен тип, с общо 85 места. Към 31.12.2013 г. има открити 33 нови социални услуги за деца и семейства, а действащи са 369 социални услуги за деца и семейства.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Целта е изпълнена според заложенания индикатор и с развитието на мрежата от услуги се създава възможност за подкрепа на семействата за преодоляване на възникнал проблем, водещ до риск за детето.

1.1.2: Изработване на карта на социалните услуги за деца и семейства

Описание на постигнатото: АСП ежесечно поддържа справка за местата в специализираните институции (СИ) и социалните услуги в общността – държавно-

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 6
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

делегирани дейности, в която е отразен видът на социалните услуги, целевата група, капацитетът и заетостта към края на съответния месец. Картите са публикувани на електронната страница на АСП.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Целта е изпълнена - има изготвена карта на социалните услуги по проекта на АСП „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социалните услуги на регионално ниво“, улеснен е достъпът на специалисти и ползватели до информация за съществуващите услуги.

1.1.3: Разработване на предложение за услуги, гарантиращи контакт на детето с двамата родители при раздяла или развод

Описание на постигнатото: Едни от най-трудно и най-продължително решаваните случаи още от създаването на системата за закрила на детето са тези, свързани с гарантирането на правото на детето на контакт и общуване и с двамата родители в ситуациите на конфликт при раздяла или развод. Неизпълнението на съдебно решение за определения режим на виждане и въвличането на детето в конфликта между възрастните, наложи да бъдат анализирани причините за тяхното възникване и възможностите на институциите за тяхното разрешаване на системно ниво, чрез подобряване на работата на ангажираните органи. През изминалата година Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) инициира поредица от работни срещи с участието на заинтересованите и отговорни институции, представители на родителски организации и граждани. Проучен бе международният опит в тази област и бяха дискутирани възможните решения, като бе постигнато съгласие между всички, че първите важни и необходими стъпки са:

1. Да бъде изготвян социален доклад и оценка на родителския капацитет и на двамата родители на детето, като това се извършва от независими специалисти или социални работници от услуги (или от отдел „Закрила на детето” (ОЗД)), които са подготвени и по една и съща методология работят и с двете страни. Следва да бъде изготвен списък с телефони, адреси, имена на услугите и специалистите, които ще бъдат ангажирани, като това им задължение се впише в длъжностната им характеристика. Те ще имат ролята на „социални работници към съда”.

2. Да бъдат определени защитени места за срещи с единия родител в присъствието на социален работник от ОЗД или специалист от услуга, когато има проблем с осигуряване на възможност за контакти с някой от родителите. По силата на Координационния механизъм за взаимодействие в случаи на насилие над дете, мястото за разговор с детето, което може да бъде и в т.нар. „сини стаи”, може да бъде и мястото за срещи с родителя, чиито контакт с детето е възпрепятстван от другия родител, тъй като това възпрепятстване може да доведе до родителско отчуждение, което като целенасочено действие е вид насилие над детето.

3. При раздяла и конфликт между родителите, следва съдът да определя задължително и за двамата родители посещение в специализирана услуга или при терапевт. След като бъдат идентифицирани услугите и специалистите, да се предостави списък с наличните възможности във всеки съд, като списъкът съдържа както държавно делегираните, така и частните и неправителствените лица и организации, които извършват такава дейност.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

4. Постигнато бе съгласие, че към настоящия момент не трябва да се говори за „диагностициране” на „синдром на родителско отчуждение”, но да се признае наличието на родителско отчуждение и неговите вредни последствия върху детето. Следва специалистите от ДАЗД, АСП, Министерство на труда и социалната политика (МТСП) да проведат срещи с експерти от НЦОЗА и други професионалисти, с които заедно да дефинират и разпишат какво точно означава това понятие, какво включва и какъв трябва да бъде подходът към родителите и към децата при установяване на такива случаи.

По целевия индикатор за дейността необходимите мерки са свързани с определянето на поне 2 защитени места на област за наблюдавани срещи между детето и родителите, както и с идентифицирането на определени служби и услуги, към които могат да бъдат насочвани за подкрепа разделящите се родители, с цел да осъзнаят въздействието и ефекта на раздяла върху детето и на въвличането му в конфликта между тях.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Идентифицирани са и са предложени варианти за решение на проблемните области, възникващи в резултат на дефицити в практиката на органите и институциите, но през отчетната година няма практически и реално извършвани дейности.

1.1.4: Разработване на методология за взаимодействие и работа на съда, социалните служби и услугите при наличие на конфликт между родителите в ситуации на раздяла и развод

Описание на постигнатото: В рамките на междуведомствена работната група към ДАЗД, в партньорство с експерти от Министерство на образованието и науката (МОН), АСП, Столична община и представители на неправителствени организации, бе изготвено ръководство „Практически насоки за работещите в образователната система за подкрепа на детето в ситуация на конфликт при раздяла”, предназначено за екипите на детските градини и училища. Целта е да бъдат информирани ръководителите и персонала за риска, който крие родителският конфликт за детето, както и ролята на отговорните държавни институции по закрила на детските интереси. В ръководството са разгледани законодателни норми, свързани с правата на детето и закрилата на дете в риск, ролята на отговорните институции по закрила на детето, уреждането на родителските права и отношения. Със съдействието на МОН и Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ), то е разпространено във всички детски градини и училища. Разработен е алгоритъм за взаимодействие и работа между ОЗД и работещите в детските градини и училища психолози и педагогически съветници, като неговото изпълнение и действие ще бъде следващата планирана стъпка в тази посока.

Значение и ефект от прилагането на мярката: През отчетната година започна работа по изпълнение на дейността, но не са изпълнени индикаторите - изготвен наръчник за взаимодействие; въведени единни методики за изготвяне на социален доклад и оценка на родителския капацитет, които се прилагат и при двамата родители, поради което очакваният ефект – въвеждане на единен подход за оценка в социалните служби и услуги, не е постигнат.

Резултати

- През отчетната година са разкрити 33 нови социални услуги за деца, в т. ч. 14

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

услуги от резидентен тип, с общ капацитет 640 места. С развитието на мрежата от услуги се създава възможност за подкрепа на семействата за преодоляване на възникнал проблем, водещ до риск за детето.

- По проект на АСП „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социалните услуги на регионално ниво“ е изготвена карта на социалните услуги. За всички съществуващи социални услуги за деца и семейства, са създадени информационни карти за местата в специализираните институции, и социалните услуги в общността – държавно-делегираны дейности, в която е отразен видът на услугата, целевата група, капацитетът и заетостта към края на съответния месец. Тези информационни карти за видовете социални услуги за деца са достъпни на уеб-сайта на АСП. По този начин е улеснен достъпът на специалисти и ползватели до информация за съществуващите услуги.
- Идентифицирани са и са предложени варианти за решение на проблемните области, възникващи в резултат на дефицити в практиката на органите и институциите, но през отчетната година няма практически и реално извършвани дейности за разработване на предложение за услуги, гарантиращи контакт на детето с двамата родители при раздяла или развод.
- През отчетната година започна работа по Разработване на методология за взаимодействие и работа на съда, социалните служби и услугите при наличие на конфликт между родителите в ситуации на раздяла и развод, но не са изпълнени индикаторите за изпълнение на дейността - изготвен наръчник за взаимодействие; въведени единни методики за изготвяне на социален доклад и оценка на родителския капацитет, които се прилагат и при двамата родители, поради което очакваният ефект – въвеждане на единен подход за оценка в социалните служби и услуги, не е постигнат.

Оперативна цел 1.2: Изпълнение на Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”

1.2.1. Продължаване на процеса на реформа в институционалната грижа и спазването на правата на децата, отглеждани в специализирани институции чрез изпълнение на заложените в Плана за действие проекти

Описание на постигнатото: Към момента основни алтернативи на институционалната грижа, успоредно със социалните услуги в общността са: реинтеграцията в семейството, осиновяването, настаняването в семейство на роднини и близки, настаняване в приемно семейство. Това е модел, който е изцяло структуриран върху приетия План за действие към Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“, което представлява една цялостна реформа в системата за грижи за децата в България. Реализирането на този модел чрез кръстосано финансиране по взаимодопълващ се начин между три оперативни програми ОП „Развитие на човешките ресурси” (ОП РЧР), ОП „Регионално развитие” (ОП РР) и „Програмата за развитие на селските райони” се осъществява чрез пет проекта, финансирани от Европейските структурни фондове.

През отчетния период продължи реализирането на проектите „Детство за всички”, „Подкрепа”, „ПОСОКА: семейство”, „И аз имам семейство”, „Укрепване на капацитета на ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 9 2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Агенция за социално подпомагане за повишаване на качеството и ефективността на социалната работа” и „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”, към които са изградени и функционират съответните технически звена за управление.

ДАЗД е бенефициент и изпълнява два от проектите - „Детство за всички” и „Подкрепа”.

Процесът на деинституционализацията стартира с най-уязвимата група деца – децата с увреждания и през 2013 година навлезе в решителен етап, който предизвиква редица трудности и предизвикателства, свързани с промяна на нагласите на общността, преместването на деца от институциите в новите услуги, необходимост от непрекъснато информиране и публичност на предприетите мерки и др.

Проект „Детство за всички“ е част от Операция „Да не изоставяме нито едно дете”, финансирана от ОП „Развитие на човешките ресурси”, и има за цел изграждане на устойчив модел за деинституционализация на деца с увреждания, настанени в специализирани институции. През отчетния период са оценени всички 1 600 деца и младежи. Броят им е променлив, поради напусканията на децата и младежите по различни причини (осиновявания, настаняване в приемни семейства и други) и настаняванията на нови деца и младежи. След извършването на оценките е в ход етап на насочване на децата и младежите с увреждания към подходящи услуги в общността. През този период са изследвани желанията и възможностите на семействата да поддържат контакти с детето си. В резултат на проведеното изследване бяха открити, анкетирани и интервюирани повече от 1700 родители/роднини и близки на 1 252 деца и младежи от целевата група на проект „Детство за всички“.

Изпълнението на дейностите по проекта отчита следните промени за децата и младежите от целевата група: осиновени - 99; настанени в приемни семейства - 16; реинтегрирани – 25; настанени в защитени жилища - 21; настанени в предходни жилища - 6; настанени в Центровете за настаняване от семеен тип – 13.

Основният извод, който може да бъде направен при съпоставяне на данните за месец юни 2013 г. в сравнителен план с месец юни 2012 г., е наличието на ясна тенденция към намаляване както на общия брой на децата, отглеждани в институционална грижа, така и на броя на децата по отделно във всеки тип институция.

Стартира процесът на изграждане на инфраструктурата на новите услуги от страна на общините. Към 31.12.2013 г. кандидатстващите общините са 81, от които 62 от градски ареали и 19 от селски райони:

- 28 общини са приключили строителните дейности и сградите им са официално въведени в експлоатация;
- 42 общини са с възложена поръчка, сключен договор с изпълнител и завършени на различна фаза строителни дейности, като в повечето от тях строителството се изпълнява по график;
- 6 общини са с възложена поръчка и сключен договор с изпълнител, но не са стартирали строителни дейности;

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- 3 общини са със стартирала процедура по обществена поръчка за строителни дейности и 1 община е в процес на обжалване на процедура по обществена поръчка;
- 1 община е в етап на подготовка на тръжна документация за обявяване на обществена поръчка.

Проект „Подкрепа“ е финансиран по Оперативна програма „Техническа помощ”. Той осигурява по-добро взаимодействие между проектите от Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”, насочени към промяна на грижата на деца от специализираните институции към услуги в общността. Финансирането на проекта е в размер на 2 545 540,97 лв., със срок на изпълнение 27.01.2015 г.

Проектът осигурява ясен механизъм за комуникация и координация между всички заинтересовани страни и допълнителна експертиза за управление на процеса на деинституционализация според тяхната ангажираност. С помощта на назначените по проекта координатори и сформираниите 28 регионални екипи по деинституционализация /РЕД/, през 2013 г. са организирани: над 40 оперативни срещи с участие на представители на общини и областни администрации по места; различни формати на срещи и обучения по предварително зададени теми; 8 работни срещи между екипите на всички проекти от Плана за действие на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“.

През изтеклия период бе събирана и обобщавана регулярно информацията за етапите на строителство, в които се намират новите услуги по общини; изготвени са различни оперативни справки за етапите на изпълнение на проектите от Плана за действие; оказвана е подкрепа при осигуряването на информацията, необходима на Националното звено за деинституционализация /НЗД/ и на екипа на проект „Детство за всички“ за предстоящото преместване на децата от институциите към новите социални услуги. Редовно са изготвени и информационни бюлетени за извършените дейности по проект „Подкрепа“, които са предоставяни за информация и ползване на РЕД, областните информационни центрове и са публикувани на интернет страницата на ДАЗД.

Сключени са договори с лекари - експерти: психиатър, детски невролог, детски ендокринолог, със специалист по физикална терапия и рехабилитация, двама детски психиатри.

Бяха сключени договори и с експерти - връзки с обществеността, които ще осигуряват необходима специализирана подкрепа за всички проекти от Плана за действие в сферата на публичността. Проведена е процедура по ЗОП за избор на изпълнител на информационна кампания за популяризиране на проект „Подкрепа“ като важен елемент от процеса на деинституционализация.

С оглед на осъществяването на детайлна оценка на практическото прилагане на Плана за действие към Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“, през месец октомври 2013 г. Министерският съвет одобри Третия мониторингов доклад. Докладът съдържа данни и информация за развитието на дейностите и мерките в периода от 1 юли 2012 година до 30 юни 2013 година и очертава

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

резултати, тенденции и предизвикателства пред реформата, която навлезе в изключително важен и рисков етап на реализация.

Мониторинговият доклад съдържа информация за подкрепящи дейности от страна на неправителствени организации в рамките на цялостния процес на деинституционализация, съвместни инициативи и наблюдения, дискусии и дебати по отношение на спорни етапи от процеса, които допринасят за качествено реализиране на заложените проекти и политики в Плана за действие. Докладът съдържа и информация относно напредъка на общините като основен партньор в този процес, основни изводи и препоръки за процеса и неговото успешно реализиране в рамките на стартиралите проекти и реформи в законодателната сфера. По този начин, с третия Мониторингов доклад е извършен преглед на планираните дейности и услугите по петте проекта от Плана за изпълнение на Национална стратегия „Визията за деинституционализация на децата в Република България”.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Разработените в Плана за действие към Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ дейности и услуги, в процеса на изпълнение се оказаха недостатъчно адекватни за целевата група. Забавянето на изпълнението по Компонент 2 доведе до допълнителни трудности и забавяне на процеса.

1.2.2: Оценка на потребностите на децата и създаване на алтернативни услуги, които да заменят институционалната грижа

Описание на постигнатото: В рамките на проект „Детство за всички” е извършена оценка на нуждите на всяко дете на 2 етапа. Изготвени са индивидуални оценки на 1 797 деца и младежи. Първоначално бе направена оценка от специално обучени екипи по места, а след това членовете на Националното звено по деинституционализация разгледаха оценките на всички деца, обсъдиха всеки конкретен случай, изискаха допълнително информация, поддържаха база данни с детайлна информация за всяко дете. Във връзка с предстоящото планиране и подготовка на децата и младежите за преместване в новите услуги чрез местните координатори в ДАЗД регулярно постъпва информация за всички важни събития в живота на детето/ младежа по отношение на неговото развитие, образование/ обучение, здравословно състояние, контакти с близки и роднини и др. Проследява се и динамиката в целевата група като цяло: осиновяване, реинтеграция, настаняване в приемна грижа, преместване в друга резидентна услуга (ДДУИ, ЦНСТ, ЗЖ, ПЖ, ДВУИ и др.).

По проект: „Посока: семейство”, изпълняван от Министерство на здравеопазването (МЗ) с подкрепата на ОП РЧР, Процедура: „Шанс за щастливо бъдеще”, през отчетния период са изготвени 11 актуализирани оценки на потребностите на всяко дете от пилотните Домове за медико-социални грижи за деца (ДМСГД).

Оценен е капацитетът на 50 семействата и са актуализирани индивидуалните планове за действие и грижа.

По Дейност 4 от проекта: „Планиране на конкретни услуги. Разработване на методологии за иновативните услуги” са планирани най-подходящите услуги, съобразно актуалните нужди на съответната община, които да заменят съществуващите специализирани институции (ДМСГД) с интегрирани услуги и да спомагат за отглеждането на децата в семейна или близка до семейната среда - 44 бр. услуги.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Разработени са 8 бр. анализи относно причините за настаняване на децата в ДМСГД.

Проведени 736 посещения в семействата на децата от целевата група, което е два пъти повече от първоначално планираните 300 посещения. В резултат вместо 16 са планирани 44 услуги, които адекватно отговарят на потребностите на децата и семействата.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Заложена цел е изпълнена и е довела до планиране и изграждане на услуги, които да съответстват на потребностите на децата с увреждания, отглеждани в пилотните ДМСГД.

1.2.3: Обучение на персонала в специализираните институции

Описание на постигнатото: Обученията на персонала в специализираните институции за деца с увреждания бяха поетапно реализирани. Основната цел на обученията бе да се повиши капацитета на персонала на СИ за предоставяне на качествена грижа за деца и младежи с увреждания, придобиване на практически ориентирани познания за планиране и реализиране на процеса на преместване, повишаване на конкурентоспособността на пазара на труда на персонала на СИ. Проведено бе обучение, насочено към персонала в ДДУИ, ДДФУ и представители на ДМСГД, което обхващаше две големи теми – „Планиране и реализиране на грижа” и „Преместване”. Целта на Модул „Планиране и реализиране на грижа” беше да подкрепи професионалистите в специализираните институции при планирането и подготовката на децата и младежите за извеждането им от институцията. Модул „Преместване” имаше за цел да повишаване на професионалните умения на специалистите и придобиване на практически насочени познания за преместване на децата и младежите.

Обученията на персонала в специализираните институции приключи през месец ноември 2013 г. За изтеклия период са проведени 63 обучения (като всяко обучение се провежда толкова пъти, колкото е нужно, за да обхване целия персонал на домовете, а максималният брой на участници в една група е 20 души). Обучени са общо 984 служители.

Стартираха и обученията на персонала в новосъздадените резидентни и съпътстващи услуги за деца и младежи с увреждания, като за изтеклия период са организирани четири обучения на персонала в община Карнобат /24 служители/, община Червен бряг /16 служители/, община Горна Оряховица /13 служители/ и община Търговище / 18 служители/.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Проведени са обучения на персонала в СИ и в резултат на въведените иновативни методи на работа с децата, са налице положителни промени у самите деца – по-добро общуване, повече емоции, повишена двигателна активност за подготовката на децата за преместване.

1.2.4: Супервизия на персонала в специализираните институции

Описание на постигнатото: В края на миналата година стартира провеждането на супервизии във всички домове за деца с увреждания и домове за деца с физически увреждания, които се осъществяват въз основа на сключен договор с изпълнител, избран по реда на ЗОП. Във всички ДДУИ и ДДФУ по график са проведени 72 групови супервизии (по 3 във всяка от институциите) и 121 индивидуални сесии по заявка.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Основни изводи и препоръки от проведените супервизии:

- В част от институциите има добре изградени и функциониращи екипи, ентузиазирани и мотивирани. При тях е налице готовност за участие в супервизии, за споделяне, вижда се ползата от тях, има активност;
- В друга част от екипите се забелязва съпротива, тревожност и „професионално прегаряне“. Това са затворени екипи, които трудно партнират, има явни и скрити съпротиви. Споделят се трудности по повод условия на труд и заплащане, преобладава чувството за безизходица.
- Супервизиите започват трудно, с липса на активност. Липсва целенасочена работа по случай и липса на конкретни водещи, не се разбират потребностите на децата, което означава и невъзможност за адекватна оценка и план и сериозна нужда от обучение.
- Трудно се възприема идеята за психично развитие на децата, забавено поради липсата на родителстване и наличие на обектни отношения в историята на живеенето им. Екипите не могат да идентифицират адекватно потребностите на децата, не разчитат сигналите от поведенческите им прояви, които да интерпретират, така че да следват потребностите на децата. Освен това, смятат, че не е нужно да разчитат „картата“ на тяхното поведение, защото поведението на децата в голямата си част е безсмислено.
- Основен акцент в индивидуалните супервизии са отношенията и поведението на децата с агресивно и предизвикателно поведение. Коментират се техники за справяне с това поведение, както и възникнали отношения. Прави впечатление, че се дискутират случаи на деца, които са „известни“ и „познати“ на персонала. Обсъждат се възможности за активиране на допълнителни ресурси.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Професионалната подкрепа снижава напрежението, повишава мотивацията и удовлетвореността на работещите с деца в специализираните институции.

1.2.5: Планиране и подготовка на децата/ младежите за преместване

Описание на постигнатото: По проект „Подкрепа“ са сключени са договори с лекари - експерти: психиатър, детски невролог, детски ендокринолог, със специалист по физикална терапия и рехабилитация, двама детски психиатри, които започнаха работа по изпълнението на заявки по проект „Детство за всички“ за експертизи на около 400 деца от целевата група. Предвид изискванията на договарящия орган (ДО), капацитетът на всички новопостроени услуги да бъде зает, бе извършен преглед и пренасочване на деца и младежи от целевата група към новите резидентни услуги в общини, които вече са сключили договори по Компонент 2 на операция „Да не изоставяме нито едно дете“.

Подготовката на всяко дете за преместване в новите форми на грижи, се осъществява по специално разработени методически насоки и е от ключово значение за плавния преход и адаптация в новата среда и за понижаване на травматичните преживявания от раздялата и страховете от промяната. Подготовката на децата е процес, който започва непосредствено след като са определени децата по групи за новите услуги. Най-интензивно се работи с

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

всяко дете и младеж няколко месеца преди извеждането му в новата услуга. За съжаление, трябва да се отчете реално, че не във всички случаи това става така, поради последвалите нови пренасочвания, с цел запълване капацитета на изградените услуги.

Към 31.12.2013 г. са настанени общо 23 деца и младежи от целевата група по проект „Детство за всички“ в 2 ЦНСТ в гр. Карнобат.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Преместването на децата/младежите по възможно най-малко травмиращия начин и определянето на най-подходящото място в новите услуги, съобразно важните за детето/младежа фактори, среща редица затруднения и проблеми, свързани с наложилото се в процеса на работа ново пренасочване, като следствие от забавено строителството по Компонент 2.

1.2.6: Обучение на екипите в новите услуги

Описание на постигнатото: През 2013 г. стартираха и обученията на персонала в новосъздадените резидентни и съпътстващи услуги за деца и младежи с увреждания. Организиран са четири обучения на персонала: в община Карнобат /24 служители/, община Червен бряг /16 служители/, община Горна Оряховица /13 служители/ и община Търговище / 18 служители/.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Проведено е планираното обучение на персонала в новите услуги за предоставяне на качествена грижа.

Необходимо е продължаване и провеждане на поредица от обучения след настаняването на децата във всяка от услугите.

1.2.7: Кампания за повишаване информираността за услугата „приемна грижа“

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от АСП по проект „И аз имам семейство“, по който са планирани целенасочени действия за децентрализация и разширяване обхвата на приемната грижа, специализация на професионалните приемни семейства и развитието на услуги, подкрепящи приемните родители. По проекта приоритетни са настаняванията в приемни семейства на деца от 0 до 3 г. и деца с увреждания.

Индикативният срок за изпълнение на проекта е от 30 септември 2011 г. до 31 октомври 2013 г. Съгласно анексиране на основната заповед № РД08-55/30.09.2011 г., чрез заповед № РД08-36/18.07.13 г. на ръководителя на Договарящия орган по проект BG051PO001-5.2.11-0001-C0001 „И аз имам семейство“, проектът се удължава със седем месеца, като крайният срок за изпълнение се променя на 31.05.2014 г.

Членовете на ЕОУП популяризират дейностите по проекта чрез публикации на уебсайта на АСП и участия в работни срещи, конференции, телевизионни и радио предавания. Общините партньори също продължават да осъществяват дейността чрез популяризиране в интернет страници и местни медии. Всички социални работници от екипите по приемна грижа от общините партньори провеждат информационни срещи в общността с представители на различни групи. Те популяризират проекта на местно ниво на различни форуми и мероприятия, свързани с цялостния процес на деинституционализация на децата в Република България, включително в социалната мрежа Facebook.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

През 2013 г. в национален всекидневник периодично са публикувани осем статии, свързани със същността и смисъла на приемната грижа.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изпълнението на дейността по заложените индикатори води до повишена информираност за услугата „приемна грижа”.

Резултати

- Продължава процесът на реформа в институционалната грижа с цел спазване на правата на децата, отглеждани в специализирани институции, чрез изпълнение на заложените в Плана за действие проекти. Разработените по Плана за действие към Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ услуги, в процеса на изпълнение се оказаха недостатъчно адекватни за целевата група. Забавянето на изпълнението по Компонент 2 доведе до допълнителни трудности и забавяне на процеса.
- Извършвани са оценки на потребностите на децата, според които да се създават алтернативни услуги за замяна на институционалната грижа. Изграждането на планираните услуги е забавено в някои общини, което доведе до ново пренасочване на децата и младежите към вече изградените услуги.
- Проведени са обучения на персонала в специализираните институции за деца с увреждания за подготовката на децата за преместване. Необходимо е подкрепата на персонала да продължи под различни форми с напредването на процеса на преместване на децата, както и предоставянето на навременна и релевантна информация по отношение на всяко конкретно дете, което предстои да бъде преместено в новите услуги и по-ясна и видима перспектива за персонала, за да бъде намалено напрежението и съпротивата на работещите с децата в специализираните институции.
- В края на миналата година стартира провеждането на супервизии във всички домове за деца с увреждания и домове за деца с физически увреждания. За да може този вид професионална подкрепа в по-голяма степен да снижава напрежението, да повишава мотивацията и удовлетвореността на работещите с деца в специализираните институции, е необходимо супервизирането да продължи и да се провежда периодично.
- Преместването на децата/младежите по най-малко травмиращия начин и определянето на най-подходящото място в новите услуги, съобразно важните за него фактори, среща редица затруднения и проблеми, поради наложилото се в процеса на работа ново пренасочване, тъй като е забавено строителството по Компонент 2 на новите услуги в някои от общините.
- Обученията за екипите в новите услуги за деца с увреждания също е в процес на поэтапна реализация. Проведено е планираното обучение на персонала в новите услуги за предоставяне на качествена грижа, като в процеса на реализация на проект „Детство за всички“ се оказва, че само едно обучение и то преди настаняването на децата, не е достатъчно. Необходимо е продължаване и провеждане на поредица от обучения след настаняването на децата във всяка от услугите.
- Кампанията за повишаване информираността за услугата „приемна грижа” бе проведена като част от дейностите по проект „И аз имам семейство“, изпълняван

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

от АСП.

Оперативна цел 1.3: „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”

1.3.1: Мониторинг върху дейността на координаторите на областно ниво по социални услуги към РДСП

1.3.2: Идентифициране и анализ на ефективността и добрите практики при управлението и предоставянето на социални услуги по места

Описание на постигнатото: По Проект BG 051PO001-6.2.13 „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”, изпълняван от АСП, са подбрани, назначени и обучени 56 координатори на областно ниво по социални услуги към РДСП. Областните координатори чрез посещения на място събират информация за социалните услуги и активно участват в изготвянето на годишните мониторингови доклади във връзка с реализирането на областните стратегии за развитие на социалните услуги. През 2013 г. мониторинговите срещи се извършваха регулярно на всеки 4 месеца.

Областните координатори идентифицираха и анализираха ефективността и добрите практики при управлението и предоставянето на социални услуги по места, като извършиха посещения на 1 279 действащи социални услуги в общността, социални услуги от резидентен тип и специализирани институции, за всяка, от които са на лице подробни информационни справки. Идентифицирани са над 50 добри практики при управление и предоставяне на социални услуги. През м. януари излезе от печат Ръководство за планиране на набор от необходими услуги на областно ниво и Каталог на действащите социалните услуги по области и общини в тираж 3 000 бр., които се разпространяват сред целевите групи.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Заложената цел е изпълнена и по двете дейности, което от своя страна води до повишаване на капацитета и подобряване на екипната работа на координаторите на областно ниво. Дейността продължава до приключването на проекта.

Изпълнението на дейността води до подобряване на работата чрез популяризирането на добрите практики.

1.3.3: Обучение на обучители за управление и предоставяне на социални услуги и супервизия; 1.3.4: Оценка на нуждите от обучение на представителите от целевите групи и провеждане на обучения за всяка област поотделно за: мониторинг и оценка на изпълнението на политики и стратегии за развитие на социалните услуги; оценка на риска и осъществяване на супервизия и кризисни интервенции; контрол на качеството на предоставянето на социални услуги; 1.3.5: Оценка на нуждите и обучение на служители на общинските администрации за управление, контрол на качеството и възлагане на управлението на социалните услуги

Описание на постигнатото: Тези три дейности стартираха през м. ноември 2013 г. по Проект BG 051PO001-6.2.13 „Развитие на системата за планиране и предоставяне на

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 17
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

социални услуги на регионално равнище”, изпълняван от АСП. Забавянето във времето е свързано с процедурите по ЗОП, поради което в края на 2013 г. бе сключен договор с изпълнителите, а обученията ще стартират обученията в началото на 2014 г.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Не са провеждани планираните обучения през изминалата година.

Резултати
<ul style="list-style-type: none">➤ По Проект BG 051PO001-6.2.13 „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”, изпълняван от АСП, са подбрани, назначени и обучени 56 координатори на областно ниво по социални услуги към РДСП. През отчетната година са провеждани регулярно срещи за мониторинг на дейността, с което се цели повишаване на капацитета и подобряване на екипната работа на координаторите на областно ниво. Дейността продължава до приключването на проекта.➤ Идентифицирани са и е изготвен анализ на ефективността и добрите практики при управлението и предоставянето на социални услуги по места, по Проект BG 051PO001-6.2.13 „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище“ изпълняван от АСП. Областните координатори са извършили посещения на 1 279 действащи социални услуги в общността, социални услуги от резидентен тип и специализирани институции, за всяка, от които са налице подробни информационни справки. Издадено е ръководство за планиране на набор от необходими услуги на областно ниво и Каталог на действащите социалните услуги по области и общини в тираж 3000 бр., което се разпространява сред целевите групи по проекта.➤ Не са провеждани заложените за изминалата година обучения по Проект BG 051PO001-6.2.13 „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”, изпълняван от АСП, а именно : Обучение на обучители за управление и предоставяне на социални услуги и супервизия; Оценка на нуждите от обучение на представителите от целевите групи и провеждане на обучения за всяка област поотделно за мониторинг и оценка на изпълнението на политики и стратегии за развитие на социалните услуги; оценка на риска и осъществяване на супервизия и кризисни интервенции, контрол на качеството на предоставянето на социални услуги; Оценка на нуждите и обучение на служители на общинските администрации за управление, контрол на качеството и възлагане на управлението на социалните услуги, стартираха през ноемри 2013 г. Забавянето във времето е свързано с процедурите по ЗОП, поради което заложените обучения не са провеждани през отчетната година.

Оперативна цел 1.4: Развитие на услуги за семейства с деца в ранна възраст, с цел отглеждане в родното семейство и деинституционализация на грижата

1.4.1: Реализиране на проект „Семейство за всяко дете” в ДМСГД – гр. Шумен, насочен към развиване на мрежа от услуги за подкрепа на семейства и малки деца

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Описание на постигнатото: Съгласно сключения Меморандум за разбирателство за сътрудничество по проект „Семейство за всяко дете“ през 2013 г. УНИЦЕФ продължава изпълнението на дейностите по проекта, свързани с извеждането на децата от ДМСГД – гр. Шумен и настаняването им в семейна среда. В края на 2013 г. в дома има само 12 деца (104 деца при стартирането на проекта), всички с тежки здравословни проблеми, което затруднява отглеждането им в семейна среда.

Продължена е работата на разкритите в гр. Шумен, гр. Нови пазар и гр. Велики Преслав семейно-консултативни центрове, които са създадени с основен фокус на дейност превенция на изоставянето на деца и настаняването им в институции. Мобилни екипи от специалисти идентифицират семейства с деца в риск от изоставяне, следят и насочват бременни жени в риск към системата на здравеопазване за консултация и подкрепа, повишават здравната грамотност в рисковите общности.

За 2013 г. са картографирани 1 572 семейства в областта и на тях им се предоставят социални услуги в създадените семейно-консултативни центрове /СКЦ/.

Броят на консултираните от Центъра в гр. Шумен семейства за една година се е увеличил от 162 през 2012-та година до 1 101 през 2013 г., като по-голямата част от картографираните семейства са от кварталите на града „Витоша“ и „Бялата пръст“, както и от селата Ивански, Друмево и Салманово. От 2013 г. шуменският Център консултира и семейства от общините Венец и Хитрино. Оказано е съдействие на 3 деца от приемни семейства за реинтегриране в биологичните им семейства. Подкрепени са 7 деца при настаняване в приемни семейства, а други 3 са в процеса на осиновяване. Със съдействието на Центъра са извършени 148 акушеро-гинекологични прегледи на жени.

Семейният център в Нови пазар, който обхваща и общините Каспичан, Каолиново и Никола Козлево работи с 900 рискови семейства от около 3000 души в подкрепа на деца, родители, майки и цели семейства.

Във Велики Преслав СКЦ, който работи с изнесени работни места във Върбица и Смядово, оказва достъп до социални услуги на 519 семейства, от които 175 са семействата от община Велики Преслав, 245 от Върбица и 98 от Смядово.¹

Значение и ефект от прилагането на мярката: С изпълнението на заложените индикатори е повишен броя на децата, отглеждани в семейна среда и е постигнат очакваният ефект – подобряване на качеството на грижа и условията за отглеждане на децата.

1.4.2: Осъществяване на мониторинг на процеса на закриване на пилотните ДМСГД по проект ”ПОСОКА: семейство”

Описание на постигнатото: Съобразно актуализираният график по проект „ПОСОКА: семейство” BG051PO001-5.2.10-0001, изпълняван от МЗ, през 2013 г. са реализирани и следните дейности:

¹ по информация на УНИЦЕФ. <http://www.unicef.bg/bg/article/Dve-godini-Semeen-tsentar-v-gr-Shumen/628>

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- проведени са 8 обучения на персонала на ДМСГД за подготовката на децата за преместване при реорганизацията на дейността на ДМСГД по време на СМР;
- проведени са 8 срещи с персонала за представяне и комуникиране на процеса на деинституционализация;
- предприети са действия за насърчаване на работата по превенция на изоставянето на ниво родилен дом за успешното реструктуриране на ДМСГД;
- изготвени са анализи за подготовка на реструктуриране на ДМСГД в 8-те пилотни общини – 8 анализа на причините за настаняване на децата в ДМСГД за всяко пилотно ДМСГД; 8 анализа на наличните здравни и социални услуги за всяка пилотна област и 8 анализа на ресурсите на всяко пилотно ДМСГД;
- извършена е необходимата подготовка за извеждане на децата – изведени са 160 деца от целевата група;
- проведени и 2 срещи в ДМСГД Пазарджик и ДМСГД „Св. Параскева” за обмяна на опит на персонала на пилотните ДМСГД;
- извършени 527 посещения за проследяване на реинтеграцията на децата от пилотните ДМСГД;
- разработени са 5 броя методологии;
- разработени са 8 актуални регионални планове за деинституционализация на децата от целевата група от пилотните институции;
- проведени са 8 дискусии за представяне на регионалните планове във всички пилотни общини.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Извършен е мониторинг на процеса на закриване на пилотните ДМСГД по проект ”ПОСОКА: семейство” и по този начин е постигнат очакваният ефект.

1.4.3: Обучение на персонала от пилотните ДМСГД за работа в новите услуги

Описание на постигнатото: В изпълнение на дейност 6 по проект „Посока: семейство” „Обучения на персонала в пилотните ДМСГД и на персонала в новоразкритите услуги” са проведени 8 въвеждащи и 8 надграждащи обучения в пилотните ДМСГД с ресурс на неправителствената организация „Надежда и домове за децата”. Обучени са 432 служители на Домовете за медико-социални грижи за деца.

Индикаторът 500 бр. обучен персонал на ДМСГД не може да бъде изпълнен поради по-малкия брой наличен персонал в ДМСГД. При подаването на проекта персоналят, който е работил в ДМСГД е бил около 600 човека, тоест в рамките на проекта е било предвидено е да се обучи 85% от наличния персонал. Към момента на провеждане на обучението в ДМСГД работят 451 човека, от които 432 са преминали през обучение или това са 95 % от персонала.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Заложените индикатори за изпълнение на дейността са изпълнени и е проведено обучение на целия наличен персонал в пилотните домове за повишаване на знанията и уменията и за подготовка за работа в новите условия.

1.4.4: Национална комуникационна кампания с цел информиране на общността за дейностите по деинституционализация в пилотните ДМСГД

Описание на постигнатото: Проведената комуникационна кампания по проект „Посока: семейство” включва няколко основни дейности:

- изработени и разпространени са следните информационни материали – 8 табели, 8 банери и 30 000 торбички;
- проведен е конкурс за плакат за ученици на възраст 14-19 години;
- проведени са 8 фолклорни събития в ромските общности в пилотните общини;
- изработен и разпространен е 1 филм с финансиране от проект BG051PO001-8.2.01-0001-C0001 „Подкрепа за информационното осигуряване на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”;
- изработен и разпространен е 1 клип с финансиране от проект BG051PO001-8.2.01-0001-C0001 „Подкрепа за информационното осигуряване на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”;
- излъчени са 3 репортажа в 2 национални радиа и 1 телевизионен репортаж в национална телевизия с финансиране на Министерство на здравеопазването;
- публикувани са 31 материали в печатните медии, 11 публикации в електронни медии и 11 излъчвания на филма в регионалните медии без финансиране.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изпълнение са заложените индикатори, с които се цели промяна на обществените нагласи и по-добра информираност на обществото.

1.4.5: Инвестиционни дейности за деинституционализация на 8-те пилотни ДМСГД

Описание на постигнатото: По схема за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/1.1-08/2010 „Подкрепа за реконструкция, обновяване и оборудване на държавните лечебни и здравни заведения в градските агломерации” по Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, Операция 1.1: „Социална инфраструктура” от Оперативна програма „Регионално развитие 2007 – 2013 г.“, МЗ изпълнява проект: „Преструктуриране на домовете за медико-социални грижи за деца от 0-3 г“. На територията на 8-те пилотни ДМСГД се изграждат както следва: 7 Семейно-консултативни центъра, 3 Центъра за приемна грижа, 5 Центъра за ранна интервенция, 3 Центъра за детско психично здраве, 8 Дневни центъра, 2 Звена „Майка и бебе“, 8 центъра за майчино и детско здраве, 9 Центъра за настаняване от семеен тип. Предстои стартиране на дейността им през 2014 г. В 4 от пилотните ДМСГД услугите са напълно изградени и е издаден Акт 16.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Дейността и заложените индикатори са в процес на изпълнение според заложените срокове, с което ще бъде създадена подходяща инфраструктура за децата с различна степен на увреждания.

1.4.6: Подготовка на предложение за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на домовете за деца

Описание на постигнатото: Сформирана е междуинституционална работна група към МТСП за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на домовете за деца. Проведени са 3 заседания на работната група, в резултат на което е разработено и обсъдено с всички заинтересовани страни предложение за изменение и допълнение на Правилника.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Частично е изпълнена дейността, тъй като има разработено предложение за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на домовете за деца, което не е утвърдено и приложено в практиката.

1.4.7: Подготовка на предложение за разработване на финансов механизъм за пренасочване на средствата от институционалната грижа към новите алтернативни услуги и мерки

Описание на постигнатото: С оглед провеждането на ефективна политика за деинституционализация и разкриването на качествени и достъпни социални услуги за деца, от страна на МТСП е отправено предложение към МФ (писмо с изх. № 0413-318 от 26.04.2013 г. и писмо с изх. № 8045-160 от 02.07.2013 г.) за сформирание на междуинституционална работна група, която да разработи механизъм за насочване на освободени средства от закриването на специализираните институции за деца, включително и управляваните от МЗ, към услуги в общността за деца в риск и техните семейства, предвид ключовата роля на МФ в областта на финансиране на социалните услуги, делегирани от държавата дейности. Със Заповед на министъра на финансите е сформирана междуинституционална работна група с участието на представители на МТСП, МЗ, Агенцията за социално подпомагане, Националното сдружение на общините в Република България и др.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Ефективно пренасочване на средствата от институционална грижа към новите алтернативни услуги и мерки ще се постигне след приключването на работата на работната група и приемането на финансов механизъм.

1.4.8: Настаняване на непридружени непълнолетни бежанци в помещения – тип защитено пространство /НМНЧ/

Описание на постигнатото: Одобрено е проектно предложение на Държавната агенция за бежанците в Годишна програма 2013 по Европейския бежански фонд (ЕБФ) за пилотен проект „Защитено пространство“ за приемане, настаняване и интегриране на непридружените малолетни и непълнолетни. Проектът ще стартира през настоящата 2014 г. „Защитено пространство“ ще се обособи и функционира на територията на РПЦ гр. София, с продължителност 18 месеца. Дейностите ще се възложат на неправителствени

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

организации, работещи с деца и семейства в риск, като непридружените непълнолетни ще бъдат обгрижвани от мултидисциплинарен екип от специалисти.

Основната цел на Центъра („Защитено пространство“) ще е осигуряване на качество на живот, което гарантира пълноценното физическо, емоционално и познавателно развитие и социално включване на всяко дете в естествената за него среда, чрез осигуряване на индивидуализирана грижа и подкрепа.

Тази дейност ще е насочена към предоставяне на услуги, адаптирани към специфичните нужди на непридружени малолетни и непълнолетни бежанци, като правни и медицински консултации, съдействие за здравно осигуряване, социална рехабилитация и др.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Към края на отчетния период няма изградено „Защитено пространство“ за приемане, настаняване и интегриране на непридружените малолетни и непълнолетни.

1.4.9: Осигуряване на ефективен механизъм за координация и комуникация между всички проекти в Плана за действие по изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“

Описание на постигнатото: ДАЗД изпълнява проект „Подкрепа“, финансиран по Оперативна програма „Техническа помощ“. Той осигурява по-добро взаимодействие между проектите от Плана за действие, насочени към промяна на грижата на деца от специализираните институции към услуги в общността. Финансирането на проекта е в размер на 2 545 540,97 лв. и е със срок на изпълнение до 27.01.2015 г.

С помощта на назначените по проекта координатори и сформираниите 28 регионални екипи по деинституционализация /РЕД/, през 2013 г. са организирани над 40 оперативни срещи с участие на представители на общини и областни администрации по места; различни формати на срещи и обучения по предварително зададени теми; 8 работни срещи между екипите на всички проекти от Плана за действие на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“.

Значение и ефект от прилагането на мярката: В изпълнение на заложените индикатори проектът осигурява комуникация и координация между всички заинтересовани страни, както и допълнителна експертиза за управление на процеса на деинституционализация.

1.4.10: Осигуряване на подкрепа за приобщаването в образователния процес на деца и ученици, лишени от родителски грижи и ползващи услуги от резидентен тип, включени в процеса на деинституционализация по проект „Включващо обучение“

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от Министерството на образованието и науката по Проект BG051PO001-4.1.04 „Включващо обучение“ по ОПРЧР, съфинансирана от ЕСФ. През изминалата година започна осигуряването на подкрепяща среда от психолози и ресурсни учители за ученици, лишени от родителски грижи и ползващи услуги от резидентен тип, включени в процеса на деинституционализация. През 2013 г. са избрани и утвърдени пет пилотни училища, в които се обучават 35 деца с увреждания, които ползват услуги от резидентен тип.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: От планираните 64 детски градини и училища, през отчетната година в 5 общообразователни училища, вече се осигурява подкрепяща общообразователна среда за 35 деца с увреждания. Утвърждаването на училищата е свързано с продължаващото поетапно откриването на резидентните услуги в общността.

Резултати

- През 2013 г., УНИЦЕФ, съгласно сключения Меморандум за разбирателство за сътрудничество по проект „Семейство за всяко дете“ продължава изпълнението на дейностите. През отчетната година продължи работата по извеждането на децата от ДМСГД – гр. Шумен и настаняването им в семейна среда. В края на 2013 г. в дома има само 12 деца (104 деца при стартирането на проекта), всички с тежки здравословни проблеми, което затруднява отглеждането им в семейна среда. По този начин е повишен броят на децата, отглеждани в семейна среда и е постигнат очакваният ефект – подобряване на качеството на грижа и условията за отглеждане на децата.
- През 2013 г. е извършван мониторинг на процеса на закриване на пилотните ДМСГД, съобразно актуализирания график по проект „ПОСОКА: семейство” BG051PO001-5.2.10-0001, изпълняван от МЗ, в подкрепа на изпълнението на проекта.
- В изпълнение на дейност 6 по проект: „Посока: семейство”, изпълняван от МЗ „Обучения на персонала в пилотните ДМСГД и на персонала в новоразкритите услуги”, са проведени въвеждащи и надграждащи обучения в пилотните ДМСГД с ресурс на НПО «Надежда и домове за децата». Обучени са 432 служители на ДМСГД. Проведените обучения на целия наличен персонал в пилотните домове водят до повишаване на знанията и уменията за работа в новите условия.
- Проведена е комуникационна кампания по проект „Посока: семейство” за информиране на общността за дейностите в пилотните ДМСГД, с която се цели промяна на обществените нагласи и по-добра информираност на обществото.
- МЗ изпълнява проект: „Преструктуриране на домовете за медико-социални грижи за деца от 0-3 г“. На територията на 8-те пилотни ДМСГД се изграждат както следва: 7 Семейно-консултативни центъра, 3 Центъра за приемна грижа, 5 Центъра за ранна интервенция, 3 Центъра за детско психично здраве, 8 Дневни центъра, 2 Звена „Майка и бебе“, 8 центъра за майчино и детско здраве, 9 Центъра за настаняване от семеен тип. Предстои стартиране на дейността им през 2014 г. В 4 от пилотните ДМСГД, услугите са напълно изградени и е издаден акт 16.
- През изминалата година е сформирана междуинституционална работна група към МТСП за изменение и допълнение на Правилника за организацията и дейността на домовете за деца. Разработено е и обсъдено с всички заинтересовани страни предложение за изменение и допълнение на Правилника, което не е утвърдено и приложено в практиката към края на отчетния период.
- С оглед провеждането на ефективна политика за деинституционализация и разкриването на качествени и достъпни социални услуги за деца, със Заповед на министъра на финансите е сформирана междуинституционална работна група с участието на представители на МТСП, МЗ, Агенцията за социално подпомагане,

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Националното сдружение на общините. Ефективно пренасочване на средствата от институционалната грижа към новите алтернативни услуги и мерки ще се постигне след приключването на работата на работната група и приемането на финансов механизъм, което се очаква да стане през настоящата 2014 г.

- Към края на отчетния период няма изградено „Защитено пространство“ за приемане, настаняване и интегриране на непридружените малолетни и непълнолетни. Одобрено е предложение на Държавната агенция за бежанците в Годишна програма 2013 по Европейския бежански фонд (ЕБФ) за пилотен проект „Защитено пространство“ за приемане, настаняване и интегриране на непридружените малолетни и непълнолетни. Проектът ще стартира през настоящата 2014 г.
- ДАЗД изпълнява проект „Подкрепа“, финансиран по Оперативна програма „Техническа помощ“. Той осигурява по-добро взаимодействие между проектите от Плана за действие, насочени към промяна на грижата на деца от специализираните институции към услуги в общността, осигурява по-добра комуникация и координация между всички заинтересовани страни, както и допълнителна експертиза за управление на процеса на деинституционализация.
- Осигуряването на подкрепа за приобщаването в образователния процес на деца и ученици, лишени от родителски грижи и ползващи услуги от резидентен тип, включени в процеса на деинституционализация, се осъществява от Министерството на образованието и науката по Проект BG051PO001-4.1.04 „Включващо обучение“ по ОПРЧР, съфинансирана от ЕСФ. През изминалата година започна осигуряването на подкрепяща среда от психолози и ресурсни учители за ученици, лишени от родителски грижи и ползващи услуги от резидентен тип, включени в процеса на деинституционализация. През 2013 г. са избрани и утвърдени пет пилотни училища, в които се обучават 35 деца с увреждания, които ползват услуги от резидентен тип. Утвърждаването на училищата е свързано с продължаващото поетапно откриването на резидентните услуги в общността.

Оперативна цел: 1.5. Развитие и подобряване на предоставянето на услугата „приемна грижа“

1.5.1: Синхронизиране на процедурите по приемна грижа и осиновяване; 1.5.2: Актуализиране на Програмата за обучение на кандидатите за приемно семейство и Програмата за обучение на осиновяващи при условията на пълно осиновяване; 1.5.3: Актуализиране на Методическото указание за сътрудничество и координация при осъществяване на административните процедури по осиновяване в страната или в чужбина; 1.5.4: Актуализиране на Методиката за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ в съответствие с направените нормативни промени през 2012 г.

Описание на постигнатото: Дейности 1.5.1, 1.5.2 и 1.5.3 бяха изпълнени през изминалата година в резултат от дейността на междуведомствена работна група за синхронизиране на процедурите по приемна грижа и осиновяване създадена със Заповед на министъра на труда и социалната политика. В рамките на работната група за синхронизиране на процедурите по приемна грижа и осиновяване е актуализирано Методическото указание за

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

сътрудничество и координация при осъществяване на процедури по осиновяване в страната или в чужбина на деца, настанени в приемни семейства, социални услуги от резидентен тип или специализирани институции. Създадени са възможности за гарантиране на ефективното сътрудничество между институциите, отговорни за изпълнението на процесите по предоставяне на услугата „приемна грижа“ и осиновяване. В актуализираната Методика за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ е включен допълнително Стандарт 14, в който са разработени две процедури при случаи на национално и международно осиновяване на деца, настанени в приемни семейства. В рамките на междуведомствена работна група за синхронизиране на процедурите по приемна грижа и осиновяване са актуализирани Програма за обучение на кандидатите за приемно семейство и Програма за обучение на осиновяващи при условията на пълно осиновяване, която бе утвърдена и приета със заповед на министъра на труда и социалната политика № РД01-327 / 16.04.2013 г. По този начин е осигурена възможност за активното включване на приемното семейство в процеса на подготовка на детето за предстоящо осиновяване, с оглед най-добрия интерес на детето. За уеднаквяване на практиките и подобряване работата на служителите на ОЗД към ДСП по осиновяване на деца, настанени в приемни семейства с писмо № 9103-36 / 19.06.2013 г. на ИД на АСП към териториалните поделения - РДСП и ДСП са дадени указания и методически насоки за работа при подобни случаи.

Със създадената междуведомствена работна група със заповед на изпълнителния директор на АСП, с участието на представители на МТСП, ДАЗД и АСП е изпълнена дейност 1.5.4, като е актуализиране на Методиката за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“. Методиката за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ е утвърдена от ИД на АСП и Председателя на ДАЗД през м. юни 2013 г.

От началото на 2013 г до 30.11.2013 г., Комисиите по приемна грижа (КПГ) към РДСП са утвърдили 728 приемни семейства, в т.ч. 25 доброволни и 703 професионални.

Общият брой (към 30.11.2013 г.) на децата, които се отглеждат в приемни семейства е 1 948, от тях 187 са настанени в доброволни приемни семейства, а 1 761 в професионални.

От началото на 2013 г. до 30.11.2013 г. в приемни семейства са настанени 1 356 деца (111 в доброволни и 1 245 деца в професионални приемни семейства).

В информационния масив на АСП не се съдържат данни за броя на децата, осиновени от приемни семейства.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Заложените индикатори са изпълнени, с което се гарантира в по-голяма степен най-добрия интерес на децата, живеещи в приемни семейства, които предстои да бъдат осиновени. Разписани са ясни ангажименти и процедури за взаимодействие между различните институции в процеса на осиновяване.

Актуализирането на програмата за обучение на кандидатите за приемно семейство и на Програмата за обучение на осиновяващи при условията на пълно осиновяване води до по-добра информираност и подготовка на приемните и осиновителните семейства при случаи на осиновяване на деца, настанени в приемни семейства.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

С разработеното и утвърдено Методическо указание за сътрудничество и координация при осъществяване на процедури по осиновяване в страната или в чужбина на деца, настанени в приемни семейства, социални услуги от резидентен тип или специализирани институции са разписани ясни ангажименти и процедури, създадени са условия за подобряване на сътрудничеството и координацията на отговорните институции при осъществяване на административните процедури по осиновяване в страната или в чужбина.

Актуализираната методика за предоставяне на услугата „приемна грижа” ще подобри дейностите, свързани с кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях.

Резултати

- За да бъде гарантиран в по-голяма степен най-добрият интерес на децата, живеещи в приемни семейства, които предстои да бъдат осиновени, през изминалата година бяха разписани ясни ангажименти и процедури за взаимодействие между различните институции в процеса на осиновяване. Междуведомствена работна група за синхронизиране на процедурите по приемна грижа и осиновяване разработи през 2013 г. Стандарт № 14 (нов), който при актуализиране на Методиката за условията и начина на предоставяне на социалната услуга „приемна грижа“ е интегриран към нея. Стандарт № 14 (нов) включва Процедура при случаи на национално осиновяване на деца, настанени в приемни семейства и Процедура при случаи на международно осиновяване на деца, настанени в приемни семейства.
- Актуализирана е Програмата за обучение на кандидатите за приемно семейство и Програмата за обучение на осиновяващи при условията на пълно осиновяване, за по-добра информираност и подготовка на приемните и осиновителните семейства при случаи на осиновяване на деца, настанени в приемни семейства.
- С разработеното и утвърдено през отчетната година Методическо указание за сътрудничество и координация при осъществяване на процедури по осиновяване в страната или в чужбина на деца, настанени в приемни семейства, социални услуги от резидентен тип или специализирани институции са разписани ясни ангажименти и процедури, създадени са условия за подобряване на сътрудничеството и координацията на отговорните институции при осъществяване на административните процедури по осиновяване в страната или в чужбина.
- Актуализирана е и методиката за предоставяне на услугата „приемна грижа” в съответствие с промяната в нормативната уредба през 2012 г. предвид необходимостта от подобряване на дейностите, свързани с кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях.

Оперативна цел: 1.6. Изпълнение на дейностите по проект „И аз имам семейство”

1.6.1: Наемане на консултанти в шестте планови икономически региона за подкрепа на екипите по приемна грижа по теми за супервизия и методическа подкрепа на приемните семейства; 1.6.2: Обучение и подкрепа на семействата на роднини и близки, при които има настанени деца; 1.6.3: Провеждане на индивидуална и групова супервизия на приемните семейства. Създаване на групи за самопомощ.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Описание на постигнатото: По проект BG051PO001 – 5.2.11 „И аз имам семейство“, изпълняван от АСП, са подбрани и назначени 12 външни консултант. През изминалата 2013 г. консултантите са провели последните (трети) работни срещи в шестте планови икономически региона. На срещите консултантите са оказали методическа подкрепа на екипите за приемна грижа (ЕПГ), както и обсъждане на възникнали въпроси по повод актуализираната методика за условията и начина на предоставяне на социална услуга - „приемна грижа“. Третите работни срещи за подкрепа на ЕПГ се извършиха по поставения за дейността график- през октомври 2013 година.

Наетите с публична покана 12 външни консултанта по проект BG051PO001 – 5.2.11 „И аз имам семейство“, оказват методическа подкрепа на екипите по приемна грижа в работата им с приемните семейства и в провеждането на супервизии на приемните семейства. Груповите и индивидуалните супервизии се провеждат в общините партньори, чрез комуникация с ЕПГ. През изминалата година са проведени 65 супервизии за 306 от приемните семейства.

Изготвена и утвърдена е програма за „Обучени на роднини и близки, при които има настанени деца по чл. 26 от ЗЗД“. Към месец декември 2013 г. има 143 издадени направления към ЕПГ за работа със семейства на роднини и близки (обучение, супервизия, консултиране и участие в групи за самопомощ), което е с 43% повече от стойността на заложения индикатор.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Дейността на наетите консултанти по проекта ще доведе до повишаване на знанията и капацитета на екипите за приемна грижа (ЕПГ). Разработената и утвърдена програма, по която се провеждат обученията и подкрепата на близките, при които има настанено дете ще доведе до повишаване на знанията и уменията за грижа за настанените деца. С провеждането на супервизии се осигурява по-добра подкрепа на приемните семейства в оглеждането и грижата за децата.

1.6.4: Разработване на единен финансов стандарт за услугата приемна грижа.

Описание на постигнатото: От регламентирането на услугата „приемна грижа“ чрез нормативните актове през 2003 г. до момента няма създаден финансов стандарт, което се явява пречка за нейното развитие и осигуряване на семейна подкрепяща среда за нуждаещите се деца и семействата им в период на криза. През изминалата 2013 г. бе набрана информация за стартиране на процедура за избор на експерти, които да разработят единен финансов стандарт за услугата приемна грижа. Дейността стартира през януари 2014 г. и е с продължителност до приключването на проект BG051PO001 – 5.2.11 „И аз имам семейство“.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Не е разработено предложение за единен финансов стандарт на услугата „приемна грижа“ през отчетната година.

1.6.5: Информирание и публичност на дейностите и резултатите от проекта

Описание на постигнатото: Членове на ЕОУП на проект BG051PO001 – 5.2.11 „И аз имам семейство“ популяризират дейностите по проекта чрез публикации на уебсайта на АСП и участия в работни срещи, конференции, телевизионни предавания и радиопредавания. Общините партньори също осъществяват дейността чрез

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

популяризиране в интернет страници, местни телевизии, радио предавания и вестници. Всички социални работници от екипите по приемна грижа от общините партньори провеждат информационни срещи в общността с представители на различни групи. Те популяризират проекта на местно ниво, на различни форуми и мероприятия, свързани с цялостния процес на деинституционализация на децата в Република България, включително в социалната мрежа Facebook. В рамките на 2013 г., в национален всекидневник, периодично са публикувани 8 статии свързани със същността и смисъла на „приемната грижа”.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез различни участия, срещи, материали в пресата и електронните медии индикаторът е изпълнен и се постига по-добра обществена осведоменост за същността и смисъла на приемната грижа.

Резултати

- По проект „И аз имам семейство“, изпълняван от АСП, са подбрани и назначени 12 външни консултанта в шестте планови икономически региона за подкрепа на екипите по приемна грижа за провеждане на супервизия и оказване на методическа подкрепа на приемните семейства. С това се осигурява по-добра подкрепа на приемните семейства в оглеждането и грижата за настанените деца
- Изготвена е и утвърдена програма за обучение на роднини и близки, при които има настанени деца по чл. 26 от ЗЗД. Програма, по която се провеждат обученията и подкрепата на близките, при които има настанено дете, дава възможност за повишаване на знанията и уменията за грижа и намаляване на рисковете за детето.
- През изминалата 2013 г. не е разработено предложение за единен финансов стандарт на услугата „приемна грижа“. Дейността стартира в началото на 2014г. по проект „И аз имам семейство“, изпълняван от АСП.
- Чрез различни участия, срещи материали в пресата и електронните медии са популяризираны дейностите по проект „И аз имам семейство“, с цел по-добра обществена осведоменост за същността и смисъла на приемната грижа.

Оперативна цел: 1.7. Подкрепа за родители, които сами отглеждат децата си и за семействата с деца до 3 годишна възраст

1.7.1: Планиране на конкретните услуги в пилотните области, необходими за реструктурирането на ДМСГД

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от МЗ по проект „ПОСОКА: семейство”. На базата на извършените анализи на изготвените оценки на децата и семействата им, в рамките на 8-те пилотни домове за медико-социални грижи за деца, беше изведена необходимостта от разкриване на следните видове здравно-социални и социални услуги: Семейно-консултативен център, Център за майчино и детско здраве, Център за ранна интервенция, Звено майка и бебе, Дневен център за деца с увреждания, Център за приемна грижа и подкрепа на осиновяването, Резидентна здравно-социална услуга за деца с тежки увреждания, Център за психично здраве.

На тази база бяха разработени 5 броя методики на социални и здравно-социални услуги, както следва: Център за ранна интервенция, Дневен център за деца с увреждания,

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Специализирана резидентна грижа за деца до 7 години с потребност от постоянни здравни грижи, Семейно-консултативен център, Център за психично здраве.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез анализите на оценките на децата и техните семейства, вместо планираното разкриване на 16 услуги, са дефинирани 44, чрез които ще се постигне осигуряване на по-добра грижа и условия за отглеждане на децата и по-добро качество в резултат на разработените методики за петте вида интегрирани здравно-социални услуги.

Дейност 1.7.2: Насърчаване на работодателите да наемат на работа безработни лица - самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна възраст (чл. 53 от ЗНЗ)

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от МТСП, АЗ със средства от държавния бюджет. Средногодишно по мярката са работили 535 лица, като броят на започналите работата през 2013 г. е 339 лица.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Дейността е изпълнена. С Решение № 224 от 05.04.2013 г. на МС за осигуряване на допълнителни средства са осигурени допълнителни средства за реализация на насърчителната мярка. Осигурена е заетост на повече безработни лица от целевата група - самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна възраст, чрез изпълнението на заложените индикатори.

Дейност 1.7.3: Осигуряване на заетост на безработни лица – майки (осиновителки) с деца от 3 до 5-годишна възраст за срок от 12 месеца. Периодът на субсидиране е не повече от 6 месеца. (чл. 53а от ЗНЗ)

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от МТСП и АЗ със средства от държавния бюджет. С Решение № 224 от 05.04.2013 г. на МС за осигуряване на допълнителни средства от държавния бюджет са осигурени допълнителни средства и за насърчителната мярка по чл. 53а от ЗНЗ.

Средногодишно по мярката са работили 250 лица, като броят на започналите работата през 2013 г. е 351 лица.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Осигуряване на заетост на безработни лица – самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца от 3 до 5-годишна възраст

Дейност 1.7.4: Предоставяне на качествена грижа за деца до 3-годишна възраст, на които и двамата родители са наети по трудово или служебно правоотношение, или са самонаети и осигуряване на заетост на безработни лица, регистрирани в Дирекции „Бюро по труда“

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от Агенцията по заетостта в рамките на схема „Отново на работа” по ОП РЧР. За целия период на реализация на схемата са осъществени обучения на 3 498 безработни лица, 3 569 безработни лица са включени в заетост. Само през 2013 г. са обучени 878 безработни лица, а в заетост са включени 1 181.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Предоставена е възможност за млади безработни родители да съвместяват професионалния живот с грижата и отглеждането на детето в ранна детска възраст, според планираните за годината индикатори.

Резултати

- Подкрепата на родителите с деца до 3 годишна възраст се осъществява чрез различни видове услуги, като едни от най-необходимите са интегрираните услуги. По проект „ПОСОКА: семейство”, изпълняван от МЗ са извършени анализи на оценките на децата и техните семейства, въз основа на които вместо планираното разкриване на 16 услуги, са дефинирани 44. Разработени са методики за пет вида интегрирани здравно-социални услуги, чрез което ще се постигне осигуряване на по-добра грижа и условия за отглеждане на децата, и по-добро качество.
- През отчетната година е осигурена заетост на безработни лица – самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна и от 3 до 5 - годишна възраст по програмите на Агенция по заетостта.
- В рамките на схема „Отново на работа,, по ОПРЧР, която се изпълнява от Агенцията по заетостта, е предоставена възможност за млади безработни родители да съвместяват професионалния живот с грижата и отглеждането на детето в ранна детска възраст.

Стратегическа цел 2. Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца

Оперативна цел: 2.1. Създаване на по-добри условия за гарантиране правото на детето на защита от насилие

2.1.1: Разработване на проект за превенция на насилието в специализираните институции

Описание на постигнатото: През годината е разработен инструментариум за провеждане на изследване и разработване на проект за превенция на насилието в специализираните институции, но поради липса на възможност за финансиране не е осъществен. Социални услуги, в които се предоставят дейности за превенция на насилието и в подкрепа и закрила на деца, жертви на насилие, са Център за обществена подкрепа и Кризисен център.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Индикаторите не са изпълнени през отчетната година и не е постигнат очакваният ефект за по-добро гарантиране на правото на закрила от насилие на децата, живеещи в специализирани институции.

2.1.2: Мониторинг и проследяване на сигнали и случаи за деца, постъпили по Националната телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111

Описание на постигнатото: Държавната агенция за закрила на детето извършва постоянен мониторинг на дейността на линията. Определени експерти от Д „ДПД” към ДАЗД ежедневно проследяват насочването и работата по подадени на НТЛД сигнали. Националната телефонна линия за деца 116 111 /НТЛД 116 111/ предоставя консултиране, информиране и помощ по всякакви въпроси и проблеми, свързани с деца. Една от целите

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 31
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

на линията е да идентифицира деца в риск и да улесни предаването на информацията за тях към органите за закрила на детето (най-често ДСП и полиция). Социалните работници от ОЗД подготвят социални доклади по проверката на подадените от линията сигнали, които се изпращат в АСП и ДАЗД. Ежемесечно НТЛД 116 111 предоставя в ДАЗД доклад за извършената работа, който включва описателна статистика на проведените консултации и съдържателен доклад за съответния месец.

През 2013 г. е проследена работата по 408 подадени към ДАЗД сигнали за наличие на риск за дете. Ежеседмично са провеждани срещи с представители на АСП, ДАЗД и НТЛД 116 111, на които се обсъждани сигнали и случаи, изискващи методическа подкрепа или координация. Експертите на ДАЗД участват в месечни супервизии с екипа на Асоциация „Анимус”, обслужващ телефонната линия.

През годините се констатира значително увеличаване на обажданията на телефонната линия, което доказва както повишено доверие, така и необходимостта от нейното функциониране. С цел анализ на постъпващите сигнали е разработена електронна таблица и показатели, по които да се обобщава информацията от постъпващите от линията сигнали. Разработена е нова електронна страница на НТЛД 116 111, която е по-атрактивна и привлекателна с дизайна си и ѝ дава по-лесен достъп.

През отчетния период, поради изтичане на срока на договора, е подготвен и проведен нов конкурс за избор на изпълнител за управление на Национална телефонна линия 116 111. Увеличаването на броя на обажданията налага увеличаване на броя на консултантите на линията.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Индикаторите за дейността са изпълнени и с направения анализ и препоръки, както и с проследяването на всеки сигнал за дете в риск, получен на НТЛД, се осъществява подкрепа и подобряване на предприетите действия по закрила на детето.

2.1.3: Провеждане на информационна кампания за превенция на насилието, включително и с популяризиране на НТЛД 116 111

Описание на постигнатото: На основния сайт на ДАЗД www.sacr.government.bg редовно се публикуват информации и съобщения за всички значими инициативи, свързани проблемите на насилието над деца. В тази връзка беше информирана обществеността чрез електронната страница на агенцията за проведената на 4 юни 2013 г. кампания „Не посягай на децата!” пред Народния театър в София по повод международния ден за защита на децата, жертви на агресия.

През изминалата 2013 г. ДАЗД стана част от най-мощната европейска дигитална кампания срещу кибертормоза сред деца „Големият поход”.

ДАЗД поддържа и специализирана електронна страница, посветена на експлоатацията на деца, на която се публикува информация за предстоящи инициативи и добри практики.

В рамките на проект „Подкрепа на гласа на детето в европейското общество чрез национални телефонни линии за деца”, изпълняван от Фондация „Асоциация Анимус”, беше проведен ден на отворените врати. Инициативата даде възможност на децата да се

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

запознат с работата на НТЛД 116 111. Децата имаха възможност да разговарят с екипа, който обслужва линията, експерти от Агенцията отговаряха на запитванията им.

Интересуващите деца въпроси бяха основно „Кога мога да позвъня на телефон 116 111“, „колко ще ми струва“, „ще ме питат ли как се казвам, мога ли да споделя проблемите си без някой да ми се присмива“. Най-голям интерес предизвика кол-центърът, където момчетата и момичетата имаха възможност за първи път да усетят атмосферата, в която работят за тях консултантите на линията, да заемат макар и за няколко минути местата им.

Във връзка с популяризирането на НТЛД и предоставянето на онлайн консултации е обновена електронната страница. На страницата са достъпни материали, насочени към децата и родителите по актуални за тях въпроси и теми. Част от материалите са свързани с правата на децата, рисковете, насилието над деца, както и възможностите за сигнализиране. Публикува се и информация за дейности, подходи и инициативи, свързани с превенция на насилието.

Значение и ефект от прилагането на мярката: С изпълнението на дейността се повишава информираността на децата за възможностите за подкрепа.

2.1.4: Мониторинг на прилагането на Координационен механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина

Описание на постигнатото: Координирането на процеса по репатриране на деца-български граждани, в сътрудничество с участниците в Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени български деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина и изготвянето на мотивирани предложения до председателя на ДАЗД за налагане на мерките по чл. 76 а от Закона за българските лични документи, през отчетната година, бе свързано с работата по 135 случая на деца. От тях 73 момичета и 62 момчета са станали жертва на явлението трафик на хора с цел трудова или сексуална експлоатация или са били изложени на риск, свързан с миграционните процеси, породени от икономическата криза. Родителите на близо 60% от тези деца напускат България без сигурна работа, доходи и нормални условия на живот. За 41 момичета и 34 момчета в ДАЗД беше получена информация, че живеят в условия, в които не може да се гарантира техния живот и здраве. Държавите, в които са установени деца, заедно с техните родители, са: Франция 49, Австрия 3, Англия 6, Германия 3, Гърция 1, Испания 2, Италия 2, Полша 3, Холандия 2, Чехия 1, Швейцария 1 и Швеция 1.

За отчетния период 60 деца са станали жертва на трудова и сексуална експлоатация, от които 32 момичета и 28 момчета. Държавите на крайна дестинация, където са били експлоатирани децата са: Австрия - 5, Англия - 4, Белгия - 2, Германия - 2, Гърция - 26, Испания - 6, Италия - 6, Кипър - 1, Словакия - 1, Полша - 1, Чехия-1, Франция -1 и Швеция - 4. ДАЗД е сезирана и за 1 случай на вътрешен трафик.

Според видовете трафик, случаите са както следва:

- Сексуална експлоатация 10 деца – момичета;
- Извършени джебчийски кражби 18 деца (14 момичета и 4 момчета);

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

➤ Просия 32 деца (7 момичета и 25 момчета).

През 2013 г. председателят на ДАЗД предложи на министъра на вътрешните работи налагане на мярка по чл. 76 а от Закона за българските лични документи (забрана да напуснат територията на страната, изземване на задграничен паспорт и забрана за изваждането на нов до изтичане на регламентирания двегодишен срок) за 112 деца, от които 56 момичета и 56 момчета.

През периода общо 95 деца са репатрирани от страни-членки обратно на територията на България, от които 46 момичета и 49 момчета от следните държави: Гърция - 22, Австрия - 3, Англия - 4, Белгия – 2, Германия - 3, Дания – 3, Испания - 4, Италия - 2, Кипър - 1, Полша-4, Франция - 43, Чехия - 2 и Швеция - 2 деца. От тях 2 деца репатрирани за системни кражби, 23 деца за активна просия, 3 деца за сексуална експлоатация, както и всички останали да жертви на засилената миграция и лошата грижа от страна на техните родители в страната по крайна дестинация.

По информация от Централната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (ЦКБППМН), много местни комисии, съвместно с НПО и във взаимодействие с Националната и местните комисии за борба с трафика на хора, при активно участие на обществени възпитатели, работят по превенцията на сексуалната експлоатация и трафика на деца. Със съдействието на местните комисии се организират кампании за запознаване на малолетни и непълнолетни с опасностите от сексуална експлоатация и трафик, за рисковите ситуации, които биха могли да създадат предпоставки за сексуални посегателства. Чрез различни форми – лекции в часа на класа, специализирани беседи и дискусии, филми, презентации, брошури, плакати и листовки се цели превантивен ефект сред децата.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Дейността е изпълнена по всички заложи индикатори и това води до подобряване на сътрудничеството между институциите, които имат отговорност по прилагането на координационния механизъм, не само в национален, но и в международен план.

2.1.5: Разпространяване на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина в дипломатическите мисии зад граница с оглед подобряване на взаимодействието при случаи с български деца зад граница, с оглед гарантиране на правото им за сигурност и развитие

Описание на постигнатото: Чрез министерството на външните работи Координационният механизъм за рефериране и обгрижване на деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина, бе разпространен в дипломатическите мисии зад граница с оглед подобряване на взаимодействието при случаи с български деца зад граница и гарантиране на правото им за сигурност и развитие.

Експерти от ДАЗД представиха Координационния механизъм за обгрижване и рефериране на случаи на непридружени деца и деца жертви на трафик на хора, завръщащи се от чужбина (КМ) пред служители от дипломатическите и консулските представителства на Р България в чужбина. Обученията бяха организирани от дипломатическия институт на МВнР. Бяха поставени въпроси за финансирането на връщането на децата в България, ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 34 2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

както и за подобряване на сътрудничеството с други органи за закрила на децата в ЕС и останалите страни, с оглед подобряване на взаимодействието с тях. По този начин бе дадена възможност за създаване на преки контакти на експертите от ДАЗД, които координират случаите на национално ниво и консулите. По тези случаи от изключително значение са бързите комуникационни канали за предаване на информацията по случаите с деца по всеки конкретен казус.

Значение и ефект от прилагането на мярката: С изпълнението на дейността е постигнато значително по-добро взаимодействие между институциите с цел осъществяване на бърза комуникация и оказване на съдействие по случаи с български деца в чужбина.

2.1.6: Създаване на Координационен механизъм/ указание за взаимодействие между органите за закрила на централно и местно ниво и останалите ангажирани институции при работа с непридружени деца бежанци

Описание на постигнатото: През отчетната година периодично бе подготвяна и предоставяна актуална информация за състоянието и проблемите на децата бежанци, придружени от семействата си и непридружени, както и за тези потърсили и /или получили убежище. Две заседания на НСЗД са посветени изцяло на тези въпроси, направени са предложения за конкретни решения и за разработване под ръководството на ДАЗД на Координационен механизъм. Гарантирането на правата на тази особено уязвима група деца в настоящия момент е първостепенна грижа и отговорност на държавата с приоритет осигуряване на правото им на живот, оцеляване и развитие, превенция и недопускане на дискриминация, предпазване от всякакъв вид насилие.

В хода на проведените работни срещи с представители на Държавна агенция за бежанците и други институции, както и в рамките на последните две заседания на Националния съвет за закрила на детето, като един от съществените и значими проблеми беше идентифицирано учредяването на настойничество и попечителство на непридружените деца чужденци, търсещи или получили закрила, които пребивават на територията на Р България, като в тази връзка е изпратено писмо до вицепремиера и министър на правосъдието г-жа Зинаида Златанова за промени в Семейния кодекс. Тези промени се налагат от необходимостта да се създаде изцяло нов специален режим за назначаване на настойници и попечители на непридружените деца, чужди граждани, като се регламентира кръгът на лицата, измежду които могат да бъдат назначавани настойниците и попечителите, качествата, които следва да притежават лицата, натоварени с настойнически или попечителски функции и техните правомощия.

В тази връзка и по искане на председателя на Комисията по правата на човека и жалбите на гражданите в НС са предоставени становища на заинтересованите страни по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците (ЗИД).

През 2013 г. в ДАЗД са постъпили сигнали и е координирана работата по 204 случаи на непридружени малолетни и непълнолетни деца чужденци, пристигнали в Р България, на които предстои да получат статут или са получили статут на бежанци. От тях 183 момчета и 21 момичета, които са от 20 страни по произход. По-голямата част от децата са в процедура за получаване на статут, а само 36 деца от тях са получили статут на бежанци.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Децата са настанени в Регистрационно-приемателните центрове на Държавната агенция за бежанците и на външни адреси с разрешението на председателя на ДАБ, в социални услуги от резидентен тип или в специализирани институции.

От тях: 55 непълнолетни и 13 малолетни деца - Сирия, 42 непълнолетни и 10 малолетни деца - Афганистан; 22 непълнолетни деца и 1 малолетно - Мали; 8 непълнолетни деца и 3 малолетни деца - Ирак; 11 непълнолетни деца - Алжир; 11 непълнолетни и 1 малолетно дете - Кот Д'Ивоар; 8 непълнолетни деца - без гражданство, 4 непълнолетни деца - Конго; 3 непълнолетни - Камерун, 2 непълнолетни деца - Мароко, 2 непълнолетни деца - Египет, 2 непълнолетни деца - Руанда, 2 непълнолетни деца - Гвинея, 2 непълнолетни деца - Пакистан, 1 непълнолетно дете - Нигерия, 1 непълнолетно дете от Еритрея; 1 непълнолетно дете от Гана, 1 непълнолетно дете от Армения, 1 непълнолетно дете от Сиера Леоне и 1 непълнолетно дете от Сомалия.

Броят на непридружените деца-граждани на трети страни, потърсили закрила по Закона за убежището и бежанците е бил много по-голям в сравнение с останалите страни-членки на ЕС, но с тенденция към продължаващо увеличаване на фона на предходната година.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Индикаторите по дейността са изпълнени частично и е започнала подготовка за разписването на този координационен механизъм, като са идентифицирани състоянието, проблемите и възможните действия на всяка от институциите според нейните функции.

2.1.7: Отбелязване на световния ден за борба с детската агресия

Описание на постигнатото: Световният ден за борба с детската агресия, бе отбелязан от ДАЗД с проведена кампанията „Не посягай на децата!“, която се провежда за втора поредна година. На 4 юни с концерт и премиера на късометражни филми, бяха показани различните форми на агресия над деца, които понякога дори не се осъзнават като такива от възрастните. Бяха презентирани и художествени фотографии на известни български личности и техните деца. Целта на тези материали бе да се привлече общественото внимание върху проблема с физическото и психическо насилие и принудителните дисциплинарни мерки, накърняващи достойнството на подрастващите. Експерти от ДАЗД и различни неправителствени организации консултираха гражданите по въпросите за защита и превенция на насилието върху деца в информационни шатри. Организатори на събитието бяха ДАЗД, Столична община и Флаш медиа АД, с подкрепата на Благотворителна Фондация „Роналд Макдоналд“ – България, които се обединиха в своите послания за защита на децата, жертви на агресия.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Фокусиране на общественото внимание върху проблема с насилието и агресията върху деца в семейна среда, в училище, на обществени места и др. води до по-добро познаване на правата на децата и има превантивен характер.

Оперативна цел: 2.2. Повишаване на административния капацитет и подобряване на междуинституционалното сътрудничество при работа с уязвими групи деца

Дейност 2.2.1: Провеждане на обучения на областно ниво на служителите на МВР по изпълнение на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция

Описание на постигнатото: По проект на МВР за „Повишаване на административния капацитет на полицейските служители за превенция на сексуални престъпления срещу деца”, финансиран от ЕК, са проведени 4 обучения в рамките на 4 семинара по проекта. Обучени са общо 155 служители.

Обученията бяха проведени на областно ниво с участието на служителите на МВР по изпълнение на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Дейността е изпълнена според заложените индикатори и е постигната заложената цел за подобряване на взаимодействието със социалните работници и представители на областите и общините при прилагане на Координационния механизъм.

2.2.2: Мониторинг и проследяване на случаи на насилие над деца по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция; 2.2.3: Оценка на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция; 2.2.4: Осъществяване на случаи на кризисна интервенция и взаимодействие между органите по закрила за снижаване на ефекта от кризисно събитие

Описание на постигнатото: Държавната агенция за закрила на детето ежегодно извършва мониторинг на прилагането в практиката на Координационния механизъм по утвърдена методология и сравними индикатори чрез информационни карти. Това позволява да се проследи изпълнението, да се оцени ефективността на работата, да се очертаят проблемните въпроси, свързани с оптимизация на взаимодействието, подхода от страна на различни български институции при предприемането на съгласувани действия във всеки конкретен случаи на насилие и злоупотреба с дете.

През отчетния период е подготвен годишен доклад от мониторинга на прилагането на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция за 2012 г.

По данни от РДСП общият брой на сигналите, по които е работил мултидисциплинарен екип от задължително представените участници, определени в Координационния механизъм, е 817. Половината от тези сигнали са свързани с физическо насилие, 16,5 % се отнасят за сексуално насилие, 13,5 % за психическо насилие и 20 % за пренебрегване.

Мониторирани са всички сигнали за проблеми при прилагане на Координационния механизъм в работата при случаите с деца, жертви на насилие (постъпили на НТЛД 116 111). Изготвен е отчет по изпълнението на Националния план за превенция на насилието над деца 2012-2014 г. Към 31.12.2013 г. на територията на страната в подкрепа на децата, жертва на насилие или в риск от насилие, функционират:

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- 94 Центрове за обществена подкрепа, с общ капацитет 4 037 места и ползвали услугата 4 715 потребители, в т. ч. за превенция на насилието;
- 14 Кризисни центъра за деца, с общ капацитет 145 места и брой потребители 103, в т. ч. деца-жертви на насилие и трафик.

Направената оценка на изпълнението на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция показва, че преобладаваща част от анкетираните участници в междуведомствените екипи на местно ниво смятат, че въвеждането на Механизъм за координация в случаите на насилие или риск от насилие над дете значително подобрява комуникацията и ефективността в работата.

- Все още съществуват и са посочени като затруднение организационни проблеми и трудности, които могат да бъдат разрешени единствено от екипите на местно ниво – съвременното подаване на информация между задължително представените участници в екипа; предоставянето на обратна връзка в работата по случая; определянето на място за разговор с пострадалото дете или с неговите родители; начините за транспортиране на детето при необходимост; осигуряване на дежурни специалисти в извънработно време и др. Това показва, че е необходимо екипите да бъдат подпомогнати на място чрез срещи, семинари, обучения, за да се научат да търсят заедно и на място, възможности за разрешаването им, да разпишат ясни правила за работа и взаимодействие в екипа.
- Друг, повтарящ се от предишния мониторинг въпрос, е свързан с материалното и техническо обезпечаване на екипите, предимно липсата на възможност да бъдат използвани служебните автомобили от ОЗД и затрудненото придвижване до по-отдалечените места в общината. Все още има екипи на местно ниво, чиято работа по случаи на деца, жертви на насилие е затруднена поради финансови и материални причини. В тази връзка е необходимо осигуряването на тези ресурси и ясното им разпределение в местните структури на задължително представените страни.
- Все така нерешен и поставен като проблем в работата на много места стои въпросът за медицинските прегледи на деца, жертва на насилие - няма яснота дали преглед може да извърши само лекар от „Съдебна медицина”, при какви условия се извършва прегледът, каква е процедурата и разрешението за извършване на такъв преглед.
- Тези трудности бяха посочени и при мониторинга на Координационния механизъм за 2012 г., но независимо дали са свързани с непознаване на нормативната база или с разрешаването на процедурни въпроси, те доказват, че е необходима подкрепа на екипите на място от екип специалисти. Възможност за подобна подкрепа е и активното участие на лекарите в работата на екипите и разясняването на възможностите и процедурите за издаване на медицинско свидетелство.
- Анкетираните споделят за затруднения при работата с родителите – съпротивите на семействата, агресивното поведение от страна на родителите, както и трудности, свързани от нагласите в обществото. С тези трудности са свързани и потребностите от обучение на екипите и предоставяне на супервизия в работата по случаите.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Съществува необходимост от професионална подкрепа на социалните работници по отношение на работата със семействата, поставянето на ясни граници на техните компетентности и ангажименти.

- Докато в предишните две години водещи бяха затрудненията, свързани с организационни проблеми, през изминалата 2013 г., все по-често като водещ проблем се посочва липсата на социални услуги и специалисти, които да работят с децата, жертви на насилие (посочен в отговорите на около половината РДСП).
- Освен изграждане на различни типове кризисни центрове във всяка една от областите в страната, друга възможност и необходимост има от въвеждане на мобилни услуги и създаването на мобилни екипи специалисти, които посещават и работят на място децата и техните семейства.

По инициатива на ДАЗД беше проведена работна среща тема „Ефективно прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция”. Целта на срещата бе социални работници от отделите „Закрила на детето”, полицейски служители и представители на община София да споделят добри практики, трудности и предизвикателства, които срещат в прилагането на Координационния механизъм. В резултат на дискусиата са изведени конкретни препоръки и предложения, които да подпомогнат работата на мултидисциплинарните екипи.

От създадения към ДАЗД екип за кризисна интервенция на национално ниво са организирани и проведени девет кризисни интервенции на територията на страната: в с. Копривлен, община Хаджидимово, област Благоевград по отношение на деца, присъствали на инцидент вследствие на който непълнолетно момче е починало на място, както и с техните семейства; на екипа, включен в координационния механизъм, във връзка със сигнал за деца, преживели насилие в специализирана институция; на деца, свидетели на удавяне; на потребителите на услугата Звено „Майка и бебе“, потребители на ДСП; както и на деца, настанени в ДДЛРГ; ДДМУИ и др.

През отчетната година е актуализиран списък на екипа за предоставяне на кризисна интервенция към ДАЗД. Липсата на средства за обезпечаване на работата на екипа наложи издирване и намиране на специалисти на местно ниво, които биха могли без средства да осъществят качествена психологична кризисна интервенция, което забавя своевременното реагиране при възникнала необходимост. Необходимо е на регионален принцип да бъдат сформирани екипи за кризисна психологична интервенция, а също така да бъдат направени изменения и допълнения в нормативната уредба по отношение на функциите на общините, които осигуряват действие при бедствени ситуации, да имат ангажимент и за осигуряване на кризисна психологична интервенция за деца и пострадали възрастни.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез провеждането на ежегодния мониторинг на изпълнението на Координационния механизъм в работата при случаите с деца, жертви на насилие се постига по-добро взаимодействие и по-добра ефективност в работата на всички ангажирани страни.

Направена е оценка на работата по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 39
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

интервенция и са направени препоръки, които водят до повишаване ефективността на работата на мултидисциплиналните екипи при случаите на насилие над деца. Оказва се професионална и своевременна подкрепа на пострадалите деца и семействата им.

Резултати

- С цел по-добро гарантиране на правото на закрила от насилие на децата, живеещи в специализирани институции, през годината е разработен инструментариум за провеждане на изследване и разработване на проект за превенция на насилието в специализираните институции, но поради липса на възможност за финансиране не е осъществен.
- Държавната агенция за закрила на детето извършва мониторинг и проследяване на сигнали и случаи за деца, постъпили по Националната телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111. С ежегодно извършвания анализ и препоръки, както и с проследяването на всеки сигнал за дете в риск, получен на НТЛД, се осъществява подкрепа и подобряване на предприетите действия по закрила на детето.
- През изминалата година не е проведена целенасочена информационна кампания за популяризиране на НТЛД 116 111 и за превенция на насилието, поради огромната натовареност на линията и затруднената възможност за приемане на обажданията от консултантите.
- Извършваният ежегоден мониторинг на прилагането на Координационен механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина, води до подобряване на сътрудничеството между институциите, които имат отговорност по прилагането на координационния механизъм, не само в национален, но и в международен план.
- Чрез министерството на външните работи, Координационният механизъм за рефериране и обгрижване на деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина, бе разпространен в дипломатическите мисии зад граница с оглед подобряване на взаимодействието при случаи с български деца зад граница, по-добро взаимодействие между институциите с цел осъществяване на бърза комуникация и оказване на съдействие по случаи с български деца в чужбина.
- През отчетната година започна подготовка за разписването Координационен механизъм/указание за взаимодействие между органите за закрила на централно и местно ниво и останалите ангажирани институции при работа с непридружени деца бежанци, като са идентифицирани състоянието, проблемите и възможните действия на всяка от институциите според нейните функции, проучени са различни международни практики.
- По проект на МВР „Повишаване на административния капацитет на полицейските служители за превенция на сексуални престъпления срещу деца”, финансиран от ЕК, са проведени обучения на областно ниво на служителите на МВР по изпълнение на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция с участието на експерти от ДАЗД.
- Извършен е ежегодният мониторинг и е изготвен доклад за прилагането на Координационния механизъм в работата при случаите с деца, жертви на насилие, чрез което се постига по-добро взаимодействие и по-добра ефективност в работата на всички ангажирани страни.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- Направена е оценка на работата по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция и са направени препоръки, които водят до повишаване ефективността на работата на мултидисциплиналните екипи при случаите на насилие над деца
- От създадения към ДАЗД екип за кризисна интервенция на национално ниво са организирани и проведени девет кризисни интервенции на територията на страната. Липсата на средства за обезпечаване на работата на екипа забавя своевременното реагиране при възникнала необходимост. Необходимо е на регионален принцип да бъдат сформирани екипи за кризисна психологична интервенция, а също така да бъдат направени изменения и допълнения в нормативната уредба за осигуряване на кризисна психологична интервенция за деца и пострадали възрастни.

Стратегическа цел 3: Гарантиране правата на децата в уязвимо положение - в институции, с увреждания, деца-мигранти, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона

Оперативна цел: 3.1. Спазване правата на децата и стандартите за качество на услугите за деца

3.1.1: Извършване на преглед и адаптиране на методологията за интегрираните проверки

Описание на постигнатото: През отчетната година не е адаптирана методология за извършване на интегрирани проверки относно спазване правата на децата и стандартите за качество на услугите за деца и не са извършвани интегрирани проверки.

Според подадената от ЦКБППМН информация, свързана с прилагането на интегриран подход, секретарите на МКБППМН и обществените възпитатели, в съответствие със Закона за закрила на детето и Наредба № 1 за обществения ред и сигурност на общините, участват в съвместни проверки със социални работници, ИДПС, районни и младши районни инспектори за спазване на предвидените ограничения, засягащи малолетни и непълнолетни, свързани с вечерен час, наложени възпитателни мерки по ЗБППМН, употреба на алкохол и наркотици. Секретарите на почти всички комисии и обществени възпитатели продължават да участват активно в междуведомствени мобилни групи за работа със скитащи, просеци и безнадзорни деца.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Не е постигнат заложеният ефект за подобряване на мониторинга на дейностите по спазване правата на децата на местно ниво във всички видове услуги - здравни, образователни, специализирани и други, тъй като не са изпълнени заложените в програмата индикатори.

3.1.2: Изготвяне на сравнителен анализ на резултатите от извършваните проверки през последните 3 години за качеството на услугите за деца по НКССУД

Описание на постигнатото:

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

През 2011 г. са извършени общо 26 проверки за спазване на критериите и стандартите на социални услуги за деца, уредени в Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца (НКССУД). От тях 11 са проверки по сигнал, основно в лицензирани доставчици на социални услуги за деца: ЦНСТ – гр. Берковица, ЦНСТ - гр. София, ЦНСТ - гр. Крумовград, ЦНСТ – гр. В. Търново, ЦОП- гр. Видин, „Мобилен център за работа с деца” - гр. София, КЦ – гр. Алфатар. Проверени са и пет специализирани институции – ДМСГД – гр. Разград, ДМСГД „Св. Иван Рилски” – гр. София, ДДЛРГ – гр. Калофер и ДДЛРГ „Калина” с. Стърмен, общ. Бяла, ДДЛРГ – с. Тотлебен. Извършени са и 25 планови проверки по разпореждане на Върховната административна прокуратура, от които 23 в домовете за деца с физически и умствени увреждания на територията на цялата страна, един дом за деца с физически увреждания и един дом за медико – социални грижи за деца.

В 11-те обекта, в които е проверявано съответствието на услугата със Стандартите от НКССУД е установено, че организацията на работа във всички обекти е съобразена с изискванията на проверяваните стандарти. Констатирани са отделни случаи на документални пропуски при съставянето на задължителната документация, разработването на процедури, водене на досиетата на децата и съставяне на планове за грижи. В някои от институциите са установени и не добри материални условия на сградите. Най-много пропуски са констатирани в ДДЛРГ „Калина” с. Стърмен, общ. Бяла, обл. Русе, където даденото задължително предписание е с 43 точки.

Проверките в 25 ДДУИ/ДДМУИ са извършени съвместно с представители на определените окръжни прокуратури в страната, Български Хелзинкски Комитет и външни експерти. Констатирано е, че в по-голямата част (18 бр.) от специализираните институции за деца с умствена изостаналост се поддържа изискваната по стандарт подробна и актуална документация за починалите деца. За констатираните пропуски и нарушения на директорите на 15 специализирани институции са издадени от председателя на ДАЗД задължителни предписания: ДДУИ – с. Искра; ДДУИ – с. Кошарица; ДДУИ – с. Медвен; ДДУИ – гр. Кермен; ДДУИ – с. Петрово; ДДУИ – с. Сладък кладенец; ДДУИ – гр. Кула; ДДМУИ – с. Търнава; ДДМУИ – гр. Берковица; ДДМУИ – с. Илаков рът; ДДМУИ – с. Горски Сеновец; ДДУИ – с. Михалци; ДДУИ – гр. Търговище; ДДФУ – гр. Луковит; ДМСГД – гр. Плевен. През 2011 г. са извършени повторни планови проверки за проследяване на дадените задължителни предписания във всички 15 институции.

През 2012 г. са извършени общо 179 проверки за спазване на критериите и стандартите на социални услуги за деца, уредени в НКССУД, от които - 115 планови проверки в Центъра за обществена подкрепа /ЦОП/ на територията на цялата страна, планови проверки в 51 Дома за деца лишени от родителска грижа от 7 до 18-годишна възраст” (ДДЛРГ), които са комбинирани и са относно спазването на правата на детето и спазване на критериите и стандартите на социални услуги за деца, уредени в НКССУД и 13 проверки по сигнал, 4, от които отново са комбинирани - относно спазването на правата на детето и спазване на критериите и стандартите на социални услуги за деца, уредени в НКССУД.

В резултат на проверките е установено, че броят на реално функциониращите Центрове за обществена подкрепа е 98. От тях 56 се предоставят от общините, 27 са тези, при които кметът на общината е възложил управлението на социалната услуга на лицензиран доставчик и едва 15 са Центровете за обществена подкрепа, които се предоставят от лицензирани доставчици на услуги, които не са делегирани от държавата дейности, т.е. ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 42 2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

общо 85% ЦОП-те функционират като делегирана държавна дейност. Общият капацитет на Центровете за обществена подкрепа за 2012 г. е 4621, а общият брой преминали през услугата ЦОП потребители е 10 065. Голяма част от ЦОП-те работят с много по-голям от определения като капацитет брой потребители. До комисията по лицензиране към ДАЗД са дадени 16 предложения за отнемане на лиценза на доставчици на социални услуги за деца, поради непредоставяне на услугата или неспазване на стандартите и критериите на НКССУД.

При плановата проверка на тема „Ефективни форми на работа за недопускане и преодоляване на насилие над деца, настанени в ДДЛРГ” е установено, че са настанени 2 140 деца, като водеща причина за 73% от тях е неблагоприятното социално положение на семейството, а за 15% от деца основната причина е насилие в семейството. Регистрираните сигнали на деца, преживели насилие по време на престоя им в институцията, са 46 на брой, от които: физическо насилие – 35 деца, сексуално – 10 и едно преживяло психическо насилие. Установена е липса на практика всички сигнали за насилие върху деца и между децата и предприетите действия да се прилагат в досиетата и да се уведомяват органите за закрила. Не за всички деца, жертви на насилие, е осигурена индивидуална психологическа подкрепа. За тематичната проверка е изготвен аналитичен доклад, в който са изведени основни изводи и са направени препоръки. С резултатите са запознати МТСП, МОН, МЗ и АСП. През 2013 г. са извършени 22 бр. планови проверки за проследяване изпълнението на дадено задължително предписание от тематичната проверка в ДДЛРГ през 2012 г.

През 2013 г. са извършени 20 комбинирани проверки относно спазването на правата на детето и спазване на критериите и стандартите на социални услуги за деца, уредени в Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца /НКССУД/, като в 6 от случаите проверките са само по Наредбата, в следните обекти: ДДУИ с. Просторно, общ. Разград; ДМСГД – Добрич; ДДУИ с. Крушари, обл. Добрич; ДДУИ с. Крушари, обл. Добрич; ДДЛРГ, с. Страхилово, общ. Полски Тръмбеш, област Велико Търново; ЦНСТ - гр. Павликени; ЦОП – гр. Стражица; ДД „Св. Иван Рилски” – гр. София; КСУДС – гр. София, Звено „Майка и бебе” към Фондация „Асоциация Анимус”; ДЦДМУ „Света Анна” – гр. Пловдив – 2 проверки; ЦНСТ „Детска къща” – гр. Пловдив; ЦНСТ – гр. Калюфер; Приют за безнадзорни деца „Майка Тереза” – гр. Пловдив; СУПЦ „Св. Георги” – гр. Пловдив; ЦНСТ „Дом за нашите деца” – гр. Брезово; ЦНСТ – гр. Димитровград; ЦОП – Садово; ЦНСТ 2 – с. Борован и Дневен център за деца с увреждания към Комплекс за социални услуги за деца и възрастни – гр. Ямбол.

От тях 6 проверки са само по Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца: ДДУИ с. Крушари, обл. Добрич; ДДУИ с. Крушари, обл. Добрич; ДЦДМУ „Света Анна” – гр. Пловдив; ЦНСТ „Дом за нашите деца” – гр. Брезово и Дневен център за деца с увреждания към Комплекс за социални услуги за деца и възрастни – гр. Ямбол и КСУДС – гр. София, Звено „Майка и бебе”, към Фондация „Асоциация Анимус”.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подоброено качеството на предоставяните услуги за деца. Направени са предложения за актуализиране на Правилника за дейността на ДДЛРГ, както и в НКССУД – разработване на критерии за дисциплинарни и ограничителни мерки за оценка на съответствието със Стандарт 18 от Приложение 3 на НКССУД.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

3.1.3: Извършване на проверки за проследяване изпълнението на дадени задължителни предписания

Описание на постигнатото: В резултат на извършения от Главна дирекция „Контрол по правата на децата” контрол, през периода м. януари - м. декември 2013 г. са дадени 235 броя задължителни предписания с 1111 точки. Постъпили са отговори за изпълнение на задължителни предписания от ръководителите на 215 институции. Няма постъпила обратна информация за изпълнението от страна на ръководителите на 14 институции, а за 1 от проверените обекти срокът на предписанията не е изтекъл. През 2013 г. има обжалвани 5 бр. задължителни предписания.

Най-голям брой задължителни предписания са дадени в дирекциите „Социално подпомагане” (74 бр.), следват предписанията в специализираните институции и доставчиците на социални услуги (68 бр.), образователни институции /(училища, детски градини) - 58 бр. и 35 бр. задължителни предписания в лечебни заведения.

От установените пропуски при извършените проверки в дирекциите „Социално подпомагане”, се налага извода, че социалните работници съставят формален план за действие, тъй като в него не се вписват конкретни и реалистични дейности, които да кореспондират с оценените рискове за детето. Основен пропуск е непознаването на Наредбата за условията и реда за осъществяване на мерки за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в институции, както и за тяхната реинтеграция, поради което не се прави оценка на родителя и детето преди реинтеграция. Работата по превенция и реинтеграция продължава за по-голям период от предвидения в Наредбата. Не се издават задължителни предписания на родители, които не съдействат или които са упражнили насилие, а ако има такива те са без конкретни задължения и срокове. Установени са пропуски при работата на ДСП с приемни семейства и със семействата на роднини и близки. Не се предприемат мерки по отношение на приемен родител за това, че е нарушил задълженията си, както и че, на приемни семейства не са осигурени услуги за подкрепа, развитие и периодична супервизия.

Най-често констатираните пропуски в специализираните институции са свързани с неспазване на разписаните Правила и Процедури в институцията и липса на адекватен контрол от страна на директора. Екипите на институциите, ситуирани в малки населени места, не съумяват пълноценно да ангажират свободното време на децата, което често води до регрес в емоционалното, социално и образователното развитие на децата от дома и регистриране на противообществени прояви. Назначените в институциите психолози не водят документация, в която да отразяват работата с децата и постигнатите резултати и не съставят график за работа с тях, който да гарантира индивидуален подход към всяко дете.

Отчетени са трудности в междуинституционалната работа на институциите и социалните работници от ДСП/ОЗД.

В образователните институции (училища и детските заведения) е констатирано, че не се познава Закона за закрила на детето и правомощията на ОЗД, поради което не се търси партньорството и сътрудничество на социалните работници при работа по случаи на деца с установени проблеми. Проблемът на детето се приема за проблем на институцията и решаването му става в рамките на нейните компетенции. От страна на екипа на

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

образователните институции липсва разбиране за инцидент и предприемане на последващите действия след възникването му. Често срещан проблем е бездействието на психолога или педагогически съветник в училището, който счита, че може да се ангажира с работа само ако бъде потърсен от ученика. Липсва инициативност от негова страна и търсене на алтернативни методи за справяне с проблема.

Установени са пропуски по отношение на задължението в образователната институция да има разписан план за противодействие на училищния тормоз между учениците, в който да са регламентирани конкретни действия за реагиране при инцидент или сигнал за насилие, да се сформира мултидисциплинарен екип по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.

През 2013 г. са извършени 20 повторни проверки за проследяване на дадени задължителни предписания от председателя на ДАЗД – в специализирани институции, в ЦНСТ, в СУЩ, в ДСП, в Клиника по педиатрия към УМБАЛ, в Помощно училище – интернат и ЦОП. Мотивите за извършване на повторните проверки са констатирани сериозни пропуски и нарушения в проверените обекти, липса на отговор или непълна и неточна информация за предприетите мерки за изпълнението на дадените предписания. От страна на ръководствата са положени усилия за изпълнение на дадените от председателя на ДАЗД задължителни предписания в указания в тях срок, като в случаите, при които са установени други пропуски и нарушения отново са дадени задължителни предписания. Не са изпълнени дадените задължителни предписания от ръководителите на ДДУИ – с. Рудник, ДДЛРГ „Мария Терезия” – гр. Стара Загора и на ДСП – гр. Стражица, поради което на директорите са съставени актове за установяване на административно нарушение.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Дадените задължителни предписания за отстраняване на констатираните нарушения са в посока на осигуряване на ефективни механизми за предотвратяване на насилието и осигуряване на закрила на децата.

3.1.4: Автоматизиране на НИС на ДАЗД като част от въвеждане на ИИС на МТСП и ВРБК

Описание на постигнатото: Функциониращата от години НИС на ДАЗД не е автоматизирана, не позволява електронно въвеждане с контрол на надеждност и валидност на данните, с едно единствено изключение - получаваната информация от отделите за закрила на детето. Двата основни потока информация – вътрешен и външен, се преглеждат и анализират, допълват и коригират, като се следи за сравнимост на индикаторите и показателите през годините, както и за съпоставимостта им с тези на европейско и международно ниво (Евростат, Транс-Моне, УНИЦЕФ, изследователски център на УНИЦЕФ „Иноченти”). През първото тримесечие на 2013 г. са въведени, обработени и анализирани общо 1 079 информационни карти от 25 различни източници на информация.

Подготвени са аналитични материали със статистическа информация за календарната 2012 г., които да се публикуват на сайта на ДАЗД, бутон „Статистическа информация”. Данните се отнасят за:

- Деца, отглеждани в специализирани институции

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- Деца, преживели насилие
- Деца, настанени в СПИ и ВУИ
- Деца, които се обучават в училища за деца с нарушено зрение
- Деца, които се обучават в училища за деца с увреден слух
- Деца, които се обучават в болнични училища
- Деца, които се обучават в оздравителни училища
- Безнадзорни деца
- Ефективност на системата за закрила на детето.

Автоматизирането на НИС на ДАЗД ще бъде реално осъществено чрез изпълнението на проект 51P O001-6.1.2 „Изграждане на автоматизирана информационна система в МТСП“, финансиран по ОП РЧР. Със заповед на министъра на труда и социалната политика през 2013 г. е сформирана комисия, която да проведе процедура за избор на изпълнител по Закона за обществените поръчки, във връзка с проектиране и разработване на Национална информационна система на ДАЗД. Основните функционалности, които са обект на техническото задание, включват въвеждане на отчетна информация от интернет потребители (от външни институции и ВРБК към МТСП); възможност за автоматизирано подаване на данни чрез входящи интерфейси; преглед на данните; поддържане на списък с организациите, подаващи отчетни данни и съответния сроков контрол с възможност за уведомяване на клиентите и вътрешните потребители на ДАЗД, в случай че са нарушени; задаване и редактиране на отчетните формуляри; публикуване на информационни материали на сайт-портал; генериране на справки на база получената информация. Процедурата за избор на изпълнител е приключена и след изтичане на административните срокове по отношение спазване разпоредбите на Закона за обществените поръчки, ще стартира изпълнението ѝ.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Има функционираща информационна система, която все още не е автоматизирана и уеб базирана, поради което не може да се постигне оптимизиране на процеса на обработка и анализ на информацията.

3.1.5: Мониторинг и проследяване на сигнали и случаи за деца, постъпили по Националната телефонна линия за изчезнали деца 116 000

Описание на постигнатото: Мониторингът и проследяването на получените сигнали и случаи за деца, постъпили по Националната телефонна линия за изчезнали деца 116 000, се осъществява от МВР. През годината са получени 34 сигнала, за които има 29 обратни връзки. Дейността се изпълнява от МВР по проект “Създаване на система за ранно оповестяване на изчезнали деца в България”, който стартира в края на м. януари 2013 г. с финансиране от ЕК на стойност около 60 хил. евро. С тази система бе дефинирана рамката на вътрешноинституционално сътрудничество, необходимо за функционирането на един механизъм на национално ниво. Тя предлага възможност на всяко лице, което има информация, както и лице, което е видяло детето или заподозрения, да информира веднага органите на номер за спешни повиквания – „112“, за да се подпомогне по-ранното

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

откриване на отвлечено или изчезнало дете. Практиката показва, че най-често причината за изчезването може да бъде установена в един напреднал стадий на разследването, но първите часове след изчезването са много важни за ефективността на издирването, така че получаването на информация от обществеността по случая е от изключително значение за разследващите и за добрия резултат.

През изминалата година номер 116 000 доказва своята значимост и в случай на трансгранично отвлечане на деца от единия родител.

Функционирането на този телефон подпомага текущите разследвания на полицията с допълнителна информация в случаи на изчезнало или отвлечено дете. Чрез функционирането на “Горещата линия за изчезнали деца” се дава гласност на провежданата кампания от органите на МВР за активно участие на медиите и обществеността в процеса на издирване и разбира се за осигуряване на психологическа и социална подкрепа на семействата на изчезналите/отвлечените деца, както и в последствие на самото дете.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Провежданият мониторинг и бързото проследяване на работата по сигналите за изчезнало или отвлечено дете чрез функционирането на линия 116 000, води до подобряване на работата на линията и на последващите действия.

3.1.6: Координиране и мониторинг на процеса на интеграция на маргинализирани общности

Описание на постигнатото: През 2013 г. продължиха обходите на територията на Столична община, които стартираха през лятото на 2012 г. със заповед на министъра на здравеопазването. Основната им цел бе да бъдат извършени здравно–социални изследвания на общности в уязвимо положение, живеещи на територията на Столична община.

През месец февруари 2013 г. експерти от Дирекция „Държавна политика за детето” организираха и проведеха обход на територията на район „Искър” - ж.к. „Дружба”, бл. 146 – 150, бул. „Цариградско шосе” и ж.к. „Канала”. Екипите, извършили изследването, включваха експерти от МОН, МВР, Д „БТ”, РДСП, Столична община и социални работници от социалните услуги, предоставяни в общността. Всички действия по изпълнението на дейностите на мултидисциплинарните екипи са координирани от експерти на дирекцията. По време на теренното проучване са използвани няколко основни метода за събиране на информация: провеждане на беседи с децата и лицата – събраната информация е по данни на анкетираните лица, като данни са предоставени главно от един човек домакинството; анкетна карта „Примерни въпроси към клиентите” за събиране на обща статистическа информация за пребиваващите деца и лица – попълнена от членове на мултидисциплинарния екип; пряко наблюдение на грижите за децата; пряко наблюдение на битовите условия; експертна оценка. Изготвен е аналитичен доклад, който е представен на заинтересованите институции.

Във връзка с проследяване изпълнението на мерките и дейностите, залегнали в обобщения анализ от проведените през 2012 г. обходи, през месец март 2013 г. експерти от Д „ДПД” организираха и проведеха работна среща с партньорите, участващи в обходите. На

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 47
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

срещата бе представена информация по отношение на децата и лицата, към които са предприети последващи действащи, съобразно ресора от правомощия, с които разполагат.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подобро взаимодействие между институциите на местно ниво в работата за интеграция на маргинализираните общности, в частност деца.

3.1.7: Актуализиране на методическото ръководство за изготвяне на индивидуален план за грижа за дете в специализирана институция

Описание на постигнатото: Дейността не е извършвана през изминалата година.

3.1.8: Извършване на проверки в родилни отделения

Описание на постигнатото: ДАЗД извърши планова тематична проверка: „Ранни раждания и превенция на изоставянето на новородени деца на ниво родилен дом” в родилните отделения на медицинските заведения в София – град, София област и областните градове Пловдив, Русе, Варна, Бургас и Враца. Целта на плановата проверка е гарантиране спазването на правата на детето чрез изследване на ефективността в работата на Родилните отделения по отношение взаимодействието „социални работници - лечебни заведения” по случаите на малолетни и непълнолетни бременни момичета и родилки, както и оценка организацията на работа и управлението на лечебното заведение във връзка с уведомяването на компетентните органи за предприемане на необходимите мерки и дейности – отдели за закрила на детето, полиция, прокуратура. Проверките целяха и събиране на обективна информация за реалното състояние на ражданията на малолетни и непълнолетни момичета за 2013 г., броя и причините на изоставяне на новородени деца в акушеро-гинекологични отделения в страната, както и проследяване на междуправителното сътрудничество и връзки за осъществяване превенцията на изоставяне на ниво родилен дом с териториалната дирекция „Социално подпомагане” – отдел „Закрила на детето”, с оглед разработване на политики по превенция на проблема.

Проверени са 39 родилни отделения и 21 ДСП, в чийто териториален обхват са лечебните заведения. За установените нарушения и пропуски са дадени задължителни предписания и препоръки.

За резултатите от проверките в ДСП е информиран изпълнителният директор на АСП, а за проверените лечебни заведения - министърът на здравеопазването.

В процес на разработване са обобщение и анализ на проверките в Родилните отделения и ДСП.

Значение и ефект от прилагането на мярката: В резултат на изпълнението на дейността е подобро взаимодействието между институциите. Дадените задължителни предписания за отстраняване на констатираните нарушения и направените препоръки са в посока превенция на ранните раждания и изоставянето на новородено на ниво родилен дом.

Резултати
➤ За да се приеме и утвърди като практика във всички секторни политики и във всички области на живота необходимостта от спазване на правата на детето, за

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

породна година е планирано провеждане на интегрирани проверки. През отчетната година не е адаптирана методология за извършване на интегрирани проверки и няма извършвани такива.

- Изготвен е от ДАЗД сравнителен анализ на резултатите от извършваните проверки през последните 3 години за качеството на услугите за деца по НКССУД, с който се отчита подобро качеството на предоставяните услуги за деца, в резултат на проверките. Направени са предложения за актуализиране на Правилника за дейността на ДДЛРГ, както и в НКССУД – разработване на критерии за дисциплинарни и ограничителни мерки за оценка на съответствието със Стандарт 18 от Приложение 3 на НКССУД.
- Извършени са проверки за проследяване изпълнението на дадени задължителни предписания в проверявани обекти, с което се подпомага отстраняване на констатираните нарушения и осигуряване на ефективни механизми за предотвратяване на насилието и по-добро гарантиране на правата на децата.
- Функциониращата от години НИС на ДАЗД не е автоматизирана, основната част от информацията постъпва чрез информационни карти и се въвежда ръчно, с едно единствено изключение - получаваната информация от отделите за закрила на детето. Двата основни потока информация – вътрешен и външен, се преглеждат и анализират, допълват и коригират, като се следи за сравнимост на индикаторите и показателите през годините, както и за съпоставимостта им с тези на европейско и международно ниво (Евростат, Транс-Моне, УНИЦЕФ, изследователски център на УНИЦЕФ „Иноченти”). Има функционираща информационна система, която все още не е автоматизирана и уеб базирана, поради което не може да се постигне оптимизиране на процеса на обработка и анализ на информацията
- През отчетната година, извършеният мониторинг и проследяването на получените сигнали и случаи за деца, постъпили по Националната телефонна линия за изчезнали деца 116 000, показва, че функционирането на линията води до подобряване на работата и по-бързо проследяване на сигналите за изчезнало или отвлечено дете, както и на последващите действия.
- През отчетната година ДАЗД координира и мониторира процеса на интеграция на маргинализирани общности, чрез извършвани обходи на територията на Столична община, които стартираха през лятото на 2012 г. със заповед на министъра на здравеопазването. В резултат на създадения алгоритъм е подобро взаимодействието между институциите на местно ниво, в работата за интеграция на маргинализираните общности, в частност децата.
- От ДАЗД през 2013 г. е извършена планова тематична проверка: „Ранни раждания и превенция на изоставянето на новородени деца на ниво родилен дом” в родилните отделения на 9 медицински заведения. Изследвана е ефективността в работата на Родилните отделения по отношение взаимодействието „социални работници - лечебни заведения” по случаите на малолетни и непълнолетни бременни момичета и родилки, направена е оценка на организацията на работа и управлението на лечебните заведения по отношение уведомяването на компетентните органи за предприемане на необходимите мерки и дейности – отдели за закрила на детето, полиция, прокуратура.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Оперативна цел: 3.2. Осигуряване на своевременно ранно включване в образователната система на децата с увреждания

3.2.1: Организиране на кампании за информиране на семействата на деца с увреждания за правата, задължения и възможностите за ранно включване на децата в образователната система

Описание на постигнатото: През учебната 2012/2013 г. от ресурсните центрове са проведени 168 срещи и кампании във всички области на страната за осигуряване на по-добра информираност на родителите за възможностите за ранно включване в образователния процес. През учебната 2011/2012 г. децата със специални образователни потребности, интегрирани в детските градини и подготвителните групи са 2 860, а през следващата учебна 2012/2013 г. – 3 117.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез провеждането на тези кампании е осигурена по-добра информираност на родителите за възможностите детето да посещава детска градина и училище.

3.2.2: Разработване на предложение за механизъм, даващ възможност за подкрепа на децата с увреждания да продължат обучението и образованието си

Описание на постигнатото: По проект BG051PO001-4.1.04 „Включващо обучение”, финансиран по ОП РЧР, който се изпълнява от МОН, са създадени 84 екипа, назначени в самите пилотните училища за подпомагане на процеса на включващо обучение. Заедно с учители от тези училища са изградени добре функциониращи екипи, които работят по единна методика. По този начин е изграден модел за успешно включване в училищната среда на учениците със специални образователни потребности. В останалите училища екипите се създават от учители от съответните училища и ресурсни учители и специалисти от ресурсните центрове. През учебната 2012/2013 г. е осъществено ресурсно подпомагане в 1 988 детски градини и училища.

Броят на всички детски градини и училища, в които се обучават деца и ученици със специални образователни потребности е 2 072, в т.ч. 84 пилотни общообразователни училища по проект „Включващо обучение“ по ОП РЧР.

Съгласно Наредба № 1 от 23 януари 2009 г. за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания, екипите в детските градини и в училищата за подпомагане на обучението на децата и учениците със специални образователни потребности разработват индивидуални образователни програми, които включват един или няколко учебни предмета от съответния учебен план. Програмите са съобразени с индивидуалните потребности и потенциала на всяко дете или ученик.

По проект BG051PO001 – 4.1.07 „Включващо обучение” са разработени 4 примерни програми за работа с деца от 4 до 6 годишна възраст в риск от обучителни трудности. Те ще бъдат апробирани в определените по проекта в 5 пилотни детски градини, в които ще работят екипи от специалисти – логопед и психолог.

Осигурено е изготвянето на индивидуална образователна програма спрямо потребностите на всяко дете със специални образователни потребности.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез изпълнението на дейността по проекта и създаването на училищни екипи за подпомагане на процеса на включващо обучение е осигурена по-добра възможност за включване на децата с увреждания в образователния процес.

3.2.3: Разработване на програма за децата и младежите с увреждания за формиране на умения за самостоятелен живот

Описание на постигнатото: Осигуряването на пълноценно социално включване за децата с увреждания е важна стратегическа цел и основна предпоставка за гарантиране на правото им на достоен и пълноценен живот в бъдеще. Важна роля за осъществяването му имат социалните услуги в общността и особено тези, които са насочени към подкрепата и формирането на умения за самостоятелен живот у децата и младежите с увреждания.

Едни от ключовите социални услуги, формиращи умения за самостоятелен живот по данни на Агенция за социално подпомагане към 31.12.2013 г., които функционират на територията на страната са:

- 33 Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) с общ капацитет 1 205 места, където се предоставят комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.
- 16 Преходни жилища с общ капацитет 134 места, където деца и младежи водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти, с цел подготовка за извеждането им от специализирана институция.
- 74 Дневни центрове за деца с увреждания с общ капацитет 1 947 места, където са създадени условия за цялостно обслужване на потребителите през деня или седмично, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. В случаите, когато предоставянето на услугите е седмично, обслужването на потребителите е от понеделник до петък.
- 7 Дневни центрове за деца и възрастни с увреждания с общ капацитет 358 места.
- 94 Центъра за обществена подкрепа с общ капацитет 4037 места, където се предлагат услуги, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви.

Друг аспект на оказваната подкрепа за формиране на умения за самостоятелен живот и успешно социално включване са реализираните от Агенцията по заетостта различни насърчителни мерки за заетост и обучение, регламентирани в Закона за насърчване на

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

заетостта, които са ориентирани към конкретни целеви групи. Една значителна част от тези инициативи са насочени към разширяване на възможностите за трудова заетост на хората с увреждания.

Разработването на програма с подобна насоченост пряко кореспондира с предоставянето на социални услуги, чрез които се оказва подкрепа за формиране на умения за самостоятелен живот. Съобразно практическата насоченост на дейността и в съответствие с регламентираните съгласно Устройствения правилник на ДАЗД ангажименти по организиране на разработването и контрола по изпълнението на национални и регионални програми за осъществяване закрилата на детето, със Заповед № РД – 06 – 5 от 30.04.2013 г. на председателя на Държавната агенция за закрила на детето, бе сформирана работна група за разработване на Програма за деца и младежи с увреждания за формиране на умения за самостоятелен живот. Междуведомствената работна група към ДАЗД бе създадена и във връзка с изпълнение на дейност 5.5 „Разработване на програма за децата и младежите с увреждания за формиране на умения за самостоятелен живот” от Националната програма за гарантиране на правата на децата с увреждания 2010 – 2013 година. На първото заседание на работната група участниците изразиха мнение, че има много разработени програми от различни неправителствени организации, които се прилагат в практиката и не е необходимо да бъде разработвана нова програма специално за децата и младежите с увреждания, включени в целевата група по проект „Детство за всички“ за формиране на умения за самостоятелен живот, а могат да бъдат ползвани наличните.

Значение и ефект от прилагането на мярката: През отчетната година не е разработена нова програма за програма за децата и младежите с увреждания за формиране на умения за самостоятелен живот и тази дейност да отпадне, тъй като могат да бъдат ползвани вече разработените и прилаганите в практиката.

Резултати

- През учебната 2012/2013 година от ресурсните центрове са проведени срещи и кампании във всички области на страната за осигуряване на по-добра информираност на родителите за възможностите за ранно включване в образователния процес.
- По проект BG051PO001-4.1.04 „Включващо обучение”, изпълняван от МОН, са създадени 84 екипа, назначени в самите пилотните училища за подпомагане на процеса на включващо обучение. Заедно с учители от тези училища са изградени добре функциониращи екипи, които работят по единна методика. По този начин е изграден модел за успешно включване в училищната среда на учениците със специални образователни потребности.
- През отчетната година не е разработена нова програма за децата и младежите с увреждания, включени в целевата група на проект „Детство за всички“ за формиране на умения за самостоятелен живот и тази дейност отпада, тъй като според експертите от специално създадената за целта работна група, могат да бъдат ползвани вече разработените и прилаганите в практиката.

Област на интервенция

ПОДОБРЯВАНЕ ЗДРАВЕТО НА ДЕЦАТА

Стратегическа цел 1. Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства

Оперативна цел: 1.1. Разширяване достъпа до услуги за майчино и детско здраве

1.1.1: Разработване на модел на предоставяне на патронажни грижи за бременни, новородени и деца до 3 г. в рамките на пилотен проект на Център за майчино и детско здраве на територията на област Шумен

Описание на постигнатото: УНИЦЕФ България и Министерство на здравеопазването стартираха през м. април 2013 г. пилотен проект „Център за майчино и детско здраве” на територията на Област Шумен, като част от дейностите по закриване на Дома за медико-социални грижи за деца – гр. Шумен. Целта на проекта е предоставяне на патронажни грижи за бременни, новородени и деца до 3 години, които са в риск или социална изолация. Проектът се финансира от УНИЦЕФ България и има срок на действие две години. Изпълнява се от Медицински център – МБАЛ-Шумен ЕООД и УНИЦЕФ, като ще бъде апробирана *Методиката за функционирането на ЦМДЗ*, разработена и утвърдена от МЗ през 2012 г. За реализиране на проекта, УНИЦЕФ България и МЗ подписаха *Меморандум за разбирателство за сътрудничество по проект „Център за майчино и детско здраве”*. За подкрепа и супервизия на дейността по проекта е сформиран междуведомствен Експертен съвет.

ЦМДЗ развива своята дейност чрез офиси в гр. Шумен, гр. Нови пазар и гр. Велики Преслав. В него работят 1 ръководител на екипа, 13 медицински сестри, 1 социален работник и технически сътрудник. По информация на ръководителя на ЦМДЗ, обхванати са 1 678 семейства в риск, като 70% от тях са активно издирени. Обхванати са и 1 691 деца до 3 години и 304 бременни, 123 от тях здравнонеосигурени. Служителите от ЦМДЗ са извършили 4 108 домашни посещения на обхванатите семейства.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез разработения модел на интегрирана здравно-социална услуга Център за майчино и детско здраве, ще бъде подобрена грижата и подкрепата за новородените деца, майките и техните семейства.

Резултати

- В рамките на пилотен проект, който се изпълнява от Медицински център – МБАЛ-Шумен ЕООД и УНИЦЕФ, за изграждане на „Център за майчино и детско здраве“ на територията на област Шумен, е разработен модел на предоставяне на патронажни грижи за бременни, новородени и деца до 3 г. Мултиплицирането на разработения модел за интегрирана здравно-социална услуга „Център за майчино и детско здраве“, ще доведе до подобрена грижа и подкрепа за новороденото дете, майките и техните семейства.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Оперативна цел: 1.2. Подобряване на майчиното и детското здраве

1.2.1: Създаване и внедряване на механизми за достъп на здравно неосигурените бременни до профилактични прегледи

Описание на постигнатото: През 2013 г. беше приложена на практика промяната в Наредба № 26/2008 г. на МЗ за предоставяне на акушерска помощ на здравно неосигурени жени и за извършване на изследвания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на деца и бременни жени (обн., ДВ, бр. 51 от 26.06.2007 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 100 от 15.12.2012 г., в сила от 1.01.2013 г.), касаеща профилактични прегледи на здравнонеосигурените бременни.

Така през 2013 г. Министерството на здравеопазването заплащаше извън обхвата на задължителното здравно осигуряване не само раждането, но и по един профилактичен преглед през времето на бременността на всяка здравнонеосигурена жена. Профилактичният преглед при неосигурената бременна включва:

1. дейности, извършвани от специалист по акушерство и гинекология: анамнеза, оценка на рисков фактори, определяне вероятния термин на раждане, измерване на артериално кръвно налягане, антропометрия с външна пелвиметрия, гинекологичен преглед, изследване на детски сърдечни тонове, ако срокът на възрастта го позволява, ехография, интерпретация на изследванията;

2. извършване на изследвания - ПКК, кръвна захар, урина - седимент, глюкоза, албумин, изследване за сифилис, изследване за хепатит В (HbS Ag); микробиологично изследване.

*Съгласно § 9, ал. 2, т. 4 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2013 г., считано от 1.01.2013 г., НЗОК заплаща в обхвата на чл. 19, ал. 2 от Наредба №: 26 от 2007 г. по един профилактичен преглед и изследвания на всички бременни здравнонеосигурени жени, съгласно чл. 82, ал. 1., т. 2 от Закона за здравето и чл. 45, ал. 1, т. 7 от Закона за здравното осигуряване и чл. 16 от Методика за заплащане на медицинските дейности в СИМП, ПМС N:353 от 27.12.2012 г.

Заплащането на тези дейности се финансира с трансферни средства от МЗ. Размерът на трансферите се определя от отчетената дейност от изпълнителите на медицинска помощ и се предоставя от МЗ за здравно неосигурени лица при условия и ред, определени от министъра на здравеопазването и управителя на НЗОК.

Обхванатите за отчетния период здравно неосигурени бременни с профилактични прегледи са 1 346 бр. на обща стойност 22 882 лв.

Заплатена медико-диагностична дейност за профилактика на здравно неосигурени бременни жени на обща стойност 15 989, 14 лв.

Броят на раждания на здравнонеосигурени бременни през 2013г. – 8 991².

² Информацията е по данни на НЗОК.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Създаден и внедрен механизъм за обхващане на здравно неосигурените бременни в профилактика на бременността.

Подобряване на майчиното и детското здраве чрез разширяване и улесняване на достъпа до медицински грижи по време на бременността.

Разширяване обхвата на профилактиката на майчиното и детското здраве чрез увеличаване броя на жените, посещаващи медицински специалисти през бременността.

1.2.2: Стимулиране активността и участието на работещите в родилните отделения за подкрепа на социалните работници от ДСП по превенция на изоставянето на новородени деца

Описание на постигнатото: В подкрепа дейността на териториалните структури на АСП по превенция на изоставянето, са въведени разпоредбите на чл.125а от Закона за здравето и чл. 69, ал.2, т. 10 от Закона за лечебните заведения, чрез се които регламентират задължения за медицинските специалисти, респективно за управителите на лечебните заведения за уведомяване на Агенция социално подпомагане (АСП), дирекциите „Социално подпомагане” и МВР за раждане на дете в риск от изоставяне и за всяко постъпило за медицинска помощ дете – жертва на насилие, както и за създаване условия за взаимодействие на лечебните заведения с АСП по въпросите на превенция на изоставянето и насилието над деца.

В този смисъл, лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ изпълняват функции по подкрепа на превенцията на изоставяне на деца, като уведомяват своевременно отделите по закрила на детето при установяване на дете в риск и съдействат на социалните работници. МЗ не поддържа статистика и не разполага с информация за броя на родилките, с които е работено в родилните отделения, поради обстоятелството, че дейностите по превенция на изоставянето са в ресора на АСП, респективно Д СП.

За осигуряване на психо-социална подкрепа на ниво родилен дом с цел превенция на изоставянето на новородени деца, в родилните отделения в страната са назначени и работят около 30 социални работници. В много от болниците дейността се съвместява от психолози. През последните години по споразумения с ръководството на болниците, в родилните отделения работят по сигнал социални работници от неправителствения сектор, което подобрява работата по превенция на изоставянето на новородени деца.

В рамките на проект „ПОСОКА: семейство“ бяха предприети действия в пилотните области за подкрепа на работата по превенция на изоставянето на ниво родилен дом, като за 2013 г. в тези области има единични случаи на настаняване на новородени деца на институционална грижа, като това са деца с тежки здравословни проблеми.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Оказва се ранна подкрепа за отглеждане на детето в родното му семейство на ниво родилен дом.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Подобрена е комуникация между служителите от родилните отделения и социалните работници от ДСП и е повишена ефективността в работата по превенция на изоставянето на дете и отглеждането му в родното семейство.

1.2.3: Информирание и консултиране на семействата от маргинализираните общности за избор на личен лекар на децата

Описание на постигнатото: Националният съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси (НССЕИВ) координира и контролира изпълнението и осъществява текущ мониторинг на Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020). Отговорните институции изпълняват мерки съобразно ангажиментите си, в т.ч. към децата в уязвимо положение от ромски или друг етнически произход.

На регионално ниво са приети областни стратегии за интегриране на ромите, а на местно ниво общините изпълняват общински планове за интеграция на ромите и други граждани в сходна ситуация.

Длъжността „здравен медиатор“ е включена в Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България. Целта на медиаторската програма е: преодоляване на културните бариери в общуването между ромските общности и медицинския персонал по места, преодоляване на съществуващи дискриминационни нагласи в здравното обслужване на ромите, оптимизиране провеждането на профилактични програми сред ромското население, здравно образование на ромите и активна социална работа в общността, особено с уязвими ромски групи.

В периода между 2008 г. и 2013 г. броят на здравните медиатори, работещи изцяло с ромските общности, постепенно е увеличаван. През 2011 г. работят 105 здравни медиатори в 57 общини, през 2012 г. – 109 здравни медиатори работят в 59 общини, а през 2013 г. броят на медиаторите достига 130 в 71 общини.

Здравните медиатори участват в организираните и провеждани от РЗИ имунизационни кампании, профилактики, изследвания на място в населени места и квартали, в които живеят здравно неосигурени български граждани от ромски произход. С мобилните кабинети на МЗ се извършват различни дейности, в т.ч. имунизации на деца с непълнен имунизационен статус, профилактични прегледи на деца и др.

В периода 2010-2013 г. са проведени 7 Национални срещи по проект „Инициатива за здраве и ваксинопрофилактика“, организирани от Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет, съвместно с Министерство на здравеопазването и Комисията по здравеопазване към 41-то Народно събрание на Р България в партньорство с: Националната мрежа на здравните медиатори в България, Национално сдружение на общопрактикуващите лекари в България, Български червен кръст, Българското сдружение по иновативна медицина, Българското сдружение по ваксинопрофилактика, с подкрепата на ГлаксоСмитКлайн и MSD.

Тези срещи затвърдяват доброто сътрудничество между основните участници в кампаниите за превенция на ваксинопредотвратимите заболявания сред уязвимите групи. Здравните медиатори имат основна роля при осъществяване на превенцията на различни

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

заболявания и подобряване здравния статус на ромските общности, разписани в Плана за действие за реализация на стратегията.

Към м. септември 2013 г. бе отчетено, че за период от 3 години около 200 хил. деца с непълен или липсващ имунизационен статус са ваксинирани по задължителния имунизационен календар.

Извършени са дейности по превенция и промоция на здравето през 2013 г., проведени сред етническите малцинства, организирани и реализирани с участието на здравни медиатори, РЗИ, общини и др.

За 2013 г. сред етническите малцинства са извършени следните дейности, организирани и проведени с участието на здравни медиатори и РЗИ:

- Проведени са 62 беседи и лекции (обхванати 433 лица) и 30 обучения (обхванати 237 лица) с подрастващи и млади хора и техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето и родствените и ранни бракове.
- Проведени са 32 обучения (обхванати са над 400 лица), 69 беседи и лекции (обхванати 409 лица), 31 прожекции на филми, 2 кампании, 3 дискусии, 4 консултации, 1 викторина и 1 презентация с ученици от 5-8 клас и младежи, отпаднали от училище, за спецификата на пубертетния период и полово предаваните болести.
- Проведена е 1 разяснителна кампания, 1 работна среща със здравните медиатори с цел разясняване ползите от имунизациите, както и 64 беседи (обхванати 472 лица) и разговори с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар. Излъчени са 10 видео и аудио клипове за значението на имунизациите. Проведени са 17 разяснителни кампании (обхванати са над 1 000 лица) и 3 семинара, 6 обучения (обхванати са 71 лица), 1 беседа, раздадени са 270 здравно-образователни материала (ЗОМ) за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар.
- Широко се разгласява чрез електронните медии дейността на имунизационните кабинети в РЗИ. Публикувани в интернет са 33 материала и са излъчени 24 медийни изяви, разпространена е и информация чрез 7 вида здравно-информационни материали. Изготвени са 229 предписания до ОПЛ за обхващане с полиомиелитна ваксина на децата до 15 г. възраст и са проведени 13 кампании за имунизирани на населението, особено на децата с непълен имунизационен статус.
- Проведени са 16 разяснителни кампании (обхванати 345 лица), 3 беседи (обхванати 33 лица) и са раздадени 400 броя ЗОМ за значението на профилактичните прегледи сред ромското население.
- Проведени са 30 беседи (обхванати 954 лица), 7 кампании, 17 обучения, 3 дискусии, 666 профилактични изследвания, 4 работни срещи и 1 участие в комисия за

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

целенасочени профилактични дейности сред ромите като рискова група в националните и регионални профилактични програми. Раздадени са 220 броя ЗОМ.

- Организиран и проведен е са 19 разяснителни кампании, 4 беседи, 10 обучения, 3 дискусии, 17 видеопрожекции, 18 здравни информационни събития в местата с предимно ромско население по специфични здравни проблеми. Раздадени са 10 вида ЗОМ в тираж от 1 348 броя.
- Организиран и проведен е са 35 разяснителни кампании, 29 беседи (обхванати 564 лица), 7 обучения, 6 семинара и 1 интерактивно занятие за запознаване с начините за предпазване от най-разпространените инфекциозни и незаразни заболявания, с насоченост към сърдечно-съдовите заболявания. Раздадени са 199 броя ЗОМ.
- Излъчени са редица здравни предавания с предимно профилактична насоченост, включително 20 радио и 5 телевизионни предавания по въпросите на здравето осигуряване. Публикувани са 40 материали в интернет, 27 в пресата, 6 прессъобщения и 3 броя ЗОМ.
- Проведени са 767 беседи, 23 обучения, 2 семинара, 4 видеопрожекции, 2 разяснителни кампании (обхванати 44 лица), 8 интерактивни занятия и 868 здравно-информационни дейности от здравни специалисти и медиатори за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, употреба на наркотични вещества, нездравословно хранене.

Съгласно обобщените данни от информацията, получена от регионалните здравни инспекции, през 2013 г. са проведени следните кампании за подобряване информираността на децата и семействата относно здравословното хранене и здравословен начин на живот:

- Борба със затлъстяването (вкл. участие в проучване на затлъстяването при деца от 7-8-годишна възраст, организирано от МЗ и НЦОЗА);
- Повишаване на физическата активност;
- Обучение във връзка с безопасно движение по пътищата;
- Кампания за ограничаване на тютюнопушенето;
- Кампания по проблемите на сексуалното и репродуктивното здраве;
- Профилактика на остеопорозата;
- Кампания по Национален план за действие по околна среда и здраве.

В горепосочените кампании са участвали над 62 000 деца и младежи до 18-годишна възраст.

Информация относно проведените дейности на мобилните кабинети по профилактика при деца и младежи (имунизации, прегледи, изследвания):

- Сред етническите малцинства са извършени имунизации с мобилни кабинети в пет области на страната (Варна, Благоевград, Пловдив, Сливен и Софийска област) на деца с непълна имунизационен статус от етническите малцинства.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Информация от регионалните здравни инспекции:

- РЗИ Варна: Направени са 59 прегледа на деца от семейства в неравностойно положение от ромски произход в гр. Варна, кв. Аспарухово, кв. Владиславово, кв. Максуда и с. Каменар. При извършените прегледи са диагностицирани 21 броя деца със заболявания и 38 броя деца без заболявания.

Извършени са 53 броя пропуснати имунизации на деца от 0-18 г. възраст с непълнен имунизационен статус, съобразно Националния имунизационен календар.

- РЗИ Благоевград: След проведена разяснителна кампания са направени общо 500 прегледа с мобилен педиатричен кабинет на деца от семейства в неравностойно положение от ромски произход в градовете Благоевград, Петрич и в с. Крупник.

Извършени са 92 броя пропуснати имунизации на деца от 0-18 г. възраст с непълнен имунизационен статус, съобразно Националния имунизационен календар.

- РЗИ Пловдив: По време на акцията е установено местоположението на 472 деца. Прегледани са 173 деца от семейства в неравностойно положение от ромски произход в общините Асеновград, Садово, Стамболийски, Родопи, Куклен, Съединение, Кричим, Раковски, Карлово и община Калояново, с. Войсил, с. Старосел и в гр. Пловдив, кв. Столипиново.

Извършени са 122 броя пропуснати имунизации на деца от 0-18 г. възраст с непълнен имунизационен статус, съобразно Националния имунизационен календар.

- РЗИ Сливен: С мобилен педиатричен кабинет са извършени общо 1 175 прегледа в община Котел, с. Градец и община Сливен. При извършените прегледи са диагностицирани 234 броя деца с заболявания и 941 броя деца без заболявания.

Извършени са 418 броя пропуснати имунизации на деца от 0-18 г. възраст с непълнен имунизационен статус, съобразно Националния имунизационен календар.

- РЗИ Софийска област: С педиатричен мобилен кабинет са извършени 500 прегледа на деца от семейства в неравностойно положение от ромски произход от община Самоков. При 57 от тях са диагностицирани заболявания.

Извършени са 220 броя пропуснати имунизации на деца от 0-18 г. възраст с непълнен имунизационен статус, съобразно Националния имунизационен календар.

По информация на НЗОК към 31.12.2013 г., избор на личен лекар имат 1 227 303 деца. Следва да се има предвид и обстоятелството, че новородените могат да бъдат регистрирани при личен лекар след издаване на акт за раждане, което понякога отнема около месец.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Увеличаване броя на децата, които имат личен лекар.

Резултати

➤ Създадени са и внедрени механизми за достъп на здравно неосигурените бременни

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

до профилактични прегледи през 2013 г. чрез прилагането в практиката на промените в Наредба № 26/2008 г. на МЗ, за предоставяне на акушерска помощ на здравно неосигурени жени и за извършване на изследвания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на деца и бременни жени. Така създаденият и внедрен механизъм за обхващане на здравно неосигурените бременни в профилактика на бременността ще доведе до подобряване на майчиното и детското здраве чрез разширяване и улесняване на достъпа до медицински грижи по време на бременността.

- В подкрепа дейността на териториалните структури АСП по превенция на изоставянето, от МЗ са въведени разпоредбите на чл. 125а от Закона за здравето и чл. 69, ал.2, т. 10 от Закона за лечебните заведения, които регламентират задължения за медицинските специалисти, респективно за управителите на лечебните заведения за уведомяване на Агенция социално подпомагане (АСП), териториалните ѝ структури (дирекции „Социално подпомагане”) и МВР за раждане на дете в риск от изоставяне и за всяко постъпило за медицинска помощ дете – жертва на насилие, както и за създаване условия за взаимодействие на лечебните заведения с АСП по въпросите на превенция на изоставянето и насилието над деца.
- Информирание и консултиране на семействата от маргинализираните общности за избор на личен лекар на децата се извършва основно от здравните медиатори в общността. Здравните медиатори през изминалата година са участвали в организирани от РЗИ имунизационни кампании, профилактични прегледи, изследвания на място в населени места и квартали, в които живеят здравно неосигурени български граждани от ромски произход. С мобилните кабинети на МЗ се извършват различни дейности, в т.ч. имунизации на деца с непълнен имунизационен статус, профилактични прегледи на деца и др.

Оперативна цел: 1.3. Превенция на рисковото поведение и промотиране на здравето сред децата

Дейност 1.3.1: Разработване на програма за аутрич работа сред деца и младежи в риск

Описание на постигнатото: Националният център по наркомании реализира обучение за работа на терен (аутрич) с деца и младежи в риск, която в следствие да стане част от интегрирана социална – здравно услуга в общността. Обучението беше тридневно и в него участваха 31 човека, представители на Общинските съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационни центрове към тях, както и предложени от тях професионалисти от неправителствени организации, работещи с деца и младежи в риск на местно ниво. Обучението се извърши по Практическо ръководство за работа с младежи в риск, с автор, координатор: Аникен Санд, Служба по зависимостите от алкохол и наркотици, Център за придобиване на умения, гр. Осло.

След приключване на обучението, участниците изработиха съвместно обща рамка на програма за аутрич работа с деца и младежи в риск в Република България. При направена оценка на ситуацията от НЦН в областта на предоставяне на услуги по превенция на

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

употребата на наркотични вещества в групата на подрастващите на национално ниво се очерта необходимостта от реализиране на дейности и програми, които да достигнат до подрастващи, които пребивават в рискова среда.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Разработената програма в изпълнение на дейността въвежда нов подход за работа сред деца и младежи и достигане до рискови общности.

1.3.2: Поддържане на Национална телефонна линия за консултации и насочване към лечение по проблемите на алкохола и наркотиците и разширяване на обхвата и услугите

Описание на постигнатото: През 2013 г. на телефонната линия са приети 416 обаждания. В Националната програма за закрила на детето за 2013 г. беше планирано да се достигне до по-голям брой потребители чрез Интернет промотиране на Националната телефонна линия. В следствие, на което се предвиждаше, че ще има увеличен брой на обажданията по региони в страната и работещи нови услуги Интернет – чат и форум.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изпълнението на дейността е частично, тъй като се поддържа Национална телефонна линия за консултации и насочване към лечение по проблемите на алкохола и наркотиците, но не е разширен обхвата и вида на предоставяните услуги през 2013 г., поради факта, че не се е състояло интернет промотиране на Националната телефонна линия. Предвижда се през 2014 г. да има работещи нови услуги Интернет – чат и форум.

1.3.3: Провеждане на кампании за промотиране на здравето, здравословно хранене и здравословен начин на живот

Описание на постигнатото: През 2013 г. във връз връзка с промотиране на здравословно хранене: вкл. кампании, програми, разработени нормативни документи НЦОЗА реализира следните дейности:

- Европейска инициатива на СЗО за наблюдение на затлъстяването в детска възраст - извършено е проучване на храненето, антропометричния статус, факторите на училищната и семейна среда на представителна за страната извадка от 4 000 ученици на 7-годишна възраст в първи клас от 28-те региона на страната. Данните са обработени и изпратени в СЗО.
- Национално проучване на хранителния статус на учениците в България – подготовка на отчет за извършено през 2011 г. проучване при национално представителна извадка от 4 360 ученици от 7 до 19 годишна възраст, включващо изследване на храненето, хранителния статус, физическата активност, оценка на риска от нарушения в хранителното поведение.
- Анализ на здравето и психично развитие на децата в яслени групи на ОДЗ, гр. София – извършено е проучване на храненето, здравния и антропометричен статус на деца от 40 детски ясли в гр. София.
- Контрол на въздействието на йодираната сол върху йоддефицитните заболявания и нарушения чрез изследвания сред рискови групи от населението (деца, бременни и

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

контролна група жени) (ПМС 148 от 23 юли 2010 г., ДВ. бр.58 от 30 Юли 2010г.) Проучването е извършено в 10 ендемични и две контролни области на страната чрез изследване на йод в урина и изследване на проби сол за съдържание на калиев йодат от ниво домакинство на включените в проучването 804 лица (404 деца на възраст 6-10 години, 250 бременни жени в II-ри и III-ти триместър и 150 жени в детеродна възраст).

- Издадена е НАРЕДБА № 2 от 7.03.2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения и детските кухни, обн., ДВ, бр. 28 от 19.03.2013 г., в сила от 1.09.2013 г.
- Разработен е Сборник рецепти и ръководство за здравословно хранене за деца до 3-годишна възраст – одобрен от МЗ като ръководство за въвеждане на Наредба №2, публикуван през месец декември 2013 г.
- Участие в Европейска министерска конференция на СЗО по хранене и незаразни заболявания в контекста на Стратегическата рамка „Здраве 2020”, организирана от Регионалния офис на СЗО за Европа – подписана е Виенска декларация по хранене – една от приоритетните групи за бъдещи дейности по хранене са децата.
- Приета от МС е „Обща координирана програма за превенция на хроничните заболявания 2014-2020” - в работна програма по отношение на фактор „Хранене” се предвиждат редица дейности по промоция на храненето при деца.
- През 2013 г. екип от НЦОЗА реализира дейности в изпълнение на задача от Национален план за действие по околна среда-здраве: „Провеждане на проучвания за оценка на здравния риск и профилактика на гръбначните деформации при деца и ученици и превенция на рискови фактори, свързани с виртуалната среда и физическата активност на децата. Изготвяне на предложения за дейности, свързани с опазване, укрепване и възстановяване на детското здраве”. На базата на получените тревожни резултати за разпространението на гръбначните деформации сред деца от начална училищна възраст, през 2013 г., съвместно с екип от НСА, беше изготвена превантивна програма, като 11 училища в страната (8 в гр. София и по едно в гр. Плевен, Велинград и Ст. Загора) бяха снабдени със спортни комплекти (за 15 деца всеки) за провеждане на часове по изправителна гимнастика и дадени методични указания за прилагането им. Комплектите са на стойност 14 272 лв., финансирани по НП ДОСЗ. Проведен беше и двудневен обучителен курс в НЦОЗА, в който взеха участие 25 специалисти (кинезотерапевти, учители по физкултура и др.), които ще провеждат занятията в тези училища.
- Проведено е обследване на спортната база с анкетни карти в 2 000 училища в цялата страна. Издаден от НЦОЗА и разпространен от 28-те областни РЗИ в училищата е здравно-образователен материал – дигитална „Кой е най-подходящият спорт за мен” (400 бр.) за стимулиране на здравословен начин на живот у учениците чрез физическа активност и спорт.
- По повод 2-ри април – Световния ден за повишаване на информираността за аутизма, бе проведена информационна кампания за повишаване на информираността на здравните специалисти от сферата на извънболничната помощ.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

В 28-те областни РЗИ в страната беше разпространена книгата „Аз познавам аутист“, издадена през 2013 г. от ГД ”Помощ за лица с проблеми в развитието”. На сайта на НЦОЗА беше представена презентация за аутизма в детска възраст.

- По задача №9 от Националната програма за действие по околна среда и здраве 2008-2013 “Повишаване знанията и изграждане на нагласи и умения у родителите за обучение и възпитание на децата за безопасно поведение на улицата” са организирани и проведени работни срещи с общинските, училищните и други структури, занимаващи се с проблемите на пътната безопасност за представяне на резултатите от проведеното сред родителите на първокласниците проучване в Ловеч, Добрич, Габрово, В. Търново, Русе, Кърджали, София. Проведен е Час по БД за родители на първокласници във всички училища от страната, с използване на анализа за основните рискови фактори, свързани с пътната безопасност на децата и опита на страните от Европейския съюз в тази насока. Подготвен и разпространен е диск с презентация, кратък анализ с актуална информация и листовка за родителите на първокласниците във всички РЗИ-та. Закупени и разпространени са учебни, нагледни материали за подвижния кабинет по БД в РЗИ-тата (комплект от 10 учебни табла по БД за 1 клас) и 5 525 бр. светлоотразители за първокласници.
- По задача №8 от Националната програма за действие по околна среда и здраве 2008-2013 “Проучване на здравния риск при деца от предучилищна възраст, изложени на пасивно пушене“ – задача №8 от Националната програма за действие по околна среда и здраве 2008-2013 е проведен обучителен семинар на участниците в проекта (от 28-те РЗИ в страната). На всеки участник е раздаден диск с информационни материали по темата. Подготвена, издадена и разпространена е дигитална „Защо моето дете?“ относно рисковете от пасивното тютюнопушене при децата от предучилищна възраст. Проведено е анкетно проучване на разпространението на тютюнопушене сред родителите и близките на всички деца от избраните детски градини в страната (2 882 анкетирани). Въведени и статистически са обработени данните от изследването. Предстои да се извърши анализ на данните.
- По международен проект „Намаляване на здравното неравенство: подготовка за планове за действие и проекти по Структурните фондове“ е разработен е План за действие за преодоляване на здравното неравенство в община Ловеч, включително на децата. Разработено и отпечатано е ръководство „Промоция на здраве в училищата“ за работа на учителите по проблемите на здравословния начин на живот и преодоляване на здравните неравенствата при децата. Подготвен е цикъл от лекции по факторите на риска за здравето, предназначен за учителите, предстои провеждане на обучение на обучители.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Проведени са редица кампании и инициативи на национално и местно ниво за промотиране на здравето, здравословно хранене и здравословен начин на живот.

1.3.4: Извършване на пилотен мониторинг и оценка на ефективност на програми за превенция на употребата на наркотични вещества в училищна среда в три училища в градовете: София, Варна и Пловдив

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Описание на постигнатото: Преведено и издадено ръководство за оценка на ефективността на превантивни програми на Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании.

Проведено обучение по ръководството на представители на 27-те Общински съвети по наркотични вещества и Превантивно-информационни центрове към тях. В резултат на извършения в трите града мониторинг и оценка на ефективността на програмите за превенция на употребата на наркотични вещества е изготвен проект на Наредба за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества.

Проектът на Наредба за условията и реда за осъществяване на програми за превенция на употребата на наркотични вещества е приет от Ръководството на Министерство на здравеопазването и предстои съгласуване с Министерство на образованието.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подобрена е ефективността на програмите за превенция в училищна среда в три училища от три града в страната чрез разработен инструментариум за оценка на ефективност на програми за превенция на употребата на наркотични вещества в училищна среда.

1.3.5: Провеждане на кампании с цел ограничаване употребата на психоактивни вещества

Описание на постигнатото: Националният център събира и обработва информация относно проведени в страната кампании по превенция на употребата на психоактивни вещества.

ЦКБППМН, в изпълнение на функцията си по участие в реализация на национални планове и стратегии, участва в реализацията на Националната стратегия за борба с наркотиците и плана за действие.

Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни са организирали 83 обучения на обучители, специалисти от МКБППМН. В тези обучения са били обучени 969 специалисти. Част от по-важните теми са свързани с: „Видове наркотици и превенция на употребата“; „Подходи за постигане на поведенческа промяна“; „Оказване първа помощ на дрогираните“; „Разпознаване на дрогираните“; „Как да разпознаем децата, употребяващи наркотици“; „Наркомания, зависимости – превенция“. МКБППМН са реализирали 114 програми “Връстници обучават връстници”. Разширява се дейността на тези ефективни учебителни форми.

В тираж от 105 760 бр. са издадени и разпространени от информационни материали - флайъри, брошури, листовки, книжки, вестници, плакати, бюлетини, джобни календарчета, електронни и видеоматериали и други. Като по-интересни теми на тези материали могат да се посочат: „Механизми на пристрастяване и последици върху човешкото здраве, психика и живот“; “Да се научим да разграничаваме действителността от мита за наркотиците и зависимостите“; „Марихуаната – факти, които родителите и тийнейджърите трябва да знаят“; „Да защитим бъдещето“; „Десет истини за наркотиците“; „За да има утре - аз мисля днес“; „Знанието спасява“; Наръчник за родители „Децата и наркотиците“; „Дискотеките - забавление и риск“; „Имаме само един живот“;

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

„Наркозависимостта - личен и обществен проблем“; „Насилие и наркотици“; „Спаси себе си и помогни на приятел“.

Осъществени са 349 информационни кампании и общопревантивни програми, чрез използването на разнообразни форми, методи и средства – лекции, беседи, дискусии, тренинги, мултимедийни продукти и презентации, специализирани интернет страници, филми, концерти, хепънинги, изложби, разнообразни конкурси, спортни мероприятия и други. Като по-оригинални могат да бъдат отбелязани следните теми на кампаниите и превантивните програми: „Употребата на упойващи вещества и насилието“; „Начини за предпазване от психоактивни вещества“; тренинг „Зависимости“; „Наркотиците - риск от употреба“; „Без дрога – приобщаване на деца от малцинствата“; „Животът е безценен - не го заменяй с дрога“; „За да има утре, живей в реалността!“; „Повишаване на обществената информираност за наркотиците“; „Спасение или договор със смъртта“; „Информирани и здрави“; „Животът обича непушачите“; „Да протегнем ръка на приятел“; „Наркотиците и законът“; „Наркотиците - докосване до реалността“; „Дъвка срещу цигара“; „Да кажем не на черния живот“; „Смъртоносно удоволствие“; „Психични особености на подрастващите с алкохолни отравяния“; „Битов алкохолизъм и неговите поражения“; „Вместо дрога - палитра“ - конкурс за компютърна рисунка и колаж“ и много други.

Добра практика в дейността на МКБППМН е извършването на проучвания чрез интервюта, тестове, анкети относно причините и мотивите за употреба на наркотици. Проведени са 107 проучвания, чрез които са били изследвани над 11 000 лица, главно деца и родители.

МКБППМН са идентифицирали 123 рискови групи деца и семейства като с тях са осъществени над 30 програми за превенция и подкрепа.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Целта на заложената дейност е изпълнена и данните, предоставени от ЦКБППМН показват, че е увеличен броят на учениците, които имат по-добра информираност и знания за психоактивните вещества и въздействието им върху растящия организъм.

1.3.6: Реализиране на програми по превенция и контрол на ХИВ/СПИН и програми за подобряване на контрола на туберкулозата в България.

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от МЗ с национални средства и външно финансиране със средства от Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария – главен получател на средствата е Министерство на здравеопазването, както и със средства от UNFPA – Фонд на ООН за населението – за дейности на Международен Y-PEER център в НЦОЗА.

Дейности по реализиране на Национална програма за превенция и контрол на ХИВ/СПИН – дейности, изпълнявани от РЗИ

- Организиран са и проведени на 668 кампанийни и образователни дейности от 28-те Регионални здравни инспекции (РЗИ) до 31.12.2013 г.
- Младите хора, достигнати с кампанийни и образователни дейности за превенция на ХИВ и промоция на сексуално и репродуктивно здраве са 91 613 до 31.12.2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- В рамките на Компонент 7 на Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН, финансирана от Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария, който се координира в НЦОЗА, в 18 младежки клуба към 18 неправителствени организации в големите областни центрове в цялата страна работиха над 550 доброволци, обучители на връстници, които достигнаха до 121 966 млади хора в риск чрез работа на терен и кампанийни дейности.
- Броят на децата от институции, достигнати чрез здравно образование, базирано на израждане на жизненоважни умения по подхода „Връстници обучават връстници“ и чрез услуги за превенция на ХИВ/СПИН е 936, което е 88% изпълнение на заложената целева стойност - 1066.3

От Министерство на здравеопазването са реализирани дейности по Програма „Укрепване на националната програма по туберкулоза в България“- компонент 4 „Подобряване на достъпа до превенция и лечение на туберкулозата за групите във висок риск – бежанци и лица, търсещи убежище, имигранти, младежи в риск, инжекционно употребяващи наркотици, лица с алкохолна зависимост“.

В периода 01.01-31.12.2013 г. по Компонент 4 на Програма „Укрепване на националната програма по туберкулоза в България“ са осъществявани дейности чрез мрежа от неправителствени организации, които работят с деца на улицата и младежи в риск в 5 региона в страната.

С превантивни услуги за туберкулоза са обхванати 1 413 млади хора в риск, които са скринирани за риск от туберкулоза, а 681 млади хора в риск са обхванати със скрининг за риска от туберкулоза, които получават медицински преглед чрез микроскопско изследване, рентгенологичен преглед или туберкулинов кожен тест.

В рамките на Международния център за обучения и изследвания Y-PEER PETRI – София към НЦОЗА през 2013 г. се осъществиха следните дейности:

- Годишното обучение на PETRI-София за разработване и управление на проекти, застъпничество за сексуалните и репродуктивни права на младите хора и ХИВ превенция сред уязвими групи се проведе в периода 02.06.2013-08.06.2013г. като имаше 52 участника от 20 страни от Региона на Източна Европа и Централна Азия. Обучението се състоеше в три отделни модула, които протекоха паралелно, а участниците предварително кандидатстваха само за един от модулите: Разработване и управление на проекти; Застъпничество за сексуалните и репродуктивни права на младите хора; ХИВ превенция сред уязвими групи. Обратната връзка от участниците в обучението е изключително позитивна.
- Бяха създадени и пилотирани две ръководства за работа с Ромска общност: Ръководство за обучение на обучители по подхода „Връстници обучават връстници“ и Застъпничество и структурен диалог.

³ Предварителни данни към 27.01.2014 г. – МЗ, Структура за управление на Програми, финансирани от Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- В периода 23-30 септември 2013г. се организира и проведе „Обучение за ромски лидери и младежи работещи с ромска общност по подхода връстници обучават връстници и застъпничество“. В обучението взеха участие 12 младежа от Региона на Източна Европа като то беше разделено на два основни модула с продължителност от 3 дена всяко: Обучение за обучители на връстници и застъпничество. Всеки един от модулите беше фасилитиран от експерти в областите. Участниците в обратната връзка показаха висока степен на удовлетвореност.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изпълнението на дейността продължава и през изминалата година е повишена информираността на децата и учениците за същността и начините за предпазване от ХИВ/СПИН и туберкулоза.

1.3.7: Въвеждане в няколко пилотни училища на специализирани часове по здравно образование и осигуряване на здравно и сексуално образование сред децата в образователната система

Описание на постигнатото: Необходимостта от въвеждане на специализирани часове, водени от добре подготвени специалисти е изведена през годините и за това настояват и неправителствени, и родителски организации, и експерти в областта на детското развитие и здраве. Изключително високият брой на абортите сред момичетата ненавършили 18 годишна възраст, ранните раждания и неблагоприятните данни за засегнатите от социално значими заболявания деца, показват, че е необходимо да се преосмислят и променят подходите и формите за повишаване на информираността на учениците и на здравната им и сексуалната им култура. По информация от МОН, здравното обучение е въведено в задължителната и задължителноизбираемата подготовка по учебни предмети в различните етапи на образование, а също така и в часа на класа се разглеждат различни теми, каквато практика съществува от години в системата на образованието.

Значение и ефект от прилагането на мярката: През изминалата 2013 г. няма целенасочени действия според заложените в програмата индикатори.

Резултати

- През отчетната година е разработена програма за аутрич работа сред деца и младежи в риск, с която се въвежда нов подход за работа сред деца и младежи и за достигане до рискови общности, от Националния център по наркомании. Целта на обучението за работа на терен (аутрич) с деца и младежи в риск е, впоследствие да стане част от интегрирана социална – здравно услуга в общността, за която има подготвени специалисти.
- Продължава работата на Национална телефонна линия за консултации и насочване към лечение по проблемите на алкохола и наркотиците, но не е разширен обхвата и вида на предоставяните услуги през 2013 г., поради факта, че не се е състояло интернет промотиране на Националната телефонна линия. През 2014 г. ще има работещи нови услуги Интернет – чат и форум.
- Промотирането на здравето, здравословно хранене и здравословен начин на живот през изминалата година е извършвано основно чрез кампании, програми, разработени нормативни документи и различни дейности, чрез които се създава

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- възможност за по-добра информираност на децата и семействата относно здравето, здравословното хранене и здравословен начин на живот.
- Чрез разработения през изминалата година инструментариум за оценка на ефективност на програми за превенция на употребата на наркотични вещества в училищна среда от НЦБН, се създава възможност за подобряване на ефективността на програмите за превенция в училищна среда. Инструментариумът е апробиран в три училища от три града в страната.
 - Данните, предоставени от ЦКБППМН за проведената през годината информационно-консултативна, проучвателна и изследователска дейност, анализ на факторите за употреба на наркотични вещества сред подрастващите; разработване на програми и проекти; работа с рискови групи; квалификация на специалистите; създаване и разпространение на информационни печатни и видеоматериали по проблема, с цел ограничаване употребата на психоактивни вещества показват, че е увеличен броя на учениците, които имат по-добра информираност и знания за психоактивните вещества и въздействието им върху растящия организъм
 - През отчетната година програми по превенция и контрол на ХИВ/СПИН и програми за подобряване на контрола на туберкулозата в България се изпълняват от МЗ с Национални средства и външно финансиране със средства от Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария – главен получател на средствата е Министерство на здравеопазването, както и със средства от UNFPA – Фонд на ООН за населението – за дейности на Международен Y-PEER център в НЦОЗА. Целта е да бъде повишена информираността на децата и учениците за същността и начините за предпазване от ХИВ/СПИН и туберкулоза.
 - Изключително високият брой на абортите сред момичетата ненавършили 18 годишна възраст, ранните раждания и неблагоприятните данни за засегнатите от социално значими заболявания деца, показват, че е необходимо да се преосмислят и променят подходите и формите за повишаване на информираността на учениците и на здравната им и сексуалната им култура, но и през изминалата година не са въведени дори само в няколко пилотни училища специализирани часове по здравно образование. Здравното и сексуалното образование на децата в образователната система продължава да става в задължителната и задължителноизбираемата подготовка по учебни предмети в различните етапи на образование.

Стратегическа цел 2. Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца

Оперативна цел: Повишаване знанията и уменията на медицинските кадри за адекватна и своевременно подкрепа на дете в риск

2.1.1: Провеждане на обучение за общопрактикуващите лекари за разпознаване на симптоми и белези за наличие на риск за дете и сигнализиране

Описание на постигнатото: През 2013 г. експерти от Националния център по обществено здраве и анализи, разработиха Програма „Превенция на насилието над деца”. Програмата е насочена към обучение на общопрактикуващи лекари, медицински и немедицински

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 68
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

специалисти от детски заведения (детски ясли, ОДЗ, детски градини) и специалисти от здравни кабинети в училищата, с оглед подобряване професионалната им компетентност в работата по превенция на насилието над деца, при случаи на деца в риск или жертви на насилие.

Програмата е планирана в 4 обучителни модула, които бяха предвидени за 2013 г. и 2014 г.:

- Модул 1 – Обучение на общопрактикуващи лекари – 14 учебни часа;
- Модул 2 – Обучение на медицински и немедицински специалисти от детски заведения (детски ясли, ОДЗ, детски градини) – 18 учебни часа;
- Модул 3 – Обучение на медицински специалисти от здравните кабинети в училищата – 18 учебни часа;
- Модул 4 – Обучение на обучители от РЗИ – 18 учебни часа.

Поради липса на финансиране, дейностите през 2013 г. не се реализираха, като предстои реализацията им да бъде осъществена през 2014 г.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Поради липса на финансиране не са изпълнени заложените дейности по първите два модула, планирани за изпълнение през 2013 г. Същите ще бъдат изпълнени през 2014 г., като за целта са заложени в планираните дейности на НЦОЗА. Очакваме планираният ефект за повишаване информираността на медицинските специалисти по разпознаване на симптоми и белези за наличие на риск от насилие при дете да бъде постигнат през следващия период - 2014 г.

2.1.2: Провеждане на обучения за работещи в здравната система за органите за закрила на детето и начините за взаимодействие

Описание на постигнатото: По проект на програма СИНДИ в НЦОЗА е разработено и отпечатано „Методично ръководство за медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата“. Разработен е цикъл от лекции по факторите на риска за здравето, водещи до ХНБ, предназначени за обучение на медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата. През годината текущо е оказвана методично-консултативна помощ на специалисти от РЗИ, медицински специалисти от здравните кабинети на училищата, психолози, училищен персонал и др.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изпълнението на дейността води до повишаване на информираността и подобряване на взаимодействието при установяване на риск за дете.

Резултат

- Поради липса на финансиране през изминалата година не са провеждани обучения за разпознаване на симптоми и белези за наличие на риск за дете и сигнализиране по разработената от НЦОЗА програма „Превенция на насилието над деца“, насочена към обучение на общопрактикуващи лекари, медицински и немедицински специалисти от детски заведения (детски ясли, ОДЗ, детски

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

градини) и специалисти от здравни кабинети в училищата, като предстои реализацията им да бъде осъществена през 2014 г.

- През годината не са провеждани обучения за работещи в здравната система за функциите на органите за закрила на детето и начините за взаимодействие, което за пореден път поставя на дневен ред необходимостта от разработването на задължителни модули за работещите с деца в различните сфери. На първо време това може да стане чрез включване на цикъл теми в „Методично ръководство за медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата“.

Стратегическа цел 3. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение - в институции, с увреждания, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона

Оперативна цел: 3.1. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение

3.1.1: Извършване на проверки по сигнал за спазване правата на детето в лечебни заведения

Описание на постигнатото: През 2013 г. служителите на ГДКПД извършиха проверки по сигнал в 14 лечебни заведения, основно свързани със сигнали за бременни малолетни или непълнолетни момичета и/или ранни раждания, така също по повод публикация в медии за бебета, които са били връзвани за леглата в МБАЛ „Д-р Иван Селимински” гр. Сливен. Установени са пропуски, свързани с непознаване на Закона за закрила на детето, липса на регламентиран ред за взаимодействие на лечебното заведение с Дирекция „Социално подпомагане” по въпросите на превенцията на изоставянето на деца и на насилието над деца. Персоналът в лечебните заведения не е запознат със задължението за уведомяване на органите по закрила на детето, регламентирано в чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето и с предвидените санкции за неизпълнение на разпоредбата, съгласно чл. 45, ал. 11 от същия. Етичният кодекс на работещите с деца не е включен в длъжностните характеристики на служителите и те не са запознати с него срещу подпис. Не е установена практика за уведомяване на компетентните органи за постъпили в отделението малолетни и непълнолетни бременни и родилки, въпреки че това е идентифицирано като сериозен проблем от лекарите, а ражданията като изключително рискови както за родилката, така и за новороденото. Независимо от този факт, сигнали до ДСП се подават само в случаите, в които има риск от изоставяне на дете, а до МВР в случаите, в които следва да се идентифицира самоличността на постъпващите в отделението пациенти и/или на техните законни представители. За установено в хода на проверките неизпълнение на задължение за съдействие са съставяни АУАН.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Познаване и прилагане на Закона за закрила на детето и правомощията на отделите за закрила на детето, поддържане на партньорски взаимоотношения и сътрудничество в грижата за деца, нуждаещи се от закрила.

3.1.2: Пренатална диагностика на рискови бременности

Описание на постигнатото: И през 2013 г. в изпълнение на дейностите по Национална програма за редки болести 2009 – 2013 г. бяха продължени дейностите по извършване на биохимичен скрининг на бременни жени през втория триместър на бременността, както и

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 70
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

обхващането на всички новородени деца от три неонатални скринингови програми за тежки вродени заболявания (хипотиреоза, вродена надбъбречнокорова хиперплазия и фенилкетонурия).

През 2013 г. на 22 942 бременни е направен биохимичен скрининг, при което са установени 1 272 патологични отклонения. В резултат на генетичната дородова диагностика през 2013 г. са установени 85 патологични бременности. От диагностицираната патология най-голям процент представлява тризомия 21 – синдром на Даун, следван от тризомия 18 - синдром на Едуардс и анеуплоидии засягащи половите хромозоми. Наред с това са намерени и по редки хромозомни преустройства с клинично значение. Независимо от намалената раждаемост през изтеклата 2013 г. в повечето лаборатории се отчита увеличение на броя изследвани жени в програмата за биохимичен скрининг.

По отношение на обхващането на всички бременности в биохимичен скрининг, специалистите в областта изказват мнение, че това изследване не бива да бъде задължително и да обхваща всички бременни. Още повече, в нито една страна на ЕС няма и не се цели постигане на пълен обхват на всички бременни с пренатална диагностика по отношение на вродени генетични заболявания. Диагностицирането на патология на плода пренатално не е задължително обвързано с прекратяване на бременността, а цели информиране на бъдещата майка за заболяването на плода и бъдещото му развитие.

През 2012 г. са обхванати 16 740 бременни (1/4 от всички раждания), като са установени 76 патологични бременности.

През 2013 г. са обхванати 22 942 бременни (при 62 217 раждания според Националната система за ражданията). Установени 85 патологични бременности.

Значение и ефект от прилагането на мярката: С извършването на дейността е увеличен броят на обхванатите бременни в сравнение с предходната година с 5 802, което е в изпълнение на заложената цел и за намаляване броя на децата, родени с увреждане.

3.1.3: Актуализиране на медицинския стандарт по акушерство и гинекология

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от МЗ по Договор за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-6.2.03 за изпълнение на проект „Акредитация на лечебните заведения и продължителното обучение на медицинския персонал” от ОП РЧР, съфинансиран чрез Европейския социален фонд на Европейския съюз. Изготвен е проект на Наредба за утвърждаване на медицински стандарт „Акушерство и гинекология”, който е публикуван на сайта на МЗ за обсъждане. Проектът е изготвен от експертен екип при спазване на изискванията на Министерство на здравеопазването за структура на разработката, проучване на международния опит и актуалната ситуация в лечебната и здравната мрежи, анализ на съответствието с правото на Европейския съюз, постигане на консенсус в медицинската общност за актуалност, приложимост и приемливост на разработката.

Основните цели на медицинският стандарт по „Акушерство и гинекология“ са да уреди правилата за оказване на медицинска помощ в специалността „Акушерство и гинекология”, която обхваща физиологичните процеси, оплождане, бременност, раждане

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

и следродов период, съзряване, циклична функция и стареене на женската репродуктивна система, патологичните отклонения в процесите, други заболявания, засягащи женската репродуктивна система.

Медицинският стандарт поставя условия за качество на ресурсите, процесите и резултатите при извършване на дейностите в специалността „Акушерство и гинекология“. Поставени са изисквания към квалификацията на лекарите, към трите болнични нива на компетентност – I, II и III, за които са определени обхвата на извършваните дейности, необходимата апаратура и съпътстващите медицински структури (клинична лаборатория, рентген, микробиология, образна диагностика), които допринасят за постигане на съответното качество на извършваните дейности.

В проекта е отразено намерението на Правителството да осигури нормативни условия за гарантиране на достъпа до „базисни“ медицински болнични услуги на населението при гарантиране на тяхното качество.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изготвен е проект на Наредба за утвърждаване на медицински стандарт „Акушерство и гинекология“, с приемането на която ще се постигне по-добро осигуряване на високо качество на акушеро-гинекологичната помощ.

3.1.4: Ранна диагностика и рехабилитация на деца с увреждания

Описание на постигнатото: В изпълнение на дейностите по Национална програма за редки болести 2009 – 2013 г. бяха продължени дейностите по обхващането на всички новородени деца от три неонатални скринингови програми за тежки вродени заболявания (хипотиреоза, вродена надбъбречнокорова хиперплазия и фенилкетонурия). Новородените, преминали през трите програми за масов скрининг през 2013 г. са 62 679, като на всяко новородено са направени изследвания за трите проследявани заболявания. Новооткрити случай на болни деца от двете ендокринни скринингови програми (хипотиреоза, вродена надбъбречнокорова хиперплазия) са общо 37, а с фенилкетонурия – 8. Ранната диагностика и започване на лечение осигурява нормален живот на болните от тези заболявания деца. Късното откриване на заболяванията води до неефективно лечение и тежка инвалидизация.

Към момента пълният пакет пренатална диагностика безплатно (по линия на НЗОК) получават жените и семействата с рискови бременности (Наредба № 39 за профилактичните прегледи и диспансеризацията, Приложение 2).

Проблемите в момента, които не позволяват пълно обхващане, са не само финансови, но и недостиг на консултанти, компетентни в областта на дородовия скрининг. Българската асоциация по ултразвукова диагностика в акушерството и гинекологията работи по квалифицирането на специалисти в областта на „феталната анатомия“ в първи и втори триместър на бременността. Работи се по преодоляването на ограничения към момента лабораторен капацитет за цитогенетичен анализ. При обхващане на всички бременни ще се налага извършване на около 3 000 – 4 000 цитогенетични изследвания годишно. Към момента капацитетът е около 1 500 изследвания. Резултатите от дейността на Националната генетична лаборатория показват, че при извършване на пренатален

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

скрининг на 25 717 бременни са диагностицирани пренатално 43 бременности с болестта на Даун и са пропуснати 4 бременности, при които са родени деца с болестта на Даун.

В рамките на здравната система за децата с увреждания се осигурява диагностична, лечебна и рехабилитационна помощ. През 2013 г. в лечебните заведения за болнична помощ, са проведени и отчетени 4 628 бр. клинични пътеки за физикална терапия и рехабилитация, по които са лекувани 2 094 деца до 18 годишна възраст. За същия период са проведени и отчетени и 20 015 физиотерапевтични курса на лечение на деца до 18 годишна възраст в извънболничната медицинска помощ.⁴

Значение и ефект от прилагането на мярката: Осигуряване на достъп до ранна диагностика и рехабилитация на деца с увреждания чрез биохимичен скрининг по време на бременността на майката, както и ранна диагностика на новороденото и осигуряване на рехабилитационна помощ.

Резултат

- Извършени са проверки по сигнал в 14 лечебни заведения за спазване правата на детето в лечебни заведения, с което се подпомага познаването и прилагането на Закона за закрила на детето, функциите и правомощията на отделите за закрила на детето, необходимостта от поддържането на партньорски взаимоотношения и сътрудничество в грижата за деца, нуждаещи се от закрила.
- Пренатална диагностика на рискови бременности и през 2013 г. се извършваше по Национална програма за редки болести 2009 – 2013 г., като бяха продължени дейностите по извършване на биохимичен скрининг на бременни жени през втория триместър на бременността, както и обхващането на всички новородени деца от три неонатални скринингови програми за тежки вродени заболявания (хипотиреоза, вродена надбъбречнокорова хиперплазия и фенилкетонурия).
- Актуализирането на медицинския стандарт по акушерство и гинекология през отчетната година бе осъществено от експертен екип при спазване на изискванията на Министерство на здравеопазването за структура на разработката, проучване на международния опит и актуалната ситуация в лечебната и здравната мрежи, анализ на съответствието с правото на Европейския съюз. Изготвен е проект на Наредба за утвърждаване на медицински стандарт „Акушерство и гинекология”, с приемането, на която ще се постигне по-добро осигуряване на високо качество на акушеро-гинекологичната помощ.
- Ранна диагностика на деца с увреждания през отчетната година е извършвана в изпълнение на дейностите по Национална програма за редки болести 2009 – 2013 г. Продължени бяха дейностите по обхващането на всички новородени деца от три неонатални скринингови програми за тежки вродени заболявания (хипотиреоза, вродена надбъбречнокорова хиперплазия и фенилкетонурия). На всички новородени, преминали през трите програми за масов скрининг през 2013 г. са направени изследвания за трите проследявани заболявания.

⁴ Данните са по информация на НЗОК

Област на интервенция

ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНА ПРЕДУЧИЛИЩНА ПОДГОТОВКА И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

Стратегическа цел:1. Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства

Оперативна цел 1.1. Развитие на различни видове и форми на услуги за обхващане на децата в образователната система

1.1.1: Подобряване на системата за оценяване на образователните потребности на децата и учениците от екипите в детските градини и училищата

Описание на постигнатото: Съгласно действащото законодателство във всяка детска градина и всяко училище, в които се обучават деца със СОП, се създават и оборудват кабинети за ресурсно подпомагане. По проект на МОН BG051PO001-4.1.07 „Включващо обучение” по ОП РЧР, съфинансирана от ЕСФ, са утвърдени 84 пилотни общообразователни училища (по 3 във всяка област), в които са обзаведени и оборудвани с необходимата техника и апаратура 84 ресурсни кабинета. В тези училища са назначени 84 психолози, 175 ресурсни учители, 60 логопеди, 3 учители за деца с нарушено зрение и 10 слухово-речеви рехабилитатори. Чрез сформирания екипи от специалисти е изграден модел за успешно приобщаване в учебната и училищна среда на 1 508 ученици със специални образователни потребности. По данни на Министерство на образованието и науката към 31.12.2013 г. чрез подпомагане от ресурсните центрове и чрез дейностите по проект „Включващо обучение”, интегрирано се обучават 12 251 деца и ученици в 2 072 детски градини и училища, подпомагани общо от 1 599 специалисти – ресурсни учители, психолози, логопеди, слухово-речеви рехабилитатори, педагози за зрително затруднени деца.

Екипите, които са създадени по проекта в 84 пилотни общообразователни училища, работят по разработената единна методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците и ръководство за прилагането ѝ. Обучени са 84 психолози от пилотните училища за прилагане на методиката за оценка на образователните потребности. Към края на проекта ще се осъществи устойчивост на мярката, като се направят необходимите стъпки апробираната методика да се въведе във всички училища.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изготвената „Методика за оценяване на образователните потребности на децата и учениците“ води до подобряване на системата за оценяване на образователните потребности на децата и до подобряване на качеството на образованието в детските градини и училища.

1.1.2: Предоставяне на образователни услуги за родители на деца от маргинализирани общности

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Описание на постигнатото: По отношение на цел 6 от Националната стратегия на Р България за интегриране на ромите (НСРБИР) и по специално 6.1. Повишаване на ангажимента на родителите, засилването на тяхното сътрудничество с училището и създаването на партньорства между детски градини, училища и родители за приобщаване и приемане на родителите-роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот, са осъществени 63 проектни дейности за приобщаване на родителите роми и повишаването на тяхната информираност и за ползите от това децата им да посещават училище.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез образователните услуги по тези проектни дейности е дадена възможност за ограмотяване и повишаване на образователното ниво на родителите от ромски произход, като с това се променя и повишава тяхната мотивация и дава по-добър шанс за равен старт и социално включване на децата им.

1.1.3: Обхват на децата от маргинализираните общности в различни форми на обучение

Описание на постигнатото: Създаденият към МОН Център за образователна интеграция на деца от етнически малцинства (ЦОИДУЕМ) разработва, финансира и подкрепя проекти, които имат за цел насърчаване на равния достъп до качествено образование и подобряване на резултатите от възпитанието и обучението на децата и учениците от етническите малцинства в България.

Центърът финансира проекти, свързани със съвместно обучение и възпитание на деца и ученици с различен етнически произход в населените места, в които има предпоставки за това, чрез осигуряване на допълнителна учебно-възпитателна работа с ученици, които имат пропуски в обучението. През изминалата година по конкурсната процедура (КП) 33.12 – 2013 г. на ЦОИДУЕМ са постъпили общо 258 проектни предложения, 41 от тях са отпаднали на административна проверка, 217 са оценени и 62 са одобрени за финансиране. Целеви групи по проектните дейности са деца, ученици и родители от ромската общност, както и учители, работещи с тези ученици. Обхванати в проектните дейности от целевите групи за трите конкурсни процедури (КП 33.10-2012, КП 33.11-2012 и КП 33.12-2013) са, както следва:

- 4 527 деца и ученици;
- 1 509 родители;
- 813 учители.

Извършен е мониторинг за осъществяването на дейностите по 38 проектни предложения.

На всички реализирани проекти по КП 33.10-2012 и КП 33.11-2012 е извършена оценка като е изготвен краен съдържателен доклад, оценка на финансов отчет от независим финансов одит и „Оценка на ефекта“ (информацията е публикувана на интернет-страницата на ЦОИДУЕМ). Във връзка с изпълнението на Приоритет Образование, Оперативна цел: Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда и

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

по-специално цел 2. Повишаване на качеството на образование в обособените детски градини в големите ромски квартали и в селските региони, в които учат предимно ромски деца, 1 000 деца и ученици от етнически малцинствени групи са интегрирани в образователната система (детските градини и училищата) и 300 педагогически специалисти са обучени за работа в мултикултурна среда по проекти на ЦОИДУЕМ. Разработена е система за мониторинг по осъществяването на дейности по конкурсните процедури на ЦОИДУЕМ.

От 2012 г. започна осъществяването на схема BG05PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“. Сключени са и се изпълняват 152 договора за 22 207 222,32 лева. По схемата се подкрепят следните дейности:

- Осигуряване на подходяща образователна среда за включване на децата от обособените по етнически признак детски градини чрез поетапен прием в детски градини, извън ромските квартали, в мултиетнически групи;
- Подготовка на децата в ранна детска възраст (3 – 6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, включително и на деца от етническите малцинства. Допълнителни занимания с деца в детските градини, за които българският език не е майчин.
- Дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда.
- Съвместни форми и дейности между родителите на ромските деца и останалите родители.
- Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.

Значение и ефект от прилагането на мярката: По-добър шанс за равен старт и социално включване на децата от маргинализираните общности.

1.1.4: Изготвяне на Стратегия за превенция и намаляване дела на отпадащите и преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)

Описание на постигнатото: Политиката на Министерство на образованието и науката е насочена към създаване на условия за развитие на включващо обучение, което е процес на приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик чрез включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето. Чрез 28 ресурсни центъра за подпомагане на интегрирано обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности през учебната 2012/2013г. са осигурени 1 267 ресурсни учители, психолози, логопеди и рехабилитатори на слуха и говора за ресурсно подпомагане на интегрираното обучение на 10 743 деца и ученици със СОП в общо 1 988 детски градини и училища, от които 649 детски градини.

Осигурена е подкрепяща среда за провеждане на външното оценяване и на държавните зрелостни изпити за всички ученици със специални образователни потребности. През

ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 76
2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

2013г. е осъществена координация и са реализирани дейности за осигуряване на подкрепяща среда (включително учители, консултанти и удължено време за изпитите) за участие в националното външно оценяване на общо 74 ученици с нарушено зрение. Осигурена е подкрепяща среда за полагане на държавните зрелостни изпити на общо 152 зрелостници със СОП, включително на 26 ученици с нарушено зрение.

Със заповед на министъра на образованието и науката бе създадена междуведомствена работна група с участието на неправителствени организации, която разработва държавен образователен стандарт за приобщаващо образование.

През м. октомври 2013 г. бе приета Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020). В Стратегията са заложени политики и ключови мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на училище, както и разработването и реализирането на Координационен механизъм за подобряване на контрола върху всички секторни политики, свързани с осигуряването на обхвата и задържането децата и учениците в училище до завършване на образование. Изпълнението на Стратегията ще допринесе за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система за постигане на националната цел до 2020 г. - под 11%, намаляване на социалното изключване, повишаване качеството на работната сила и благосъстоянието на гражданите. В процес на разработване е План за изпълнение на стратегията.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Разработена е и приета Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020).

Резултати

- Изготвена е „Методика за оценяване на образователните потребности на децата и учениците“ по проекта на МОН за 84 пилотни общообразователни училища за подобряване на системата за оценяване на образователните потребности на децата и учениците от екипите в детските градини и училищата. Към края на проекта ще се осъществи устойчивост на мярката, като се направят необходимите стъпки апробираната методика да се въведе във всички училища.
- Образователни услуги за родители на деца от маргинализирани общности са предоставяни през 2013 г. чрез осъществени 63 проектни дейности, с които е дадена възможност за ограмотяване и повишаване на образователното ниво на родителите от ромски произход.
- За разширяване обхвата на децата от маргинализираните общности в различни форми на обучение, създаденият към МОН Център за образователна интеграция на деца от етнически малцинства (ЦОИДУЕМ) разработва, финансира и подкрепя проекти, които имат за цел насърчаване на равния достъп до качествено образование и подобряване на резултатите от възпитанието и обучението на децата и учениците от етническите малцинства в България.
- През изминалата година е разработена и приета Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020), с която се цели да бъдат създадени условия за по-добър шанс, равен старт и социално включване на децата от маргинализираните общности.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Оперативна цел: 1.2 Образование, достъпно за всички деца. Подобряване качеството на образователната система

1.2.1: Създаване и утвърждаване на единна система от индикатори за съответствие между стандартите за учебно съдържание и средствата за тяхното постигане (учебни програми, учебни помагала, учебници, обучение на учителите)

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от МОН с подкрепата на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. През отчетната година е разработена система от индикатори за съответствие между стандартите за учебно съдържание и средствата за тяхното постигане

Значение и ефект от прилагането на мярката: Системата е разработена, но не е приложена в практиката, тъй като няма нормативно основание. Предвижда се да се апробира след приемането на нов закон за училищното образование

1.2.2: Обучение на учители за работа в интеркултурна среда. Формиране на нови умения, знания и компетентности

Описание на постигнатото: По проекти и програми на МОН е дадена възможност на образователните заведения и те разработват и изпълняват проекти, които не са пряко насочени към обучението на учителите, но включват такъв елемент. Такива са: програма „Нов шанс за успех“; двете схеми по ОП ”Развитие на човешките ресурси”, насочени за превенция на отпадането на ромски ученици и обхващането на не обхванатите в образователната система; проектите към Центъра за образователна интеграция на деца от етническите малцинства; финансираните по различни донорски програми на проекти от „Америка за България” и др. МОН изпълнява тази дейност чрез Национална програма „Квалификация” и проект по ОП РЧР „Квалификация на педагогическите специалисти” .

Национална програма „Квалификация” за 2013 г. е съобразена с целите и приоритетните направления, заложи в Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България 2009-2013 г. на МОН, както и с Националната програма за реформи на Република България (2011-2015 г.), изготвена в изпълнение на одобрената от Европейския съвет през юни 2010 г. стратегия „Европа 2020” и е продължение на успешно реализираните мерки и дейности в Националните програми от 2010, 2011 и 2012 г.

II. Проект на ОП РЧР „Квалификация на педагогическите специалисти” стартира в съответствие със заложеното в Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България 2009 – 2013 година, където подготовката на педагогическите специалисти е изведена като ключов елемент в качествено образование.

Операцията надгражда постигнатото в изпълнение на Национална програма :Квалификация” (приета с Решение № 106 на Министерския съвет от 01 март 2010 г.), финансирана от държавния бюджет, като разширява обхвата на квалификациите и създава възможности за участие на много повече педагогически кадри.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Програмата осигурява и допълнителни възможности за продължаваща професионална квалификация и за надграждане на ключови професионални компетентности на педагогическите специалисти;

Изпълнени са всички заложен мерки, което спомага за осъвременяване и синхронизиране с европейската практика на системата за квалификация на педагогическите специалисти в частта и продължаваща професионална квалификация.

По проект на ОП РЧР „Квалификация на педагогическите специалисти” продължава участието в обученията на учителите до достигането на заложената квота – до 80% от заявите участие учители да приключат успешно обучението. Проектът приключва до 31.10.2014 г.

По проект на ОП РЧР „Квалификация на педагогическите специалисти” се изпълняват следните дейности:

- Обучение на учители за формиране на знания, умения и компетентности за работа в интеркултурна среда;
- Обучение на учители за формиране на знания, умения и компетентности за работа с деца и ученици със специални образователни потребности;
- Обучение на педагогически специалисти за превенция на училищното насилие, агресия и други.

Изпълнени са заложените индикатори:

- Брой обучени учители по дейност 1 от НП „Квалификация” – 70 участници;
- Брой обучени възпитатели по дейност 2 от НП „Квалификация” – 120 бр.;
- Отчети по дейности след изпълнението на всяка мярка;
- Установяване на степента на удовлетвореност на педагогическите специалисти;
- Разработени са 1 бр. учебна програма и 1 бр. обучителен пакет за ранна превенция на рисково поведение и преодоляване на зависимости;
- Издаване на сборници с добри практики – 4 бр.;
- Брой участници по дейност 3 – 400 участника; Издаден сборник с добри практики;
- Брой участници по дейност 4 – 63 участника; Издаден сборник с добри практики – тираж 250 бр.;

По проект на ОП РЧР „Квалификация на педагогическите специалисти”.

- Завършили 80 % от включените в обучението изявени педагогически специалисти;

До края на м. декември има 100% изпълнение на заложените цели по Национална програма „Квалификация”.

До 31.10.2014 г. до 80% от заявите участие ще завършат успешно съответното обучение.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: С изпълнението на дейността е постигнато повишаване подготовката на педагогическите специалисти с цел постигане на по-добро качеството и ефективност на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка за работа в интеркултурна среда. Формирани са нови умения, знания и компетентности.

Резултати

- През отчетната година е разработена система от индикатори за съответствие между стандартите за учебно съдържание и средствата за тяхното постигане от МОН с подкрепата на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.
- Обучението на учители за работа в интеркултурна среда и Формиране на нови умения, знания и компетентности се осъществява през изминалата година от МОН чрез Национална програма „Квалификация” и проект по ОП РЧР „Квалификация на педагогическите специалисти”.

Оперативна цел 1.3. Подобряване условията за спорт в образователната система

1.3.1: Извършване на ремонт на физкултурни салони и игрища в училищата

Описание на постигнатото: Няма информация за извършени ремонти на физкултурни салони и спортни площадки за 2013 г. поради липса на средства.

Значение и ефект от прилагането на мярката: През годината не се отчита увеличение на броя на училищата с по-добра и безопасна спортна база - индикаторите не са изпълнени от ангажираните институции.

1.3.2: Провеждане на тематични спортни състезания и празници с участие на деца с увреждания

Описание на постигнатото: Получената информация от Министерството на младежта и спорта показва, че в Ученически игри за 2012/2013 обхванатите са:

- в извънучилищни спортни дейности - „Ученически игри V-XII кл. по 8 вида спорт в двата пола от общообразователните училища” – 85 000 ученика;
- в извънучилищни спортни дейности.- „Ученически игри V-XII кл. в двата пола за ученици от специалните училища по 7 вида спорт” – 330 ученика;

Преките бюджетни разходи за Подобряване на условията за спорт в образователната система в рамките на Ученически игри за 2012/2013 са в размер на 509 650 лв. от бюджета на ММС.

- Преките бюджетни разходи за провеждане на тематични спортни състезания и празници с участие на деца с увреждания в рамките на Ученическите игри за 2012/2013г. са в размер на 28 650 лв.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подобряване на възможностите за включването на децата с увреждания в тематични спортни състезания и празници чрез провеждането на Ученически игри за 2012/2013.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Резултати
<ul style="list-style-type: none">➤ През отчетната година няма извършени ремонти на физкултурни салони и спортни площадки, няма увеличение на броя на училищата с по-добра и безопасна спортна база, поради липса на средства.➤ През изминалата година са провеждани тематични спортни състезания и празници с участие на деца с увреждания чрез програма „ Ученически игри за 2012/2013”, изпълнявана от МСС.

Стратегическа цел 2. Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца

Оперативна цел: 2.1 Създаване и развитие на различни форми, модели и инструменти за превенция на насилието и работа с деца, жертви на насилие

2.1.1: Анализ и разширяване на дейността на Националната мобилна група за психологическа подкрепа

Описание на постигнатото: В периода 1.08.2012 – 30.07.2013 г. членовете на Националната мобилна група към МОН са работили по 29 кризисни ситуации при планирани 15 – по 5 на център, съгласно заповедта за дейността на мобилната група.

Кризисните ситуации са разпределени, както следва:

- РИО-Пловдив, център – 9;
- РИО-София-град, център – 6;
- РИО-Велико Търново, център – 6;
- РИО- Бургас, център – 2;
- РИО- Варна, център – 6.

Броят на интервенираните деца и ученици е 2 160 и 293 възрастни, в т.ч. педагози и родители. Извършен е анализ на дейността за посочения период.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подобрена е ефективността на екипа при предоставяне на своевременна и адекватна психологическа подкрепа.

2.1.2: Въвеждане на Механизъм за противодействие на училищния тормоз, утвърден със Заповед № РД 09-611/18.05.2012 г.

Описание на постигнатото: Извършена е проверка в три области – Враца, Монтана и София-област. Резултатите показват, че Механизмът за противодействие на училищния тормоз е въведен в училищата. На места липсват детайли, разписани в механизма, но като цяло се изпълнява. Все още се наблюдава в отделни училища разминаване с изискванията за въвеждане на единна система за противодействие на училищния тормоз. От Министъра на образованието и науката, с писмо до регионалните инспекторати по образованието, са разпоредени проверки, чрез които да се отчетат резултатите след въвеждането на механизма.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

2.1.3. Кампания „Участвам и променям!“ през учебната 2012/2013 г.

Описание на постигнатото: Кампанията „Участвам и променям“ обхваща периода от 15.09.2012 г. до 30.05.2013 г. Тя стартира през м. септември 2012 г. във всички детски градини, училища и обслужващи звена. Всяка институция е разработила собствена Програма на кампанията и План за дейности, които са част от плана за дейности на институцията за учебната 2012/2013 г. Програмата и планът за дейности включват теми на кампанията, свързани и с психичното здраве на учениците: 1) справяне с различни форми на училищен тормоз, кибертормоз; 2) притеснения, страхове, тревожност и търсене на помощ.

Дейностите бяха планирани и проведени под различни форми: модул в часа на класа, клубни форми, състезания, изложби, спортни празници, игри, викторини, екскурзии, тържества, доброволчески акции, тренинги, групови занимания и др., като всяка от тях е съобразена с възрастовите особености на децата и учениците.

Като неизменна част от кампанията бе популяризирането и документирането на реализираните дейности – снимки, сайт, филми, клипове, публикации в училищни и/или местни вестници и други.

Обслужващите звена в системата на образованието планираха и проведоха дейностите съвместно с институциите в общността по следните теми:

- физическо здраве - здравословно хранене; обучение в разчитане на етикетите на храните с цел здраве; физическа активност и спорт; дентална култура; хигиена на тялото; полова и сексуална култура;
- психично здраве - превенция на злоупотреба с вещества – алкохол, тютюнопушене, наркотици; справяне с различни форми на училищен тормоз, кибертормоз; толерантност към различието; притеснения, страхове, тревожности и търсене на помощ; ролята на играта и почивката за децата; превенция на рисково поведение – трафик на хора, конфликт със законите;
- социално благополучие - гражданска култура и участие; ученическо самоуправление; изразяване и отстояване на мнение; благотворителност; етика на поведение в отношенията и уважение към себе си и към другите; съвременни форми на комуникация, интернет и социалните мрежи; местната общност и/или на неправителствения сектор.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Повишаване на гражданските и социалните компетентности на учениците.

2.1.4: Провеждане на обучение за учители за разпознаване на симптоми и белези за наличие на риск за дете и сигнализиране

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Описание на постигнатото: Министерството на образованието и науката е партньор по проект на тема „Подобряване на закрилата на детето и превенция на детската престъпност” на Главна дирекция „Национална полиция” – МВР. Провеждат се обучения на педагогически специалисти за превенция на училищното насилие, агресията и други негативни прояви, в т.ч. и разпознаване на белези на насилие на дете в риск и сигнализиране по проект BG051PO001-3.1.03-0001 „Квалификация на педагогическите кадри“ по ОП РЧР. Общият брой на обучаемите по проект BG051PO001-3.1.03-0001 „Квалификация на педагогическите кадри“ е 13 000.

Дирекция „Квалификация и кариерно развитие” към МОН, организира през учебната 2013-2014 г. по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” обучение за 2 659 педагогически съветници, училищни психолози и учители. Провежданото обучение бе насочено към подготовка на специалистите за превенция на училищното насилие, агресията и др. В тези курсове се повишава нивото на компетенции на специалистите чрез запознаване с нормативни и стратегически документи, свързани с правата на човека и на детето – Всеобща декларация на ООН за правата на човека, Конвенцията на ООН за правата на детето и др. Обучението развива и уменията на педагогическите съветници и психолозите като обучители. Те се научават да предават своите компетентности, свързани с ефективното общуване, решаване на конфликти, справяне със стрес, превенция на рискови поведения, провеждане на кризисни интервенции в училище, предотвратяване на агресията и тормоза в училище. Педагогическите съветници се обучават да консултират своите колеги, учители и родители по проблеми, свързани с работата с деца, жертви на насилие, да насочват ученици и родители към други специалисти, да познават мрежата от услуги на местно ниво.

По мярката „Без свободен час” директорите на училищата разработват планове, в които залагат теми по гражданско образование. Заместващите учители по тази мярка подготвят уроци по теми, свързани с гражданското образование, включително за превенция на училищното насилие и агресията.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Ранно разпознаване и по-добро взаимодействие за подкрепа на пострадалите деца.

2.1.5: Провеждане на обучения за учители, за начините за взаимодействие с органите за закрила на детето

Описание на постигнатото: През отчетната година не е разработен такъв специален тематичен модул за начините за взаимодействие с органите за закрила на детето, но в разработените от ДАЗД и разпространени от РИО към МОН до всички училища и детски градини „Практически насоки за работещите в образователната система за подкрепа на детето в ситуации на раздяла и конфликт между родители“, са описани задълженията, функциите и начините на взаимодействие при наличие на риск за детето.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подобро е взаимодействието и информираността за функциите и възможностите за подкрепа между образователните и социалните институции.

Резултати

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- Изготвеният анализ и разширяване на дейността на Националната мобилна група за психологическа подкрепа към МОН, дава насоките за подобряване на ефективността на екипа при предоставяне на своевременна и адекватна психологическа подкрепа.
- С въвеждането на Механизъм за противодействие на училищния тормоз, утвърден със Заповед № РД 09-611/18.05.2012 г., се цели прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда. Проверките по прилагането му през 2013 г. покзват, че все още се наблюдава в отделни училища разминаване с изискванията за въвеждане на единна система за противодействие на училищния тормоз.
- Въведената още през 2012 г. във всички детски градини, училища и обслужващи звена на МОН кампания „Участвам и променям“, продължи до 30.05.2013 г. Резултатите показват, че кампанията е довела до повишаване на гражданските и социалните компетентности на учениците
- Провеждат се обучения на педагогически специалисти за превенция на училищното насилие, агресията и други негативни прояви, в т.ч. и разпознаване на белези на насилие на дете в риск, и сигнализиране по проект BG051PO001-3.1.03-0001 „Квалификация на педагогическите кадри“ по ОП РЧР. Подоброено е взаимодействието и информираността за функциите и възможностите за подкрепа между образователните и социалните институции.

Стратегическа цел 3. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение - в институции, с увреждания, деца-мигранти, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона

Оперативна цел: 1.3. Подобряване на условията за достъп и обучението на децата със СОП в масовите училища

1.3.1: Въвеждане на единна методология за ранно оценяване и превенция на обучителните затруднения в детските градини и обединените детски заведения

Описание на постигнатото: Ранното откриване на обучителни затруднения по единна методология може да даде по-добър шанс на всички деца за успешно включване в образователната система. По информация от МОН, през изминалата година е осигурена допълнителна образователна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности. Чрез 28-те ресурсни центъра за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности през учебната 2012/2013 г. са осигурени 1 267 ресурсни учители, психолози, логопеди и други специалисти за ресурсно подпомагане на интегрираното обучение на 10 349 деца и ученици със специални образователни потребности в общо 1988 училища и детски градини. По проект BG051PO001 – 4.1.07 „Включващо обучение“ по ОП РЧР, съфинансирана от ЕСФ, е разработена методика за оценка на образователните потребности, по която екипите в пилотните училища работят с децата и учениците. Разработено е и ръководство за прилагането ѝ. Обучени са 84 психолози от пилотните училища за прилагане на методиката.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Тъй като през отчетната година не е въведена единна методология за ранно оценяване и превенция на обучителните затруднения в детските градини и обединените детски заведения, реално дейностите по индикаторите в програмата не водят до разширяване на възможностите за ранно идентифициране и подкрепа за преодоляване на обучителни затруднения.

1.3.2: Разработване на проекти на областно и местно ниво за подобряване на ресурсите – човешки и материални, за включващо/приобщаващо образование

Описание на постигнатото: Специфичната препоръка 4 на ЕС от юли 2012 г. в областта на образованието и НИРД – включва мерки за: подобряване на нормативната уредба в образованието, осъвременяване на учебни програми, повишаване на квалификацията на педагогическия персонал, подобряване на достъпа до образование за хората в неравностойно положение. По програмата не се предвижда трансформиране на специални училища в друг тип училища, но са включени дейности, свързани с обучението на учители и специалисти с педагогически функции в училищата за интегрирано обучение на ученици със СОП; осигуряване на специални учебно-технически средства, транспорт, дидактически материали за обучението на ученици със СОП; разработване на програми, методически ръководства и пособия за интегрирано, интерактивно обучение за учители и специалисти, работещи с ученици със СОП; изготвяне на индивидуални програми за децата със СОП; интегрирано, интерактивно обучение на ученици със СОП в извънкласни дейности.

По схема BG051PO001-4.1.04 „Подпомагане на обучението на деца и ученици със СОП” на МОН са сключени общо 42 договора на стойност 8 327 066,91 лв. (3 от тях са прекратени и така стойността на договорите, които се изпълняват е 7 720 507,53 лв.), по които са верифицирани 4 470 249,18 лв. до момента. От бенефициентите 17 броя са училища, 3 броя са детски градини, като договорите с 1 училище и 1 детска градина са прекратени, без да бъдат верифицирани средства по тях. Верифицираните средства по двата договора с бенефициенти детски градини са 179 261,65 лв. Верифицираните средства по 16-те изпълняващи се договора с бенефициенти училища са 1 288 145,40 лв.

През отчетния период са осигурени средства за закупуване на материали в училищата, в които се обучават деца със специални образователни потребности. Чрез ресурсните центрове в 1 988 детски градини и училища са осигурени специалисти и материали.

По проект BG051PO001 – 4.1.07 „Включващо обучение” по ОП РЧР в утвърдените 84 общообразователни училища и 6-те специални училища са осигурени 120 броя материали, програми и специални образователни софтуерни продукти, осигурена е специализирана техника за пилотните общообразователни училища: 10 брайлови принтера и 20 брайлови машини в 20 пилотни училища за работа с ученици с нарушено зрение; 20 FM системи за груповата работа и 10 FM системи за индивидуална работа за ученици с увреден слух. Министерство на образованието и науката чрез дирекция „Квалификация и кариерно развитие” в партньорство с Националния институт за обучение и квалификация в системата на образованието изпълнява проект BG051PO001-3.1.03-0001 „Квалификация на педагогическите специалисти”, по ОП „Развитие на човешките ресурси”. В изпълнение на дейност: „Педагогически специалисти за формиране на знания, умения и компетентности за работа с деца и ученици със специални образователни потребности” се организира и провежда „Обучение на педагогически специалисти за работа с деца със СОП”.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Обучението се провежда с педагогически специалисти от 1 185 училища и 434 детски градини, в които се осъществява интегрирано обучение на ученици със СОП. От всички училища и детски градини, включени в проектната дейност се обучават екипи от трима участници. Разработени са учебни програми и учебни материали за двете целеви групи: учители в детски градини и учители в училище. За периода 15.07.2013 г. – 31.12.2013 г., преминалите обучението са 4 211 педагогически специалисти от общия брой на целевата група - 4 800.

Във всички детски градини на територията на община Ловеч ежегодно се организират и провеждат специализирани обучения. Обучени са 42 учители и директори на детски заведения. В общообразователните училища се провеждат обучения, включително и за придобиване на по-висока Професионална квалификационна степен-III, IV и V, които включват модул за работа с деца със СОП, по който са обучени 40 учители.

В община Пазарджик са проведени общо 6 обучения и 60 учители са преминали през допълнителни обучения по темите: “Подпомагане интегрирането на зрително затруднени деца”; “Помощни средства за деца с увреден слух-ФМ система”; “Подкрепа на деца с аутизъм в масовото училище”; “Система за комуникация за деца с увреждания ТЕАСА”.

С екипите на Оздравителна детска градина №9 и „ЦСРИ” - Чайка, гр. Варна са проведени обучителни семинари по прилагане на разработена специална програма „Арт-терапия и музикотерапия“ за деца със СОП. Проведени са срещи и с родители и с доброволци, като голяма част от родителите са участвали в индивидуални консултации със специалисти.

Община Несебър е организираща обучения за работа с деца и ученици със СОП за около 60 учители от общинските училища и детски градини.

Чрез сформираните екипи от специалисти и чрез осигурените съвременни технически помощни и дидактични пособия е изграден модел за успешно приобщаване в учебната и училищна среда на учениците със специални образователни потребности.

При изготвянето на образователна програма на всяко дете учебното съдържание се адаптира според индивидуалните му потребности.

От предоставените отчети от доставчици на социални услуги за деца, може да се направи извод, че голяма част от неправителствените организации работят по проекти, свързани с гарантиране на правата на децата с увреждания:

- Българска Асоциация за Лица с Интелектуални Затруднения адаптира програмата МАКАТОН в България. МАКАТОН е уникална езикова програма, която използва символи, жестове и говор, които позволяват на хората, които имат затруднения в общуването да формират базови умения за невербална комуникация.
- Сдружение „Дете и пространство” предоставя иновативна, интегрирана здравно-социална услуга: „Детски кът за развитие – Център за психологическа подкрепа за деца и семейства”, насочена към деца с проблеми в психичното развитие и техните семейства. Услугата се предоставя от мултидисциплинарен екип, специалисти в областта на детската психиатрия и психология, клиничната социална работа, социалната рехабилитация и интеграция на деца и юноши с психични проблеми.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

- Агенция за социално развитие „Вижън” предоставя иновативна услуга: „Социален асистент за деца, учещи в общообразователни училища и детски градини”. Услугата е насочена към деца с увреждания в помощ на успешното им интегриране в масов тип учебни заведения. Услугата е в подкрепа на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България” и има добър интеграционен ефект.
- Фондация „Карин дом” чрез проектна дейност е разработила модел на семейно-ориентиран подход при ранната интервенция на деца със специални нужди. В новосъздадения Родителски клуб към Центъра е разположена „Библиотека на играчките”, предоставена от Световната фондация на деца без родители- оборудвана с 160 на брой материали и играчки, предназначени за работа с деца със специални нужди и в норма на възраст от 0 до 7 години. Библиотеката е място, където родители и деца играят заедно и могат да получат полезни съвети и указания от специалист. С помощта на Фондация „Карин дом” са обучени 595 специалисти от общообразователни детски градини и училища, помощни училища, заведения за социални услуги и неправителствени организации от цялата страна, както и родители и доброволци.
- Сдружение „Асоциация Аутизъм” организира поредица обучения за специалисти и родители по системите ТЕАССН и АВА. Над 180 специалисти – специални педагози, логопеди, психолози и преподаватели от общообразователни училища и детски градини са взели участие в международната обучителна конференция „Алтернативни методи на комуникация и включване“. „Асоциация Аутизъм” съдейства за организиране на летен и зимен лагер за децата с проблеми от аутистичния спектър.
- Фондация „Деца с проблеми в развитието” провежда тренировки по крикет на маса по разработена от Международната федерация по крикет програма, адаптирана за хора и деца с увреждания. Сформиран е първият в страната отбор по крикет на маса е със съдействието на НСА е организиран „Първи турнир по крикет на маса за деца с увреждания”.
- Сдружение „Българско сдружение за личностна алтернатива” е създадо образователен софтуер, подпомагащ обучението на деца и ученици от 7 до 14 години с дислексия и хиперактивност и подходящ за деца с ХАДВ, аутизъм, различна степен на интелектуална недостатъчност, деца с остатъчен слух, деца с практическа глухота, деца със зрителни дефицити с цел подпомагане на обучението в училище по български език и математика. Софтуерът е уеб базиран, което дава възможност от една страна за лесен достъп от всяка компютърна конфигурация, свързана с Интернет, а от друга - възможност за отчитане на ползваемостта и резултатността му в реално време. /www.elasnas.bg/. 32 игри и 49 текста са материалите за софтуера по секция Математика, Логика и Четене на създаденият он - лайн образователен софтуер, подпомагащ обучението на деца и ученици със специални образователни потребности.
- Сдружение „Фортис“ е разработило специализиран образователен софтуер за обучение на ученици със специални образователни потребности „Електронни учебници по история и цивилизация за V и VI клас за деца със СОП“, включващ адаптирани учебни материали под формата на PowerPoint презентации, учебни филми и тестови задачи, съобразени с диагностицираното образователно ниво и обучителни потребности на целевата група.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Специализираният образователен софтуер се разпространява свободно и може да бъде използван on line или свален от web-страницата на проекта <http://www.history-sop.com/>.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Заложената дейност е изпълнена и това води до създаване на по-добри условия и среда за обучение на деца със СОП

1.3.3: Реформиране на специалните училища

Описание на постигнатото: Общият брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в общообразователни училища и детски градини през учебната 2011/2012 година е 12 086, а през учебната 2012/2013 година – 13 241. Броят на децата и учениците в специалните детски градини и специалните училища за учебната 2011/2012 година е 3 373, а за учебната 2012/2013 година – 3 071.

По проект BG051PO001-4.1.04, „Включващо обучение” по ОПРЧР, съфинансирана от ЕСФ, изпълняван от МОН са извършени следните дейности:

- В Четвърто помощно училище „Проф. Д. Кацаров” – гр. София, са новоизградени или са ремонтирани и обзаведени с необходимите материали и техника 6 специализирани кабинета за работа с деца с тежки умствени и с множество увреждания;
- Осигурени са 2 броя софтуерни продукта – за работа в логопедичния кабинет и в кабинета на психолога;
- Назначени са 32 специалисти за работа с деца с тежки и множество увреждания (5 психолози, 4 логопеди, 2 арттерапевти, 2 кинезитерапевти, 1 социален педагог 14 възпитатели и 4 помощник-възпитатели) и 3 души помощен персонал;
- Преустановена е дейността на интерната, като е осигурен транспорт за децата по местоживееене. Осигурено е специализирано хранене за децата, съобразено със здравословното им състояние.

Посоченото помощно училище е напълно реформирано. Преустановената дейност на интерната на пилотното помощно училище и новият модел на работа в него ще послужи за модел на работа в помощните училища с децата с тежки и с множество увреждания - без откъсването им от тяхната семейна среда, в синхрон с процеса на деинституционализация. Във връзка с новия модел на функциониране на училището е разработен и се пилотира нов учебен план за децата с тежки и с множество увреждания.

Намален е броят на учениците в специалните училища за сметка на интегрираните в общообразователните училища. Напълно е реформирано едно помощно училище-интернат.

Значение и ефект от прилагането на мярката: През отчетната година е повишен броят на децата със СОП, обучавани в общообразователни училища, на които е предоставена подкрепа за включващо/приобщаващо обучение.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Резултати
<ul style="list-style-type: none">➤ По проект BG051PO001 – 4.1.07 „Включващо обучение”, са разработени 4 примерни програми за работа с деца от 4 до 6 годишна възраст в риск от обучителни трудности. Те ще бъдат апробирани в определените по проекта 25 пилотни детски градини, в които ще работят екипи от специалисти – логопед и психолог. Към момента на отчитане на програмата, няма въведена единна методология за ранно оценяване и превенция на обучителните затруднения в детските градини и обединените детски заведения.➤ През изминалата година бе дадена възможност за разработване на проекти на областно и местно ниво за подобряване на ресурсите – човешки и материални, за включващо/ приобщаващо образование, по схема BG051PO001-4.1.04 „Подпомагане на обучението на деца и ученици със СОП” на МОН, по която са ключени 42 договора за изпълнение.➤ През отчетната година е повишен броят на децата със СОП, обучавани в общообразователни училища, на които е предоставена подкрепа за включващо/приобщаващо обучение и продължава реформирането на специалните училища.

Област на интервенция

ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНА, СЪДЕБНА СИСТЕМА

Стратегическа цел 1: Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца и семейства

Оперативна цел: 1.1 Развитие и популяризиране на подходящи услуги за деца в досег до правораздавателната/съдебна система и проследяване на сигналите за деца по Националната телефонна линия за изчезнали деца 116 000

1.1.1: Определяне на специализирани подходящи помещения за разпит на деца във всяка област

Описание на постигнатото: Към края на 2013 г. в страната има разкрити 2 т.нар. “сини стаи” за разпит на деца към полицията – в гр. София и гр. Пазарджик. Такива специализирани, подходящи и щадящи детето стаи са разкрити основно към Комплексите за услуги за деца по проект на неправителствени организации (ИСДП) и техният брой е 12. Необходимо е да бъде направена промяна в нормативната уредба, за да има във всяка област такива специализирани подходящи помещения и те да бъдат използвани пълноценно и целесъобразно. Към момента в тях може да бъде извършван разпит на дете само с прокурорско постановление.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: През отчетната година няма разкрити помещения, нови или обособени като подходящи, за да се създадат щадящи условия за разпит на деца.

1.1.2: Популяризиране на единен европейски номер 116 000 за изчезнали деца

Описание на постигнатото: Официално в България на 3.12.2012 г. започна функционирането на безплатна гореща телефонна линия 116 000 за изчезнали деца, която се обслужва от фондация „Център Надя”.

Телефон 116 000 е с висока социална значимост, който работи 24 часа седмично 365 дни в годината. Номерът е хармонизиран със страните от Европейския съюз. Фондация „Център Надя” има сключено споразумение с МВР за сътрудничество в случаите на изчезнало дете. Партньори на линията са Държавната агенция за закрила на детето, Министерството на правосъдието, Държавната агенция за бежанците, Български червен кръст, Държавната агенция „Национална сигурност” и Националната комисия за борба с трафика на хора.

Телефон 116 000 е не само линия за получаване на сигнали, но и за осигуряване на практическа помощ, консултации и емоционална подкрепа за деца и родители. На телефон 116 000 се приемат сигнали за деца-бегълци (избягали от къщи или от институцията, в която са били настанени), родителски отвлечения (национални и международни), криминални отвлечения, деца, жертви на трафик на хора, непридружени деца-мигранти и изгубени деца.

Предвидените кампании, участия в предавания, рекламни материали за изпълнение на дейността, заложен в програмата не беше изпълнена през отчетната година, тъй като популяризирането на единен европейски номер 116 000 за изчезнали деца след актуализирането програмата на Норвежкия механизъм няма да бъде финансирано. Номерът беше популяризиран на 4 семинара по проекта на ГДНП „Повишаване на административния капацитет на полицейските служители за превенция на сексуалните престъпления срещу деца”.

По проекта бяха предвидени - 1 кампания за популяризиране на номера и 4 участия в програми; издаването на над 800 плаката и над 1000 брошури, популяризиране на телефон 116 000 за изчезнали деца на сайтовете на различни организации, на семинари и работни срещи с професионалисти, на годишна среща на повече от 10 организации, работещи по проблемите на децата, членове на Националната мрежа за децата – България. Планиран бе и обмен със сродни организации, които оперират номера в мрежата на Европейската федерация за изчезнали деца, при обменните посещения в Полша и Румъния по проекта за въвеждане на системата за ранно алармиране на изчезнали деца. (информацията е от НПО Фондация „Център Надя”).

Значение и ефект от прилагането на мярката: През отчетната година дейността не е изпълнявана и не е постигнат заложеният чрез нея ефект за повишаване на информираността и на чувствителността по проблема.

Резултати

- Към края на 2013 година в страната има разкрити 2 т.нар. “сини стаи“ за разпит на

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

деца към полицията – в гр. София и гр. Пазарджик. Такива специализирани подходящи и щадящи детето стаи са разкрити основно към Комплексите за услуги за деца по проект на неправителствени организации и техният брой е 12. За да има във всяка област такива специализирани подходящи помещения и за да бъдат използвани пълноценно и целесъобразно е необходимо да бъде направена промяна в нормативната уредба с конкретизиране на случаите, условията и правилата за ползване.

- Популяризиране на единен общоевропейски номер 116 000 за изчезнали деца чрез предвидените кампании, участия в предавания, рекламни материали в изпълнение на дейността, заложена в програмата, не беше направено през отчетната година, поради липса на средства.

Стратегическа цел 2: Премахване и превенция на всякакви форми на насилие срещу деца

Оперативна цел: 2.1. Подобряване на законодателната рамка и на формите за превенция и подкрепа в случаи на насилие над дете

2.1.1: Изготвяне на предложения за промени в нормативната база, които уреждат правата на децата, жертва на сексуална експлоатация, сексуално насилие и детска порнография; 2.1.2: Изготвяне на предложения за промени в нормативната база, които уреждат правата на жертвите на трафик

Описание на постигнатото: Двете заложи дейности са изпълнени и се отчитат от МП чрез извършената работа от междуведомствената експертна група, която имаше задача да извърши преценка на съответствието на нормативната база с Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на ЕС от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета и Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на ЕС от 5.04.2011 относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защита на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета.

С оглед въвеждане разпоредбите на Директива 2011/92/ЕС и Директива 2011/36/ЕС в българското законодателство, през месец февруари 2013 г. към министъра на правосъдието беше създадена работна група със задача да извърши преценка на съответствието ѝ с българското законодателство и да изготви конкретни предложения за законодателни изменения. В състава на Работната група бяха включени представители на съда, прокуратурата, Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за закрила на детето, Националната комисия за борба с трафика на хора, като за участие беше допълнително привлечен представител на академичните среди. В изпълнение на поставената ѝ задача групата изготви Таблица на съответствието на Директивата с българското законодателство, както и проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ЗИД на НК). Законопроектът беше одобрен от Министерския съвет на заседанието му, проведено на 18 декември 2013 г., а на 19 декември последният беше изпратен на Народното събрание. Към настоящия момент, законопроектът е разпределен за разглеждането на първо четене на компетентните комисии в Народното събрание.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

В ЗИД на НК са адресирани всички констатирани пропуски в българското законодателство по отношение съответствието му с релевантните европейски стандарти за борба и наказателно преследване на сексуалните посегателства срещу деца.

С оглед въвеждане на разпоредбите на Директива 2011/36/ЕС в българското законодателство през месец декември 2012 г. към министъра на правосъдието беше създадена Работна група със задача да извърши преценка на съответствието ѝ с българското законодателство и в срок до 12 февруари 2013 г. да изготви конкретни предложения за законодателни изменения в тази връзка. В състава на Работната група бяха включени представители на съда, прокуратурата на Република България, Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за закрила на детето, Националната комисия за борба с трафика на хора, както и за участие беше допълнително привлечен представител на академичните среди. В изпълнение на поставената ѝ задача, Работната група изготви Таблица на съответствието на Директивата с българското законодателство, както и проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ЗИД на НК), с чиито преходни и заключителни разпоредби бяха предвидени и съответни изменения и в Закона за борба с трафика на хора, и в Закона за закрила на детето. Изготвеният ЗИД на НК беше приет от Народното събрание на 19 септември 2013 г. и обнародван в бр. 84 на Държавен вестник на 27 септември 2013 г.

Основните акценти в приетите изменения са, както следва - Посредством измененията в НК беше създаден нов текст – чл. 16а, с който в българското наказателно законодателство бяха въведени изискванията на чл. 8 от Директивата, съгласно който държавите-членки, в съответствие с принципите на националните си правни системи, предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че компетентните национални органи са оправомощени да не провеждат наказателно преследване или да не налагат наказание на жертвите на трафик, когато последните са били принудени да извършат престъпление като пряко следствие от обстоятелството, че са били обект на трафик на хора.

С приетите изменения бяха направени и следните допълнения в съставите на престъплението трафик на хора: добавяне на просията като самостоятелна съставомерна цел на трафика; и предвиждане на наказателна отговорност, в случаите, когато трафикът на хора е извършен от длъжностно лице при изпълнение на служебните му задължения.

Не по-малко важна част от направените допълнения не бяха свързани с изпълнение изискване на Директивата, но бяха предизвикани от набиращото все по-широки мащаби явление да се трафикират хора с цел отнемане на клетки и телесни течности. Доколкото степента на обществена опасност на това явление е безспорна, проектът предложи разширяване на приложното поле на престъплението трафик на хора чрез предвиждане в НК и на случаите, когато хората са трафикирани за отнемане на тъкан, телесна течност или клетка от пострадалия. За пълнота на уредбата в тази връзка, бяха предложени и приети и съответните допълнения, чрез които в квалифицираните състави на убийствата и телесните повреди бяха включени случаите, когато съответното престъпление е извършено с цел отнемане на телесен орган, тъкан, телесна течност или клетка от пострадалия.

С преходните и заключителните разпоредби на ЗИД-а на НК бяха предложени и впоследствие приети и съответните на изискванията на Директивата изменения в Закона за борба с трафика на хора и в Закона за закрила на детето. Така беше уеднаквен подходът

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

при дефиниране на понятието „трафик на хора“ в Закона за борба с трафика на хора с редакцията и обхвата на престъпленията по трафика от Наказателния кодекс, включително с оглед безпроблемното предоставяне на закрила на жертвите от този вид престъпления, като беше разширен обхватът на лицата, на които може да се предоставя защита по реда на Закона за борба с трафика на хора. Понастоящем този кръг съвпада с кръга на лицата, които се считат за пострадали от престъпленията по трафик на хора по смисъла на Наказателния кодекс. Не на последно място по значение, беше предвидено и задължение на държавата за осигуряване на обучение и на децата на жертвите на трафика на хора, а не само на самите деца-жертви.

По отношение на предложените и приетите изменения в Закона за закрила на детето – разширен беше кръгът на субектите, които имат право на закрила по реда на Закона за закрила на детето, като допълнението беше насочено към създаване на възможност мерки за закрила да се предприемат и по отношение на лица, жертви на насилие или експлоатация, чиято възраст не е установена, но от конкретните обстоятелства може да се направи основателно предположение, че е дете (*изискването произтича от чл. 13, пара. 2 от Директивата*). Така, за времето до установяване на действителната възраст на лицето, вече няма пречка по отношение на него, ако е налице необходимост, да се предприемат такива мерки.

Приет е ЗИД на НК от НС на 19.09.2013 г. и обн. в ДВ. на 27.09.2013 г. за синхронизиране на българското законодателство с Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на ЕС от 5.04.2011 относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защита на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез изготвените предложения за законодателни промени в НК и други нормативни актове, които уреждат правата на децата, жертва на сексуална експлоатация, сексуално насилие и детска порнография и правата на децата, жертви на трафик българското законодателство ще бъде синхронизирано с двете Директиви, ако тези предложения бъдат приети от НС.

Резултати

- С приемането от НС на законодателните промени, извършени в НК и др. нормативни актове, които уреждат правата на децата-жертви на трафик, българското законодателство е **напълно синхронизирано** с Директива 2011/36/ЕС на Европейския Парламент и Съвета относно предотвратяването на борбата с трафика на хора и защита на жертвите от него. Изготвените предложения за законодателни промени в НК относно синхронизиране на българското законодателство с Директива 2011/92/ЕС относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация деца, както и с детската порнография, предстоят да бъдат приети от НС.

Оперативна цел: 2.2. Актуализиране и развитие на Националната програма “Работа на полицията в училищата”

2.2.1: Разработване на нови модули за обучение по Националната програма “Работа на полицията в училищата”; 2.2.3: Разработване на нагледни средства и помощни материали за работа с деца в училищата; 2.2.4: Провеждане на обучения на

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

служителите от МВР – инспектори ДПС, по програма „Работа на полицията в училищата“

Описание на постигнатото: Трите основни дейности, свързани с оперативната цел се изпълняват от МВР в рамките на българо-швейцарски проект „Подобряване закрилата на детето и превенция на детската престъпност в България”.

На организираната работна среща през м. октомври 2013 г. в рамките на българо-швейцарския проект, са определени темите на уроците, които ще бъдат актуализирани. Предстои изпълнение през 2014 г. През отчетния период не са разработвани нагледни средства и помощни материали за работа с деца в училищата. По Национална програма „Работа на полицията в училищата” са изнесени 7 479 лекции и беседи в 1 631 училища в страната. 224 инспектори от „Детска педагогическа стая” и 820 други полицейски служители са провели беседи в 6 545 паралелки от 1-ви до 10-ти клас в общински и държавни училища в страната. В рамките на проект „Повишаване на административния капацитет на полицейските служители за превенция на сексуалните престъпления срещу деца”, финансиран от ЕК са проведени 4 семинара и са обучени 155 полицейски служители.

В Академията на МВР са обучени 32 инспектори от детска педагогическа стая. Курсът на обучение включва придобиване на теоретични знания и практически умения за прилагане на българските и международните стандарти и добри практики във връзка със спазване правата на децата, жертви на престъпления; разпознаване белезите на насилието и проявите му при деца; провеждане на специализирано изслушване (интервюиране) на деца съобразно особеностите на детската психика; работа в екип и взаимодействие между представителите на институции при работа в случаи на насилие над деца.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Не са разработвани нови модули за обучение по Националната програма “Работа на полицията в училищата” през изминалата отчетна година. С актуализирането на определените теми, през 2014 г. по проект „Подобряване закрилата на детето и превенция на детската престъпност в България”, ще бъде разширен тематичният обхват на програмата.

През отчетния период не са разработвани нагледни средства и помощни материали за работа с деца в училищата. Предстои изпълнение през 2014 г.

През отчетната година са провеждани обучения на служителите на МВР за повишаване на знанията и уменията за работа с деца и семейства, като част от квалификацията им.

2.2.5: Провеждане на обучение на органите на разследването /съгл. ЗМВР/ и инспекторите ДПС по разработена и утвърдена програма: „Специализирано изслушване на деца, жертви или в риск от насилие”

Описание на постигнатото: Провеждане на обучение на органите на разследването /съгл. ЗМВР/ и инспекторите ДПС по разработена и утвърдена програма: „Специализирано изслушване на деца, жертви или в риск от насилие”. През 2013 г. са обучени 42 полицейски служители. Обучението е проведено от Институт за социални дейности и практики.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

От Националния институт на правосъдието са проведени обучения на 20 съдии и 7 прокурори в рамките на направление „Текущо обучение на магистрати”. Семинарът е на тема „Съдебна психология. Разпит на непълнолетни”. В рамките на програмата на НИП за регионални обучения на съдилищата и прокурорите е проведено обучение „Участие на деца в съдебни процедури”, в което са взели участие 50 съдии. На годишна среща на секретари на Местни комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни са представени дейностите и учебните методики, по които работи Центърът за безопасен интернет.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Познаване и прилагане на издадени процедури от органите по разследването при работа с деца, пострадали от престъпления и/или свидетели на престъпления.

2.2.6: Обучение на заминаващите служители към дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина за работа с деца-жертви на насилие и трафик, с цел бърза и адекватна реакция и оказване на ефективно съдействие на пострадалите деца

Описание на постигнатото: В рамките на обучението по консулска дипломация за консулски длъжностни лица и технически служители в консулските служби на България в чужбина са включени темите „Конвенция на ООН за правата на детето” и „Закрила на детето” за подготовка на служителите за работа с деца-жертви на трафик с цел сексуална или трудова експлоатация. Проведено е обучение на служители в консулските служби по темата за международните отвлечения на деца. Обучени са 40 служители на МВнР.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Проведените обучения допринасят за създаването на преки контакти и комуникационни канали за информиране и бърза реакция, които са ключови при работата по всеки конкретен казус.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Резултати

- Не са разработвани нови модули за обучение по Националната програма “Работа на полицията в училищата” през изминалата отчетна година. С актуализирането на определените теми, през 2014 г. по проект „Подобряване закрилата на детето и превенция на детската престъпност в България”, ще бъде разширен обхватът на програмата.
- Разработване на нагледни средства и помощни материали за работа с деца в училищата като част от дейностите по българо-швейцарски проект „Подобряване закрилата на детето и превенция на детската престъпност в България”, изпълняван от МВР, но през отчетния период не са разработвани нагледни средства и помощни материали за работа с деца в училищата. Предстои изпълнение през 2014 г.
- Провеждани са обучения на служителите от МВР – инспектори ДПС, по програма „Работа на полицията в училищата” за повишаване на знанията и уменията за работа с деца и семейства, като част от квалификацията им през отчетната година в рамките на проект „Повишаване на административния капацитет на полицейските служители за превенция на сексуалните престъпления срещу деца”, финансиран от ЕК и в рамките на програмата на Академията на МВР.
- През отчетната година са провеждани обучения на органите на разследването /съгл. ЗМВР/ и инспекторите ДПС по разработена и утвърдена програма: „Специализирано изслушване на деца, жертви или в риск от насилие” от Националния институт на правосъдието за съдии и прокурори, и от от Институт за социални дейности и практики, в рамките на проект за полицейски служители.
- Проведено е обучение на служители в чуждите консулски служби у нас и за служители на МВНР, които работят към дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина, за работа с деца-жертви на насилие и трафик, с цел бърза и адекватна реакция и оказване на ефективно съдействие на пострадалите деца.

Стратегическа цел 3. Гарантиране правата на децата в уязвимо положение в институции, с увреждания, деца-мигранти, от етнически малцинства, деца в конфликт със закона

Оперативна цел: 3.1 Укрепване на правното положение на детето като система от изчерпателно и ефективно предоставени права и Оперативна цел 3.2. Гарантиране на ефективна система за детско правосъдие в условия на междуинституционално сътрудничество

Предоставената от министерство на правосъдието информация, се отнася за дейности 3.1.1, 3.2.1. и 3.2.2, които са: Разработване на предложение за нова правна и регулаторна рамка в областта на правосъдието за детето в съответствие с европейските и международни стандарти; Извършване на финансова оценка и обосновка на предстоящите промени в структурата, организацията и функционирането на системата за правосъдието за детето; Разработване на обучителни модули (програми) за повишаване на правния и институционалния ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 96 2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

капацитет на служители и др. специалисти (социални работници, психолози и др.) от съдебната система, съдии, прокурори, пробационни служители

Описание на постигнатото: На 1.03.2013 г., с решение на Министерския съвет беше приета Пътна карта за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето (2013 – 2014 г.). Пътната карта предлага мерки в областта на наказателното правосъдие за деца и на политиката за превенция и противодействие на поведението на децата, които са в конфликт със закона.

Пряко свързано с реализацията на Концепцията за държавна политика и Пътната карта е подписаното на 17 октомври 2012 г. между Министерството на правосъдието и Швейцарското правителство Споразумение по проект „Укрепване на правния и институционалния капацитет на съдебната система по отношение на младежкото правосъдие“. Проектът, който се осъществява в рамките на 30 месеца (октомври 2012 – март 2015 г.), предвижда:

- Разработване на нова правна и регулаторна рамка в областта на правосъдието за детето в съответствие с Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето;
- Разработване на обучителни модули (програми) за повишаване на правния и институционалния капацитет на служители от съдебната система, съдии, прокурори, пробационни служители и др. специалисти (социални работници, психолози и др.).
- Създаване на специализирани съдебни състави, гледащи дела с непълнолетни, извършили престъпления.

Разработването на нова правна и регулаторна рамка в областта на правосъдието за детето налага извършването на промени в някои основни нормативни актове, а именно - Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за Министерството на Вътрешните работи, Закона за правната помощ и др., вкл. изготвяне на проект на закон, който да създаде нова рамка за предотвратяване и противодействие на поведението на деца в конфликт със закона. В изпълнение на тази цел през 2013 г. беше извършен анализ на действащата правна рамка на системата за детско правосъдие в Република България, за да се установят пропуските в националното законодателство и впоследствие да се направи преценка дали системата за младежко правосъдие е в съответствие с европейските и международните стандарти.

Работна група, създадена към министъра на правосъдието изготви проект на нов Наказателен кодекс, със специална глава единадесета „Особени правила за наказателната отговорност на непълнолетните“.

На 21.12.2013 г. проектът на Наказателен кодекс беше представен за обществено обсъждане и на съгласуване с министерствата, с Висшия съдебен съвет, с Върховния касационен съд, с Върховния административен съд, с Комисията за защита от дискриминация и други заинтересовани институции. Проектът и мотивите към него бяха публикувани на сайта на Министерство на правосъдието. Той беше публикуван и на Портала за обществени консултации към Министерски съвет, съгласно чл. 26, ал. 2 от

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Закона за нормативните актове. След проведената широка обществена дискусия, всички конструктивни предложения бяха взети предвид и на 15.01.2014 г. Проектът беше одобрен на заседание на МС и на същата дата внесен в НС.

С извършено изменение и допълнение на Закона за правна помощ от м. март 2013 г. (ДВ. бр.28/2013 г.) се въведе принципът за предоставянето на безплатна правна помощ за определени категории лица, в това число и за „дете в риск“ по смисъла на Закона за закрила на детето. Правната помощ е под формата на консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело, както и за подготовка на документи за завеждане на дело. Целта на направените изменения е гарантиране на ефективен достъп до правосъдие.

До края на 2014 г. ще бъде разработен проект на закон, който да създаде нова рамка за предотвратяване и противодействие на поведението на деца в конфликт със закона и да отмени действащия Закон за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

В същия срок се предвижда и разработването на Проект на закон за изменение и допълнение на Наказателно – процесуалния кодекс за въвеждане на нови процедури за правосъдие, щадящо детето.

По отношение на дейност 3.2.1 и 3.2.2. Министерството на правосъдието предлага срокът за тяхната реализация да бъде удължен до края на 2014 г., поради факта, че финансирането и на двете дейности е в рамките на проект „Укрепване на правния и институционалния капацитет на съдебната система в сферата на младежкото правосъдие“ по Българо – швейцарската програма за сътрудничество. Очаква се срокът за изпълнението на този проект също да бъде удължен.

В изпълнение на програмата на ЦКБРППМН и в съответствие с Правило 22 от минималните стандартни правила за правораздаване при непълнолетните, съгласно което държавите-членки следва да предприемат действия за непрестанно повишаване на квалификацията на специалистите, работещи с деца с девиантно поведение, започна провеждане на обучителни сесии на обществените възпитатели по области. В тематичния план на обучението са включени теми, свързани с правната рамка на работата на обществените възпитатели, проблемни сфери в тяхната дейност, документацията, изготвянето на индивидуалните планове за работа с проблемните деца, както и новата тема за разпознаване и идентификация на симптоми за споделяне на радикални идеи или участие на ненавършили пълнолетие в екстремистки и радикални групи. В обучението, освен обществените възпитатели, участваха и всички секретари на местни комисии от областите, както и част от зам. кметовете – председатели на местните комисии. Обученията преминаха при изключителен интерес и активност от страна на обществените възпитатели. Всички те оценяват като особено полезни обучителните сесии и дадената им възможност да поставят и дискутират актуални проблеми в работата си. През специализирано обучение по време на сесиите преминаха над 500 обществени възпитатели от 92 общини в страната.

Значение и ефект от прилагането на мерките: Със стартиране на процеса по синхронизиране на българското законодателство с европейските и международни

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

станданти и практики в областта на правосъдието за детето, дейностите са в процес на изпълнение.

Резултати

- През отчетната година стартира на процеса по синхронизиране на българското законодателство с европейските и международни стандарти и практики в областта на правосъдието за детето, в съответствие с приетата на 1.03.2013 г., с решение на Министерския съвет, Пътна карта за изпълнение на Концепцията за държавна политика в областта на правосъдието за детето (2013 – 2014 г.).

НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕТО НА ДЕЦАТА

Стратегическа цел 1: Създаване на цялостна система от мерки за дългосрочно осъществяване - законодателство и политики

Оперативна цел: 1.1 Включване на децата в учебни модули по различни теми

1.1.1: Препоръки за промени в стратегически, законодателни и нормативни документи (за създаването на законодателен регламент на участието на детето)

Описание на постигнатото: Трима представители на Съвета на децата към ДАЗД взеха участие в организираната на 07 февруари публична дискусия на тема „Онлайн права и отговорности на младите хора в България”.

Членове на Съвета на децата взеха участие и в младежка конференция, организирана от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (19.07-03.08.2013) в Украйна, Младежки детски център „Артек“. На конференцията присъстваха 2 деца – членове на Съвета на децата към ДАЗД и взеха участие в сесиите по темите „Околна среда”, „Сигурност”, „Детето и Интернет”. В резултат от конференцията е подготвена декларация, подписана от децата, участвали в конференцията на Република България.

Член на Съвета на децата взе участие в есенния лагер на НМД в Старозагорски минерални бани на 28.09.2013 и представи работата на Съвета.

Трима представители на Съвета участваха в обучение за организиране на благотворителни кампании, в следствие на което се заеха с разработване на уебсайт на Съвета на детето – <http://detskisuvet.net/>.

Предвижда се проект „Насърчаване на детското и младежкото участие на училищно, общинско, регионално и национално ниво” да приключи с анализ на детското участие в пилотните общини и области. Анализът ще съдържа и препоръки за устойчивост и мултиплициране на механизма и предложения за промени в нормативни актове, идеи за разпространението на механизма, обобщаване на ползите от него.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Поради забавянето в началото на проекта, създаването на регулаторна рамка ще бъде извършено през 2014 г.

1.1.2: Участие на юношите от клубовете на обучители на връстници, работещи по Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН” в процесите на вземане на решения по отношение на предоставяните услуги за достигане до младите хора в риск по подхода „Връстници обучават връстници”

Описание на постигнатото: Дейността се реализира от Министерство на здравеопазването чрез Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН”, Компонент 7 „Намаляване на уязвимостта към ХИВ на младите хора в най-голям риск (15-24) чрез увеличаване обхвата на услугите и програмите, насочени към младите хора”. Програмите се финансират от Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария, както и със средства от UNFPA – Фонд на ООН за населението – за дейности на Международен Y-PEER център в НЦОЗА.

В периода 01.01-31.12.2013 г. по Компонент 7 на Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН” са осъществявани дейности чрез мрежа от 18 младежки клуба за обучение на връстници от връстници, поддържани от екипите на 18 неправителствени организации в 18 области в страната, работещи сред деца и млади хора в риск;

Постигнати са следните резултати по ключови индикатори:

- 122 191 деца и млади хора в риск са обхванати със специфични услуги за превенция на ХИВ като работа на терен и кампании за промоция на презервативи посредством подхода „връстници обучават връстници”;
- 291 727 презервативи раздадени сред млади хора в рамките на Компонент 7;
- 930 брой деца от институции, достигнати чрез здравно образование, базирано на умения и услуги за превенция на ХИВ/СПИН;
- 1 854 брой млади хора, обучени по подхода „връстници обучават връстници”.

Дейности, осъществявани от НЦОЗА, МЗ, UNFPA чрез Международен център Y-PEER PETRI – София

Y-PEER е международна мрежа от обучители на връстници в 48 страни, а Международния Y-PEER център PETRI – София е едно от двете места в света, от които се координира и подкрепя Международната мрежа. През 2013 г. 66 международни (от които 9 българи) обучители на връстници са преминали през международни обучения на Y-PEER.

В международни форуми в сферата на сексуалното и репродуктивно здраве и превенцията на ХИВ е участвал 1 български учител на връстници.

През годината 122 191 млади хора са обучени по подхода „връстници обучават връстници”, достигнати чрез „работа на терен” (предварителни данни към 27.01.2014 г.). Това е почти три пъти повече от предварително заложената цел в националната програма за закрила на детето 2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Значение и ефект от прилагането на мярката: Превенция и контрол на ХИВ/СПИН чрез овластяване на децата.

1.1.3: Провеждане на кампания „Участвам и променям”, посветена на социалните и граждански компетентности на децата

Описание на постигнатото: В провежданата от МОН кампания „Участвам и променям” през 2013 г. са взели участие всички училища, детски градини, обслужващи звена и регионални инспекторати. В този смисъл индикаторите са многократно са изпълнени. Проведени са инициативи за детско участие на Национална мрежа за децата – конкурси, лагери, видео и снимкови материали.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Провеждането на тази кампания води до създаване на по-добри възможности за изразяване на мнението и отношението на децата по важни за техния живот теми и поощрява детското участие.

1.1.4: Развиване и прилагане на програми за превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества сред децата

Описание на постигнатото: Според предоставената от МОН информация, през 2013 г. чрез програми за превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества са обхванати са 2 655 училища.

Броят на обхванатите ученици в програми и кампании за превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества е 58 020.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества сред децата.

Резултати

- Препоръки за промени в стратегически, законодателни и нормативни документи (за създаването на законодателен регламент на участието на детето) се предвижда да бъдат направени в рамките на изпълнявания проект „Насърчаване на детското и младежкото участие на училищно, общинско, регионално и национално ниво” Поради забавянето в началото на проекта, създаването на регулаторна рамка ще бъде извършено през 2014г.
- В периода 01.01-31.12.2013 г. по Компонент 7 на Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН” са осъществявани дейности чрез мрежа от 18 младежки клуба за обучение на връстници от връстници, поддържани от екипите на 18 неправителствени организации в 18 области в страната, работещи сред деца и млади хора в риск.
- В провежданата от МОН кампания „Участвам и променям”, през 2013 г. са взели участие всички училища, детски градини, обслужващи звена и регионални инспекторати. Кампанията е посветена на социалните и граждански компетентности на децата води до създаване на по-добри възможности за изразяване на мнението и отношението на децата по важни за техния живот теми и поощрява детското участие.
- Програми за превенция на употребата и злоупотребата с наркотични вещества сред

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

децата през 2013 г. има развити и прилагани в 2 655 училища, според получената информация от МОН.

Оперативна цел: 1.2 Изграждане на постоянно действаща система за директни консултации с деца, чиято основна задача е регистриране на мненията на децата, с фокус върху гарантирането на техните права и участието им при изграждане на политики

1.2.1: Пилотиране на механизъм за детско участие на училищно, общинско, регионално и национално равнище

Описание на постигнатото: В рамките на пилотния проект бяха разработени насоки за насърчаване на детското участие, които задават оперативната рамка и принципите в основата на съответните политики за детско участие на различните нива. Към края на 2013 г. са създадени и се подкрепят 17 училищни, 8 общински и 1 областен детски съвети в следните области и общини - Благоевград и Гоце Делчев, Монтана и Вършец, Сливен и Нова Загора. Допълнително в проекта се включиха общините Твърдица и Котел, област Сливен. През отчетния период са проведени 6 работни заседания. Съгласувани са 2 ръководства за детско участие – насоки за деца и насоки за възрастни, разработени по проекта.

Проведени са 3 изнесени двудневни обучения и 6 едnodневни обучения на членовете от ДС, създадени по проекта. Обхванати са около 300 деца. В периода 9 - 13 септември 2013 г. Фондация „Партньори-България” проведе общо три едnodневни семинара за представяне на практическите насоки във връзка с пилотирането на механизма на детско участие, както следва: 9.09.2013 г. - в гр. Благоевград с общо 12 участника; 11.09.2013 г. - в гр. Монтана с общо 11 участника; 13.09.2013 г. - в гр. Сливен с общо 22 участника. Проведен е двудневен регионален семинар с участието на 130 деца, представители на училищни съвети на децата от шестте пилотни общини - регионален семинар на пилотните детски съвет във Вършец на 27-28.06.2013 г., на който присъства и председателя на ДАЗД.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Реално детско участие в процесите на вземане на решения при формиране на политики на четири равнища.

Резултати

- Пилотиране на механизъм за детско участие на училищно, общинско, регионално и национално равнище се извършва по проект проект „Насърчаване на детското и младежкото участие на училищно, общинско, регионално и национално ниво” и през отчетната година са разработени насоки за насърчаване на детското участие, които задават оперативната рамка и принципите в основата на съответните политики за детско участие на различните нива.

Област на интервенция

СПОРТ, КУЛТУРА И ДЕЙНОСТИ ЗА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ

Стратегическа цел 1: Създаване на възможности за всички деца за занимания със спорт, култура и дейности в свободното време

Оперативна цел: 1.1. Създаване на условия и възможности за участие в безплатни занимания с физически упражнения и спорт

1.1.1: Реализиране на Програма „Спорт за хора с увреждания и деца в риск”

Описание на постигнатото: По програмата на ММС „Спорт за хора с увреждания и деца в риск” са постигнати следните резултати:

- В направление „Обучение по вид спорт за деца с увреждания” са обхванати - 584 деца с увреждания;

С одобрени проекти по програмата работиха 22 спорни организации от 20 населени места в страната по спортовете: голбал, лека атлетика, шахмат, тенис на маса, тенис, баскетбол с инвалидни колички, плуване, спортни танци, ветроходство, борба, спортно ориентиране, стрелба, конен спорт, колоездене, адаптирано плуване, шоудан, стрелба с лък, настолни игри, автомоделни спортове.

- В направление ”Начално обучение по вид спорт и спортни занимания за деца в риск” са обхванати – 955 деца в риск.

С одобрени проекти по програмата работиха 24 спортни организации от 24 населени места в страната по спортовете: лека атлетика, шахмат, тенис на маса, тенис, баскетбол, борба, плуване, спортни танци, акробатика, уиндсърф, кану-каяк, спортно ориентиране, стрелба, кикбокс, баскетбол, футбол, стрелба с лък, автомоделни спортове.

Преките бюджетни разходи за 2013 г. са в размер на 200 000 лв.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Чрез изпълнението на заложените индикатори, осъществени по Програма „Спорт за хора с увреждания и деца в риск”, е постигнат заложеният резултат и ефект на тази дейност за подобряване на физическата и психическа дееспособност на децата и утвърждаване самочувствието им чрез средствата на спорта.

1.1.2: Изпълнение на Програма „Спорт за деца в свободното време”

Описание на постигнатото: Получената от ММС информация показва, че чрез програма „Спорт за деца в свободното време”, реализираните проекти по програмата „Развитие на спорта за учаци” и реализиране на програмата „Спорт за децата в детските градини”, е осигурен свободен достъп до спортна база и възможности за участие в безплатни спортни занимания, квалифицирани спортни специалисти на повече деца от различни възрасти, на

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

деца с увреждания и деца в риск. Разширен е обхватът и е създадена мотивация на децата за участие в спортни занимания, подобрена е физическата дееспособност. Придобити са първоначални знания, умения и навици за практикуване на предпочитан вид спорт от децата. Използвани са възможностите на спорта като превенция срещу нетолерантността, насилието, употребата на цигари, алкохол и наркотици.

По програма „Спорт за деца в свободното време” са финансирани и реализирани 199 проекта. Обхванати са над 10 300 деца. Осигурен е достъп до спортни съоръжения и безплатни занимания по 48 вида спорт. Програмата е приключила за 2013 г., като преките бюджетни разходи са в размер на 1 001 000 лв.

Реализирани са проекти по програмата „Развитие на спорта за учащи” от БСФДЛРГ за създаване на условия и възможности за участие на деца в риск в спортно-състезателна дейност и от БАСУ за осигуряване на възможности за участие на ученици от УСК в спортно-състезателна дейност с цел личната реализация и подобряване на тяхното здраве и физическа дееспособност.

С преките бюджетни разходи за тази програма, които са в размер на 100 000 лв., са създадени условия и възможности за участие на деца в риск в спортни състезания и са осигурени условия за участие в спортни състезания на ученици от УСК, като са постигнати следните резултати:

- 1 082 деца в риск обхванати в проекта на БСФДЛРГ по програмата на ММС за участие в 6 спортни прояви и състезания по 6 вида спорт;
- 2 658 ученици от УСК обхванати в проекта на БАСУ по програмата на ММС за участие в спортни прояви и състезания по 11 вида спорт;

Реализирането на програмата „Спорт за децата в детските градини” цели да създаде условия и възможности за участие на деца от детските градини в безплатни спортни занимания и двигателна активност, с оглед подобряване на тяхното здраве и физическа дееспособност, за която са използвани преки бюджетни разходи в размер на 200 000 лв. Тази програма осигурява свободен достъп до условия и възможности за участие в безплатни спортни занимания с квалифицирани спортни специалисти. През изминалата година е разширен обхватът и е създадена мотивация на децата за участие в спортни занимания, подобрена е физическата им дееспособност. Придобити са първоначални знания, умения и навици за практикуване на предпочитан вид спорт от децата. Използвани са възможностите на спорта като превенция срещу хиподинамията, наднорменото тегло и насилието. Обхванати са 3 252 деца от 94 детски градини чрез реализирането на 56 проекта.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Постигнатите резултати в изпълнението на тази дейност многократно надвишават заложените по програмата цели и в резултат е увеличен броят на всички деца, в т.ч. и на деца с увреждания и деца в риск, които са участвали в спортни занимания, което създава възможност за подобряване на тяхната физическата и психическа дееспособност.

1.1.3: Продължаване на изпълнението на програма „Стани шампион”

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Описание на постигнатото: Инициативата се изпълнява на основание Договор между „Нова Броудкастинг груп” АД, Банка ДСК ЕАД и Агенцията за социално подпомагане, сключен на 11.08.2011 г., който съвременно се анексира, съобразно отпадналите и новоприетите деца в програмата, както и от благотворителния сезон на предаването „Стани богат“.

Проследена е успеваемостта на децата от ДДЛРГ, учащи в спортни училища и техните спортни постижения. Активно се обмена информация с директорите на спортните училища, включени в програмата и с представители на институциите - партньори. Кампанията „Стани шампион” е съвместна инициатива на Държавната агенция за закрила на детето и Нова телевизия., която стартира през 2010 г. До момента са събрани над 500 хиляди лева от благотворителни издания на световната игра „Стани богат”, които са предназначени за стипендии на деца, настанени в домове за деца, лишени от родителска грижа, центрове за настаняване от семеен тип и приемни семейства.

През учебната 2012/2013 г. са приети за обучение 17 деца, а 28 продължават своето обучение.

До момента чрез програмата е финансирано обучението на повече от 100 деца.

За учебната 2013/2014г. в спортните училища са приети 17 деца от ДДЛРГ.

От стартирането на Програмата „Стани шампион” до момента в Спортните училища на страната са приети 73 деца от ДДЛРГ, от които 13 са отпаднали поради слаб успех и отсъствия от спортна подготовка.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подкрепа на деинституционализацията на грижата на децата от Домовете за деца, лишени от родителска грижа, чрез обучение в спортни училища и получаване на спортни стипендии.

Резултати

- Чрез изпълнението на заложените дейности по Програма „Спорт за хора с увреждания и деца в риск”, се създават условия за подобряване на физическата и психическа дееспособност на децата и утвърждаване самочувствието на децата с увреждания и децата в риск, чрез средствата на спорта.
- Чрез програма „Спорт за деца в свободното време”, реализираните проекти по програмата „Развитие на спорта за учащи” и програмата „Спорт за децата в детските градини”, изпълнявани от ММС, през изминалата година е осигурен свободен достъп до спортна база и възможности за участие в безплатни спортни занимания, квалифицирани спортни специалисти на повече деца от различни възрасти, на деца с увреждания и деца в риск. Разширен е обхватът и е създадена мотивация на децата за участие в спортни занимания.
- Продължи изпълнението на програма „Стани шампион” и през 2013 г., с която се подкрепя деинституционализацията на децата от Домовете за деца, лишени от родителска грижа, чрез обучение в спортни училища и получаване на спортни стипендии.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Оперативна цел: 1.2. Насърчаване изиявата на децата с изявени дарби

1.2.1: Предоставяне на стипендии и еднократно финансово подпомагане на деца с изявени дарби по Програмата на мерките за закрила на децата с изявени дарби

Описание на постигнатото: По данни на ММС, стипендии и еднократно финансово подпомагане на деца с изявени дарби са предоставени на 150 деца, обхванати от мерките. От тях 12 деца са с увреждания.

Изразходваните финансови средства са в размер на 158 626 лв.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подпомогнати деца с изявени дарби в спорта.

Резултати

- Предоставени са стипендии и еднократно финансово подпомагане на деца с изявени дарби по Програмата на мерките за закрила на децата с изявени дарби от ММС, на 150 деца, от които 12 са с увреждания.
- Насърчаването на участието на всички деца в културни дейности и дейности за свободното време през отчетната година бе осъществявано чрез мрежата от държавните културни институти, които осигуряват достъп до спектакли и концерти, музейни експозиции на национални и регионални музеи и галерии в страната, концерти и изложби на училищата по изкуствата, специално създадени и подкрепени чрез проекти на Министерството на културата спектакли за деца от специализирани институции и за деца с увреждания – от държавните театри, куклени театри, оперно-филхармонични дружества и симфониети, подкрепа на конкурси и фестивали за деца. Чрез тези проекти е дадена възможност за стимулиране и досег на децата до ценностите на културата и изкуството чрез намалени цени или безплатен вход в театри, музеи, концерти, подкрепа за създаване на спектакли, концерти, експозиции, конкурси и фестивали за деца.
- Насърчаване участието на всички деца в занимания в областта на изкуството – извънкласни дейности в училища и обслужващи звена, школи, състави, клубове, курсове и кръжоци чрез мрежата на читалищата, образователни проекти в културните институти през изминалата година, допринася за повишаване на броя на обхванатите деца, което има водеща роля при възпитанието на зрители и бъдещи творци.
- Изпълнението на Програмата на мерките за закрила на деца с изявени дарби за 2013 г., води до повишаване броя на децата, участващи в обучителни курсове, майсторски класове, пленери, лагери, национални и международни конкурси, олимпиади и състезания, както и за развитие на таланта на деца с изявени дарби.

Оперативна цел: 1.3. Достъп на всички деца до културни дейности и дейности за свободното време

1.3.1: Насърчаване на участието на всички деца в културни дейности и дейности за свободното време – чрез мрежата от културни институти и чрез проекти – намалени цени или безплатен вход в театри, музеи, концерти, подкрепа за създаване на спектакли, концерти, експозиции, конкурси и фестивали за деца

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Описание на постигнатото: Предоставената от МК информация показва, че насърчаването на участието на всички деца в културни дейности и дейности за свободното време се осъществява чрез мрежата от държавните културни институти, които осигуряват достъп до спектакли и концерти, музейни експозиции на национални и регионални музеи и галерии в страната, концерти и изложби на училищата по изкуствата, специално създадени и подкрепени чрез проекти на Министерството на културата спектакли за деца от специализирани институции за деца с увреждания – от държавните театри, куклени театри, оперно-филхармонични дружества и симфониети, подкрепа на конкурси и фестивали за деца. Осигурен е достъп с билети на преференциални цени за 1 003 316 деца, безплатен достъп на 312 053 деца до спектакли, концерти и музейни експозиции. Подкрепени и реализирани от културните институти са 5 641 проекти, спектакли, концерти, експозиции за деца, проведени са 245 конкурси и фестивали за деца, 80 проекта са подкрепени финансово на конкурсен принцип от Министерството на културата, Национален фонд „Култура” и Изпълнителна агенция „Национален филмов център”. Това насърчава посещението на всички деца в културни дейности и дейности за свободното време и допринася за равнопоставеност на децата при достъпа до културни дейности и дейности за свободното време, които са стойностни и представящи сериозен творчески продукт.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Предоставените възможности чрез мрежата от културни институти и чрез проекти за посещения на преференциални цени или безплатно, според заложените индикатори в програмата, води до повишаване на броя на обхванатите деца в културни дейности и дейности за свободното време.

1.3.2: Насърчаване участието на всички деца в занимания в областта на изкуството – извънкласни дейности в училища и обслужващи звена, школи, състави, клубове, курсове и кръжоци чрез мрежата на читалищата, образователни проекти в културните институти

Описание на постигнатото: Предоставената от МК информация показва, че в държавните културни институти – театри, оперно-филхармонични дружества, музеи, галерии, училища по изкуствата, през изминалата година са функционирали 2 401 форми на извънкласни дейности – курсове, кръжоци, школи, студии. От държавните културни институти са проведени 1 842 броя образователни програми за деца, образователни концерти и лектории.

Насърчава се участието на всички деца в извънкласна дейност към училища и обслужващи звена, школи, състави, клубове и кръжоци, в това число в мрежата на читалищата и културните институти.

Чрез Националния календар за извънучилищните дейности на МОН в направленията наука, техника, изкуства и спорт и чрез Националния спортен календар на МОН се предоставя възможност за изява на способностите и дарованията на децата и учениците.

През учебната 2012/2013 година от Националния календар за извънучилищните дейности на МОН са проведени 6 международни и 62 национални прояви в направленията: „Наука и техника”, „Изкуство” и „Спорт”.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

През учебната 2012/2013 година от Националния спортен календар на МОН са проведени 4 международни и 18 национални прояви, са взели участие 105 426 ученици.

Осъществена е Националната програма „Училището – територия на учениците” 2013, модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците от начален етап”.

През месец февруари 2012 година стартира проект „Да направим училището привлекателно за младите хора – УСПЕХ”, който се осъществява по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, финансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Проектът следва да бъде финализиран през 2014 година.

Учениците могат да избират различни форми на извънкласни и извънучилищни дейности.

През годината по проект УСПЕХ са се включили 1 303 училища, 16 278 групи, 189 861 ученици, а общо за трите години са се включили: 3 912 училища, 43 557 групи, 517 430 ученици.

Дейности по проект УСПЕХ са насочени към конкретна целева група и имат специфични цели:

- да се осмисли свободното време на учениците в държавни и общински училища, включително и на ученици с идентифицирана нужда от специфична подкрепа, както и на ученици в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие, чрез участие в извънкласни и извънучилищни дейности;
- чрез специфични извънкласни и извънучилищни форми на работа да се повиши мотивацията на учениците за участие в образователно-възпитателния процес съобразно техните интереси и потребности;
- да се ограничи броят на преждевременно отпадащите от образователната система и броят на учениците с прояви на деструктивно поведение (агресия).

С оглед на необходимостта от своевременно оповестяване на възможностите за летен отдих на учениците, „Ваканционна програма – 2013” е публикувана на интернет страницата на министерството, в рубрика „Ваканции”, на вниманието на родители, деца и ученици от цялата страна. Материалът е илюстриран и подготвен във вид, атрактивен за потребителите.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Допринася за повишаване на броя на обхванатите деца в извънкласна дейност в училище и обслужващи звена, школи, състави, клубове и кръжоци, образователни проекти в културните институти, което има водеща роля при възпитанието на зрители и бъдещи творци.

1.3.3: Предоставяне на стипендии и еднократно финансово подпомагане на деца с изяви дарби по Програмата на мерките за закрила на деца с изяви дарби за 2013 г.

Описание на постигнатото: От ММС и МК са предоставени стипендии и еднократно финансово подпомагане на деца с изяви дарби, които са класирани на национални и международни конкурси в областта на изкуството, науката и спорта по Програмата на

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

мерките за закрила на деца с изявени дарби през 2013 г. в рамките на планираните средства в държавния бюджет в размер на 262 946 лв. Всички деца, които са имали право на стипендии и еднократно финансово подпомагане са ги получили на основание Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби.: 22 броя еднократно финансово подпомагане на стойност 5 850 лв., 173 нови стипендии на стойност 141 941 лв., продължава изплащането на 153 стипендии от 2012 г. на стойност 115 155 лв., общо за МК 262 946 лв.

От МОН по Програмата на мерките за закрила на деца с изявени дарби за 2013 г., са осигурени възможности на всички ученици от държавни и общински училища и на децата със СОП, класирани на първо, второ или трето място на конкурси, олимпиади и състезания в областта на науката, изкуствата и спорта, заявени в разделите на Програмата с мерки за закрила на деца с изявени дарби, да придобият право на едногодишна стипендия и на еднократно финансово подпомагане по Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби.

Обхванати са 77 деца от държавни училища към МОН и повече от 900 деца от общински училища. Децата са от училища от всички области в страната. Над 90% от децата, подали документи през 2013 г. за придобиване право на стипендия, са придобили право на едногодишна стипендия в размер на 135 лв. месечно или еднократно финансово подпомагане в размер на 195 лв.

През 2013 г. се породи недостиг от 878 735 лв. по Програмата за деца от общински училища, който ще бъде покрит с Програмата за 2014 г.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Изпълнението по Програмата на мерките за закрила на деца с изявени дарби за 2013 г. води до повишаване броя на децата, участващи в обучителни курсове, майсторски класове, пленери, лагери, национални и международни конкурси, олимпиади и състезания по Програмите, както и за развитие на таланта на деца с изявени дарби.

Резултати

- Насърчаването на участието на всички деца в културни дейности и дейности за свободното време през отчетната година бе осъществявано чрез мрежата от държавните културни институти, които осигуряват достъп до спектакли и концерти, музейни експозиции на национални и регионални музеи и галерии в страната, концерти и изложби на училищата по изкуствата, специално създадени и подкрепени чрез проекти на Министерството на културата спектакли за деца от специализирани институции за деца с увреждания – от държавните театри, куклени театри, оперно-филхармонични дружества и симфониети, подкрепя на конкурси и фестивали за деца. Чрез тези проекти е дадена възможност за стимулиране и досег на децата до ценностите на културата и изкуството чрез намалени цени или безплатен вход в театри, музеи, концерти, подкрепя за създаване на спектакли, концерти, експозиции, конкурси и фестивали за деца
- Насърчаване участието на всички деца в занимания в областта на изкуството – извънкласни дейности в училища и обслужващи звена, школи, състави, клубове, курсове и кръжоци чрез мрежата на читалищата, образователни проекти в

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

културните институти през изминалата година, допринася за повишаване на броя на обхванатите деца, което има водеща роля при възпитанието на зрители и бъдещи творци.

- Изпълнението на Програмата на мерките за закрила на деца с изявени дарби за 2013 г., води до повишаване броя на децата, участващи в обучителни курсове, майсторски класове, пленери, лагери, национални и международни конкурси, олимпиади и състезания, както и за развитие на таланта на деца с изявени дарби.

Област на интервенция

МОНИТОРИНГ И ПОДОБРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА СИСТЕМАТА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Оперативна цел: 1.1 Мониторинг на работата в системата за закрила на детето

1.1.1: Изготвяне на консолидирания трети, четвърти и пети периодичен доклад на България пред Комитета по правата на детето относно изпълнението на задълженията на страната по Конвенцията на ООН за правата на детето

Описание на постигнатото: През 2013 г. с участието и подкрепата на МВнР бе реализирана една от основните дейности на ДАЗД, а именно изготвянето и структурирането на консолидиран доклад, който обхваща трети, четвърти и пети периодични доклади на страната ни пред Комитета по правата на детето. В изпълнение на ангажимента на страната ни, на основание чл. 44 , ал. 1(б) от Конвенцията за правата на детето на ООН (КПД) и ангажимента от заключителните препоръки по втория си периодичен доклад, България представи своя доклад, който обхваща периода януари 2008 година - декември 2012 г. и отразява предприетите мерки за изпълнение на направените от Комитета препоръки по изпълнението на Конвенцията за правата на детето, както и мерките за изпълнение на Факултативния протокол относно въвличането на деца във въоръжени конфликти (ОРАС) и на Факултативния протокол относно продажбата на деца, детската проституция и детската порнография (ОПРС). Подготвеният от страна на ДАЗД доклад е в съответствие с насоките за писане на периодични доклади и с изключителното сътрудничество с МВнР. За подготовката на доклада е ползвана предоставената на председателя на ДАЗД информация за предприетите мерки за изпълнение на задълженията на България по Конвенцията и прилежащите ѝ факултативни протоколи от другите органи по закрила на детето: министъра на труда и социалната политика, министъра на вътрешните работи, министъра на образованието и науката, министъра на правосъдието, министъра на външните работи, министъра на културата, министъра на здравеопазването и кметовете на общини. Докладът се основава и на предоставената информация от всички държавни органи, институции, ведомства, организации, които имат отношение към въпросите за благосъстоянието на детето и семейството - ВКС, ВКП, НЗОК, НЦОЗА, Национален център по наркомании, КЗД, МФВС, АСП, ГИТ, НСИ, МРРБ, МИЕТ и други.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Със заповед на председателя на ДАЗД бе създадена междуведомствена работна група със задача да подготви доклада, като членовете на работната група бяха обучени специално за изготвянето му. Подход, който доведе до преосмисляне на политиките през призмата на правата на децата и до предоставянето на по-качествена информация. Многократно пред всички участници беше подчертано значението на Конвенцията на ООН за правата на децата и бе акцентирано на нейното прилагане в различните секторни политики. Като анекс към доклада са предоставени статистически данни и допълнителна информация. Изготвен и съгласуван е проект на доклада. Направена е окончателна редакция и превод на доклада и приложените към него документи на английски език. Предстои внасянето на доклада в Комитета по правата на детето. В изпълнение на ангажиментите на България по силата на международноправните инструменти в областта на правата на човека, са представяне на предприетите мерки и постигнатия напредък в прилагането на Конвенцията за правата на детето чрез анализ на данните по прилагането на Конвенцията на ООН за правата на детето за периода 2008-2012 г.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Подготвен е консолидиранят трети, четвърти и пети периодичен доклад на България пред Комитета по правата на детето относно изпълнението на задълженията на страната по Конвенцията на ООН за правата на детето.

1.1.2: Инициране на обществена дискусия с участието на НПО, която да позволи изготвянето на единна държавна позиция по присъединяването на България към Третия факултативен протокол към Конвенцията за правата на детето относно процедурата на жалби

Описание на постигнатото: Основният аргумент на МВнР за необходимостта от обществено обсъждане на въпроса за присъединяването на България към Факултативния протокол към Конвенцията за правата на детето относно процедурата по съобщаване (Трети факултативен протокол към КПД) е базиран на разбирането, че е от изключително значение държавите да поемат задължения след внимателен анализ на готовността им да ги изпълняват.

Към момента Третият протокол все още не е в сила. Той е ратифициран от 10 държави (от 193 страни по самата Конвенция) и предстои да влезе в сила на 14 април 2014 г.

Изхождайки от опита си в прилагането на многостранните международни договори, МВнР намира за целесъобразно ефективността и практическите последици от прилагането на Третия протокол да бъдат внимателно анализирани, преди обвързването на страната с него.

Въпросът за присъединяването на България към Третия протокол следва да бъде разгледан след съответното обсъждане на национално ниво, на базата на достатъчно информация относно реалните резултати от влизането му в сила и, от особено значение – след създаването на нормативно-установен и финансово-обезпечен механизъм за изпълнение на задълженията, които ще произтекат за страната след присъединяването ѝ към Протокола.

По инициатива на МВнР, с оглед подобряване на междуинституционалното сътрудничество по правата на човека, с Решение на Министерския съвет № 796/19.12.2013 г. бе създаден Национален координационен механизъм по правата на човека. Предвижда се ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 111 2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

на първите му заседания, в съответствие с неговите правомощия, да бъдат поставени на обсъждане въпросите за присъединяване на България към протоколите по международните инструменти в областта на правата на човека, предвиждащи индивидуални жалби, вкл. Третия факултативен протокол към КПД.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Не е постигнат очакваният ефект за повишаване на обществената информираност и ангажираност, тъй като дейността не е изпълнена.

Резултати

- Подготвен е консолидираният трети, четвърти и пети периодичен доклад на България пред Комитета по правата на детето, относно изпълнението на задълженията на страната по Конвенцията на ООН за правата на детето. По този начин е направен пълен преглед и мониторинг на прилагането на разпоредбите на Конвенцията от държавата ни в различните секторни политики и области.
- През отчетната година не е проведена публична дискусия, тъй като въпросът за присъединяването на България към Третия протокол следва да бъде разгледан на базата на достатъчно информация относно реалните резултати от влизането му в сила и, от особено значение – след създаването на нормативно-установен и финансово-обезпечен механизъм за изпълнение на задълженията, които ще произтекат за страната след присъединяването ѝ към Протокола.

Оперативна цел: 1.2 Повишаване капацитета на системата за закрила на децата

1.2.1: Укрепване капацитета на АСП за повишаване на качеството и ефективността на социалната работа

Описание на постигнатото: Дейността се изпълнява от АСП със средства от Републиканския бюджет и по проект „Укрепване на капацитета на АСП за повишаване на качеството и ефективността на социалната работа”. През 2013 г. са назначени общо 89 социални работници и са освободени общо 82.

Считано от 01.06.2013 г. е увеличена основната заплата на назначените социални работници от 370 лв. на 450 лв.

През 2013 г. е проведена открита процедура по ЗОП “Разработване и прилагане на системи за обучения, провеждане на обучения и осигуряване на логистика за провеждането на обучения и конференции“ с три обособени позиции.

През м. ноември е проведена начална конференция по Проекта. В края на м. ноември стартира първото обучение за служители от отдел „Закрила на детето“ в гр. Пловдив. Броят на служителите, включени в обучения е 165, като планираният за 2013 г. по заложените индикаторите за изпълнение, е бил 1800.

До края на 2013 г. са разработени въвеждащи и надграждащи обучителни системи за отделите „Закрила на детето“ и „Хора с увреждания и социални услуги“.

Във връзка с осигуряването на въвеждащо и поддържащо обучение на социалните работници, следва да се отбележи и че към министъра на труда и социалната политика ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО 112 2013 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

функционира Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи (ЦРЧРРИ). Дейността на ЦРЧРРИ е насочена към реализирането на активна политика за повишаване на квалификацията. Има специални програми, разработени за повишаване на знанията и надграждане на уменията за работа на социалните работници. Всяка година социалните работници избират индивидуален план за обучение, съобразен със специфичните им знания и потребности.

Значение и ефект от прилагането на мярката: Тъй като реално през изминалата година е проведено само едно обучение и има едва към 2% обучени служители от предвидените, не е постигнат очакваният ефект за повишаване професионалния и административния капацитет на АСП, както и мотивацията на служителите ѝ.

Резултати

- Очакваният ефект за повишаване професионалния и административния капацитет на АСП, както и мотивацията на служителите ѝ, не е постигнат през отчетната година, тъй като въпреки увеличаването на броя на социалните работници, както и на основното заплащане, това не е съобразено с натовареността и стандартите за социална работа с деца и семейства.